

Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
2016

Απρίλιος 2016

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων του 2016

Συντονίστηκε από το Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομόνων του Υπουργείου Οικονομικών σε συνεργασία με τα Υπουργεία Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Πολιτισμού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομίας Υποδομών Ναυτιλίας και Τουρισμού και το Υπουργείο Εργασίας.

Πίνακας Περιεχομένων

1. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΟΝ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΝΙΣΣΟΡΟΠΙΕΣ	5
1.1 Περίληψη Μακροοικονομικού Πλαισίου	5
1.2 Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	9
1.3 Εξελίξεις στον εξωτερικό τομέα	12
1.4 Δημοσιονομικές Εξελίξεις	15
1.5 Τιμές, Ανεργία	15
1.6 Προσφυγική Κρίση	19
1.7 Προοπτικές για το 2016	20
2. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	22
2.1 Δράσεις για την ενίσχυση των αναπτυξιακών προοπτικών	22
2.2 Δράσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, ακεραιότητας, διαφάνειας και καλής διακυβέρνησης στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων στην Ελλάδα	29
2.3 Δράσεις και πρωτοβουλίες για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και τη βελτίωση των διαδικασιών insolvency για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά	32
3. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑ ΣΥΝΟΧΗΣ	34
3.1 Προγραμματική Περίοδος 2007-2013	34
3.2 Προγραμματική Περίοδος 2014-2020	35
4. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	36
4.1 Δομές του Δημοσίου Τομέα	36
4.2 Διοίκηση μέσω στόχων και Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης (ΚΠΑ)	37
4.3 Μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες που ενισχύουν τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	37
4.4 Ανοιχτή διακυβέρνηση	39
4.5 Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού	40
4.6 Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) και Ηλεκτρονική Πύλη “Ερμής”	40
5. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	41
5.1 Πολιτικές για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής “ Ευρώπη 2020”	42
5.2 Πολιτικές για την επίτευξη των κριτηρίων επίδοσης της στρατηγικής “ Ευρώπη 2020”	44
6. ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΦΤΩΧΙΑ	49

6.1 Εθνικός στόχος : Το ποσοστό απασχόλησης (20-64 ετών) να ανέλθει σε 70% το 2020.	49
6.2 Πολιτικές και μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας	53
6.3 Εθνικός στόχος καταπολέμησης φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού	61
6.4 Πολιτικές για την επίτευξη των στόχων καταπολέμησης της φτώχειας.	66
7. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	69
7.1 Στόχος για τον δείκτη «Ακαθάριστη Δαπάνη για Έρευνα & Τεχνολογική Ανάπτυξη (ΑΕΔΕΤΑ)» : 1,20% του ΑΕΠ	69
7.2 Βασικές Πολιτικές για την επίτευξη των στόχων για την ΕΤΑ	71
8. ΣΤΟΧΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	74
8.1 Στόχος για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειες (ΑΠΕ)	74
8.2 Ενεργειακή απόδοση	77
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I : Χαρακτηριστικά φτωχιασ	82
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II : συνολικο σεναριο για την αδετα με βαση τα σεναρια για τις βασικες πηγες χρηματοδοτηση	86
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III : ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014-2020	89

1.1 Περίληψη Μακροοικονομικού Πλαισίου

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής (ΠΟΠ) που εφαρμόζεται από το 2010 βελτίωσε σημαντικά τις ανισοροπίες στο δημοσιονομικό τομέα και στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών της χώρας, αλλά με μεγάλο κόστος για την εξέλιξη του ΑΕΠ, για τη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους και τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες του πληθυσμού.

Μεταξύ των ετών 2010 και 2014 το δυνητικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 13,4 εκατοστιαίες μονάδες (DG ECFIN Economic Forecasts). Η ελληνική οικονομία συρρικνώθηκε σωρευτικά περισσότερο από 25% μετρούμενη σε σταθερές τιμές του ΑΕΠ από το 2008 έως το 2015, γεγονός που επέτεινε τη δυναμική του χρέους και συνέβαλε στην ανατροφοδότηση της κρίσης.

Το δημόσιο χρέος αυξήθηκε από 109,3% του ΑΕΠ το 2008 σε 180,2% του ΑΕΠ το 2015, παρά τη σημαντική αναδιάρθρωση. Το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ υπερέβη σημαντικά τους στόχους του προγράμματος. Την περίοδο εφαρμογής του προγράμματος σημειωνόταν ταυτόχρονα σημαντική επιδείνωση της δυναμικής του χρέους λόγω τόσο της μεγαλύτερης της προβλεπόμενης συρρίκνωσης του ΑΕΠ όσο και του παρατεταμένου αποπληθωρισμού. Το χαμηλότερο ονομαστικό ΑΕΠ οδήγησε σε αύξηση της διαφοράς ‘επιτοκίου – ρυθμού ανάπτυξης’, της σχέσης δηλαδή που καθορίζει τη μακροχρόνια τάση του χρέους, με αποτέλεσμα τη σταδιακή μετατόπιση σε υψηλότερα επίπεδα χρέους.

Η έντονη δημοσιονομική προσαρμογή είχε τα εξής κοινωνικοοικονομικά αποτελέσματα.

- Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε κατά 14,1 εκατοστιαίες μονάδες (ορισμός σύμφωνα με την EUROSTAT) την ίδια περίοδο, ενώ μειώθηκε συνολικά το εισόδημα των νοικοκυριών, με ακόμα μεγαλύτερες μειώσεις να σημειώνονται συγκριτικά στα νοικοκυριά στο κάτω άκρο της εισοδηματικής κατανομής.
- Η έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2014 ‘Απασχόληση και Κοινωνικές Προοπτικές’ σημειώνει ότι συρρίκνωση της ελληνικής αγοράς εργασίας κατά ένα

εκατομμύριο θέσεις από το 2008 μέχρι τα μέσα του 2014 έχει μεγεθύνει τις υπάρχουσες προ κρίσης εισοδηματικές ανισότητες.

- Η αξιολόγηση του πίνακα αποτελεσμάτων των βασικών δεικτών απασχόλησης και των κοινωνικών δεικτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Joint Employment Report 2014), υποδεικνύει ότι ο κίνδυνος φτώχειας για την Ελλάδα έχει αυξηθεί δραματικά και διευρύνεται η απόσταση από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ζώνης του Ευρώ (7,3 και 7 εκατοστιαίες μονάδες αντίστοιχα το 2013 σε σύγκριση με το 2012).
- Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια διογκώθηκαν την περίοδο του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής σε περισσότερο από 43%¹ των συνολικών τραπεζικών δανείων, γεγονός που επηρεάζει χιλιάδες οικογένειες και αποσταθεροποιεί το χρηματοοικονομικό σύστημα.

Το 2015 έγινε φανερή η ανάγκη για τη δημιουργία δημοσιονομικών δυνατοτήτων (fiscal space)² και την έμφαση στην εφαρμογή διαρθρωτικών αλλαγών. Από την άλλη πλευρά η χρηματοδότηση της οικονομίας περιορίστηκε λόγω της απόφασης της ΕΚΤ για αναστολή της αποδοχής ελληνικών ομολόγων με ελάχιστη πιστοληπτική αξιολόγηση (Φεβρουάριος 2015)³, που επέτρεπε τις ελληνικές τράπεζες να χρησιμοποιούν τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ. Οι ελληνικές τράπεζες χρηματοδοτούνται έκτοτε με αυξημένο κόστος δανεισμού από τον Έκτακτο Μηχανισμό Ρευστότητας (ELA), σύμφωνα με τους κανόνες του Ευρωσυστήματος. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι από το Αύγουστο του 2015 οι ελληνικές τράπεζες έχουν μειώσει την εξάρτησή τους από τη χρηματοδότηση μέσω ELA, όπως φαίνεται από τη μείωση του ανώτατου ορίου του κατά €18.5δισ.

Τον Αύγουστο του 2015, συμφωνήθηκε ένα τριετές πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής και υπεγράφη σύμβαση χρηματοδοτικής διευκόλυνσης με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ). Η σύμβαση περιλαμβάνει υλοποίηση όρων οικονομικής πολιτικής για τη σταδιακή εκταμίευση των ποσών της χρηματοδοτικής διευκόλυνσης.

Η νέα πορεία δημοσιονομικής προσαρμογής όπως ορίζεται στη συμφωνία, προβλέπει στόχους πρωτογενούς ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης της τάξεως του -0,25% του

¹ 43,6% στο τέλος Σεπτεμβρίου του 2015 (σελ. 23, Έκθεση του Διοικητή, ΤΕ, Φεβ. 2016)

² 'Οι χώρες με περισσότερες δημοσιονομικές δυνατότητες θα πρέπει να ενθαρρύνουν την ενχώρια ζήτηση και τις επενδύσεις'. European Commission, Press Release, "EU Annual Growth Survey 2015"

³ <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2015/html/pr150204.en.html>

ΑΕΠ το 2015, 0,5% το 2016, 1,75% το 2017 και 3,5 % από το 2018 και μετά. Η πορεία των δημοσιονομικών στόχων είναι σύμφωνη με τους αναμενόμενους ρυθμούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, καθώς αυτή ανακάμπτει από τη βαθύτερη ύφεσή της στα χρονικά της ελληνικής οικονομικής ιστορίας.

Η Ελλάδα θα στοχεύσει σε μεσοπρόθεσμο πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3,5 % του ΑΕΠ. Οι στόχοι αυτοί θα επιτευχθούν μέσω του συνδυασμού εμπροσθοβαρών δημοσιονομικών μεταρρυθμίσεων, ενός φιλόδοξου προγράμματος για την ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης και της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, καθώς και της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων προς τόνωση της ανάπτυξης - ενώ παράλληλα θα εξασφαλίζεται επαρκής προστασία των ευπαθών ομάδων.

Η ελληνική οικονομία φαίνεται να έχει προσαρμοστεί στις συνθήκες που έχουν επιβληθεί κυρίως από την επιβολή των κεφαλαιακών ελέγχων και να έχει επανακτήσει μεγάλο μέρος της χαμένης εμπιστοσύνης προς την οικονομία. Αυτή η ομαλοποίηση καθώς και η σχετική σταθερότητα, όπως δείχνουν και οι διαθέσιμοι δείκτες οικονομικής συγκυρίας, επιτρέπουν αισιοδοξία χωρίς επανάπαυση δεδομένου ότι πρέπει να αντιμετωπιστούν οι σημαντικές προκλήσεις που κρατούν την οικονομία σε μία εύθραυστη ισορροπία.

Το 2015 χαρακτηρίζεται και από τη λεγόμενη προσφυγική κρίση. Η εμφάνιση της προσφυγικής κρίσης έχει επηρεάσει δυσανάλογα την Ελλάδα σε σχέση με τις άλλες χώρες ως χώρα διέλευσης, καθώς ο αριθμός των προσφύγων που πέρασαν στην Ελλάδα φτάνει τις 856.723 αφίξεις την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2015, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών. Αυτή η απρόβλεπτη τεράστια εισροή, σχεδόν 20πλάσια σε σχέση με το 2014, (όπου είχαμε 43.500 αφίξεις), θα επιφέρει ένα επιπλέον υψηλό δημοσιονομικό κόστος σε δαπάνες υποδοχής και προσωρινής εγκατάστασης.

Σε αυτό το μακροοικονομικό και πολιτικό πλαίσιο, η Ελλάδα αντιμετωπίζει την πρόκληση της εφαρμογής αποτελεσματικών και περιεκτικών διαρθρωτικών αλλαγών με τη δέσμευση της ενίσχυσης των πλέον ευπαθών ομάδων του πληθυσμού και της δίκαιης και αναλογικής κατανομής των βαρών της διαδικασίας προσαρμογής⁴

⁴ Μέσω ενός παράλληλου προγράμματος

Οι διαρθρωτικές αλλαγές αποτελούν το κύριο μοχλό ενίσχυσης του δυνητικού προϊόντος, της αύξησης της παραγωγικότητας και της μείωσης της ανεργίας. Τέτοιες διαρθρωτικές αλλαγές θεωρούνται οι αλλαγές στις αγορές εργασίας και προϊόντων, οι πολιτικές για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, καθώς και οι αλλαγές στα εθνικά συστήματα συνταξιοδότησης και περίθαλψης.

Ο ρόλος των διαρθρωτικών αλλαγών είναι θεμελιώδης για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, για την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων και για την ενίσχυση της εξωστρέφειας της οικονομίας.

Οι βασικοί τομείς της οικονομίας στους οποίους εφαρμόζονται οι διαρθρωτικές αλλαγές στην Ελλάδα είναι:

- Ο τομέας της ενέργειας
- Η αγορά προϊόντων οι οποίες έχουν στόχο τη μείωση του κόστους παραγωγής και των τιμών
- Το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων
- Η συνέχιση της δημοσιονομικής αναθεώρησης, η οποία περιλαμβάνει την αναμόρφωση του φορολογικού κώδικα και τις αλλαγές στο συνταξιοδοτικό σύστημα, οι οποίες θα εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος.
- Η αναδιοργάνωση της δημόσιας διοίκησης, η οποία περιλαμβάνει μία ολοκληρωμένη στρατηγική για τη διοίκηση και τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και την εισαγωγή της ηλεκτρονικής διοίκησης
- Η δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος και τη διευκόλυνση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μέσω της απλοποίησης των διαδικασιών αδειοδότησης και την εξάλειψη των επενδυτικών εμποδίων
- Η έμφαση σε διαρθρωτικά θέματα ανταγωνιστικότητας για την ενίσχυση των εξαγωγών (πρόσφατη εμπειρική μελέτη⁵, η οποία υπολογίζει ότι υπάρχει σημαντικό κενό μεταξύ δυνητικών εξαγωγών και εξαγωγών που πραγματοποιούνται, εκτιμά ότι η βελτίωση του ελληνικού θεσμικού πλαισίου κοντά στο μέσο επίπεδο των ΕΕ/ΟΟΣΑ, μπορεί να κλείσει το εξαγωγικό κενό της χώρας κατά 1/2 έως 3/4 τοις εκατό)

⁵ European Commission, 'The Puzzle of the Missing Greek Exports', Bower, Michou, Ungerer, Economic Papers 518

Η βιωσιμότητα του χρέους παραμένει ένα σημαντικό εμπόδιο για τη μεγέθυνση της οικονομίας. Η Ευρ. Επιτροπή σε συνεργασία με την ΕΚΤ, διενήργησε ανάλυση βιωσιμότητας του χρέους για την Ελλάδα⁶, συμπεραίνοντας ότι η βιωσιμότητα του χρέους μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή ενός αξιόπιστου προγράμματος διαρθρωτικών αλλαγών και επιπλέον μέτρα για το χρέος.

Τα επιπλέον μέτρα για το χρέος θα ληφθούν υπό την προϋπόθεση της πλήρους εφαρμογής των συμφωνηθέντων μέτρων του προγράμματος χρηματοδοτικής διευκόλυνσης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και θα συζητηθούν μετά την ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του προγράμματος, τους πρώτους μήνες του 2016.

Συμπερασματικά, για να ενισχυθεί η πορεία της χώρας προς την οικονομική ανάπτυξη και την αποκατάσταση της βιωσιμότητας του χρέους, είναι απαραίτητη η εφαρμογή του προγράμματος ανασυγκρότησης που έχει συμφωνηθεί, καθώς θα οδηγήσει στην επανένταξη των ελληνικών τίτλων στις αποδεκτές από το Ευρωσύστημα εξασφαλίσεις (με αποτέλεσμα οι ελληνικές τράπεζες να μπορούν να χρησιμοποιούν τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης), καθιστά δυνατή τη συμμετοχή των ελληνικών κρατικών ομολόγων στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ και θα οδηγήσει στην απόφαση για τη λήψη μέτρων, από την πλευρά των εταίρων της Ζώνης του Ευρώ, που θα διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα του χρέους.

Οι εξελίξεις αυτές θα έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία συνθηκών για ανάπτυξη στο δεύτερο εξάμηνο του τρέχοντος έτους. Προς την κατεύθυνση αυτή το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα περιλαμβάνει αναλυτικές πληροφορίες για τις προβλεπόμενες διαρθρωτικές αλλαγές σε τομείς κλειδιά της οικονομίας.

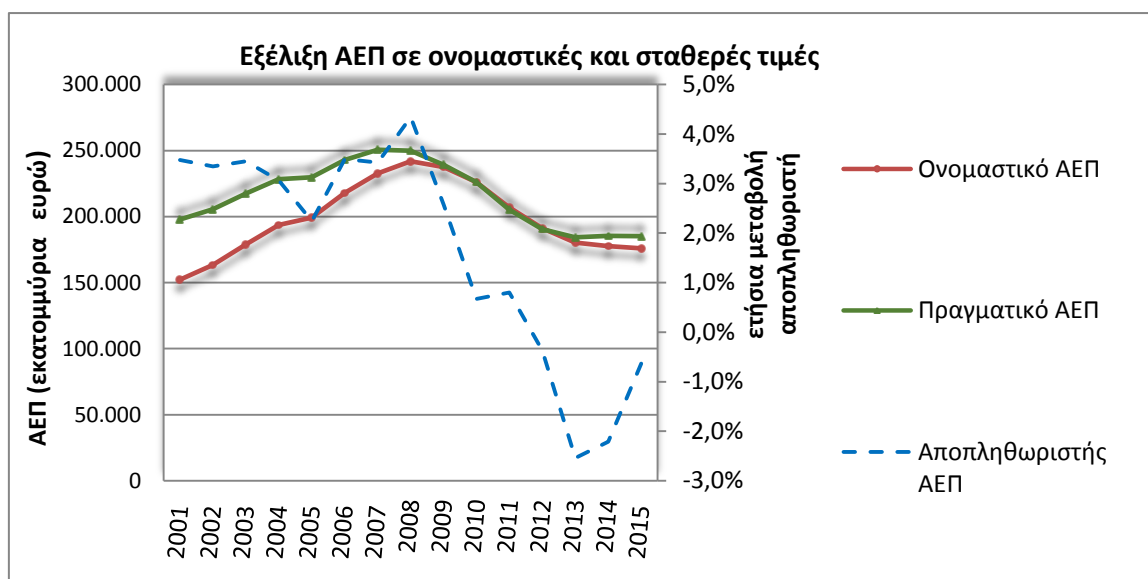
1.2 Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος

Σύμφωνα με την πρώτη εκτίμηση⁷ των ετήσιων στοιχείων των Εθνικών Λογαριασμών για το 2015, το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 0,2% έναντι αύξησης 0,65% το 2014, και μέσης ετήσιας μείωσης 5,9% την περίοδο 2009-2013. Οι αποπληθωριστικές πιέσεις που εμφανίστηκαν το 2013, ως αποτέλεσμα των διαδοχικών ετών ύφεσης, και

⁶ http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/documents/2015-07-10_greece_art_13_eligibility_assessment_esm_en.pdf

⁷ Εκτίμηση από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (4 Μαρτίου 2016).

εντάθηκαν το 2014, έδειξαν εντός του 2015 σημάδια επιβράδυνσης. Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο -0,6%, επίπεδο λιγότερο αρνητικό από την αντίστοιχη εκτίμηση του Κρατικού Προϋπολογισμού 2016 για μεταβολή -1,1%. Ως εκ τούτου, το ονομαστικό ΑΕΠ παρουσίασε μεν μείωση κατά 0,87% το 2015 έναντι του 2014, όμως η μείωση αυτή ήταν συγκρατημένη σε σχέση με την εκτίμηση του Προϋπολογισμού (- 1,1%). Το γεγονός αυτό σηματοδοτεί την επιτάχυνση της τάσης αναστροφής της αρνητικής πορείας του ονομαστικού ΑΕΠ, ύστερα από έξι διαδοχικά έτη απωλειών με μέσο ετήσιο ρυθμό -5%.

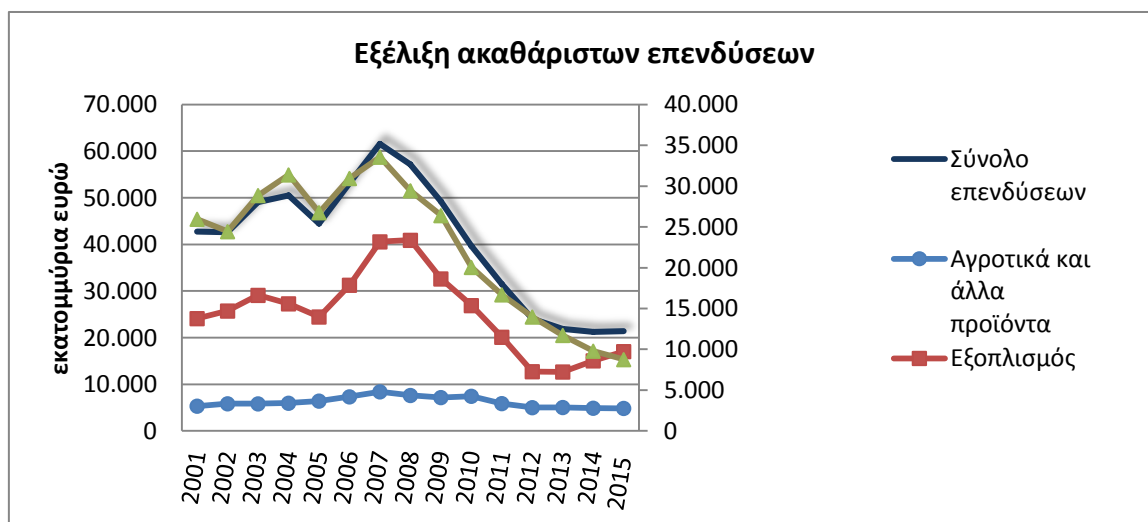
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η πραγματική ιδιωτική κατανάλωση κινήθηκε αυξητικά κατά +0,3% το 2015 σε ετήσια βάση, παρά τη δυσμενή οικονομική συγκυρία της οικονομικής αβεβαιότητας και του υψηλού ιδιωτικού χρέους, ενώ ούτε η εφαρμογή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων φαίνεται να είχε τον ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο που αναμενόταν στην ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη, καθώς η τελευταία υποστηρίχθηκε από την αύξηση στις ηλεκτρονικές τραπεζικές συναλλαγές και τη χρησιμοποίηση τραπεζικών καρτών. Παράγοντες που συνετέλεσαν στην αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, μέσω της ενίσχυσης του διαθέσιμου εισοδήματος, ήταν η σημαντική αύξηση της απασχόλησης κατά 1,92% στο σύνολο του έτους, με εκτίμηση για ανάλογη μείωση της ανεργίας κατά 1,6%⁸, και η περαιτέρω μείωση του επιπέδου των τιμών κατά 1,1% βάσει του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή.

⁸ Εκτίμηση βάσει στοιχείων δωδεκαμήνου της μηνιαίας Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ (εποχικά διορθωμένα στοιχεία).

Η πραγματική δημόσια κατανάλωση παρέμεινε στο ίδιο επίπεδο με το 2014 λόγω της σημαντικής αύξησης που καταγράφηκε το τελευταίο τρίμηνο του έτους, κατά 2,8% σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του 2014. Η εξέλιξη αυτή μεταφράζεται στο σύνολο του έτους σε θετική απόκλιση κατά 0,3% σε σταθερές τιμές και κατά 1,0% σε τρέχουσες τιμές από την εκτίμηση του Κρατικού Προϋπολογισμού 2016, γεγονός που συνδέεται με τον λιγότερο αρνητικό αποπληθωριστή δημόσιας κατανάλωσης από τον προηγουμένως εκτιμημένο (-0,3% έναντι -1,0% αντίστοιχα).

Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου αυξήθηκαν το 2015 για πρώτη φορά μετά από επτά διαδοχικά έτη συρρίκνωσής τους, με ρυθμό 0,7% σε ετήσια βάση. Το σωρευτικά συμπίεσμένο επίπεδο επενδύσεων κατά το προηγούμενο έτος και η τάση ανάκαμψης των επιχειρηματικών προσδοκιών από τον Σεπτέμβριο του 2015 συνετέλεσαν στην εξέλιξη αυτή, κυρίως μέσω της αύξησης των επενδύσεων σε εξοπλισμό κατά 13,1%.

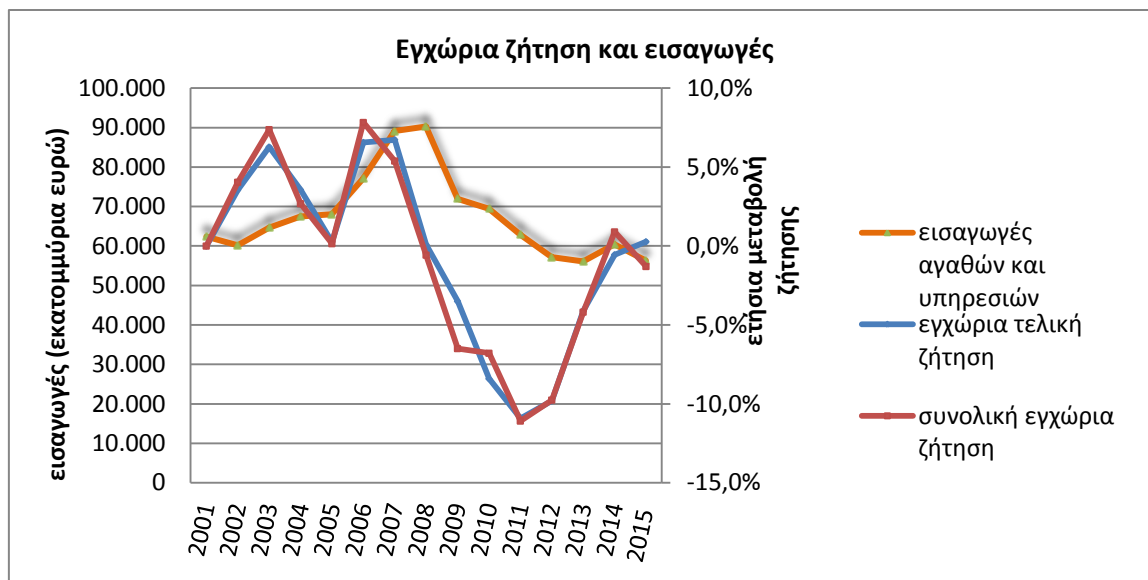

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ο εξωτερικός τομέας είχε θετική επίδραση στην μεταβολή του πραγματικού προϊόντος το 2015, κατά 1,1 εκατοστιαία μονάδα, καθώς η εφαρμογή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων επέφερε μεγαλύτερη μείωση στις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών (κατά 6,9%) απ' ό,τι στις εξαγωγές (κατά 3,8%). Ιδιαίτερα δε σε ό,τι αφορά το εμπορικό ισοζύγιο η βελτίωση ήταν σημαντική, με τις πραγματικές εξαγωγές αγαθών να σημειώνουν αύξηση κατά 3,2% τη στιγμή που οι εισαγωγές αγαθών μειώθηκαν κατά 5,2% σε σταθερές τιμές.

Ως αποτέλεσμα της μεγάλης μείωσης των εισαγωγών, η εγχώρια ζήτηση μειώθηκε το 2015 κατά 1,3% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, παρά τη θετική μεταβολή της

εγχώρια τελικής ζήτησης κατά 0,3%. Από την πλευρά της παραγωγής, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία σε βασικές τιμές αυξήθηκε κατά 0,3% το 2015 έναντι αντίστοιχης αύξησης 0,4% το 2014.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Παρότι το 2015 η μείωση του επιπέδου οικονομικής δραστηριότητας υπήρξε οριακή, και εν πολλοίς συμβατή με την εκτίμηση του Κρατικού Προϋπολογισμού για στασιμότητα του ΑΕΠ, επέφερε μία επιπρόσθετη αρνητική επίδραση μεταφοράς στο 2016 σε σχέση με την προηγούμενη εκτίμηση, της τάξης του 0,21% του ΑΕΠ. Μία αντίστροφη επίδραση στο ΑΕΠ του 2016 αναμένεται από την αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης λόγω της προσφυγικής κρίσης, υπό την υπόθεση αντισταθμιζόμενων τυχόν επιμέρους συνεπειών της στην απασχόληση και στον τουρισμό. Συνεπώς, το πραγματικό προϊόν αναμένεται να μειωθεί με περίπου τον ρυθμό που είχε εκτιμηθεί στον Προϋπολογισμό, κατά 0,7% σε ετήσια βάση. Η ήπια υφεσιακή τάση εκτιμάται ότι θα αναστραφεί από το δεύτερο εξάμηνο του έτους και εμφανέστερα εντός του 2017, οδηγώντας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης για το υπόλοιπο μεσοπρόθεσμο διάστημα.

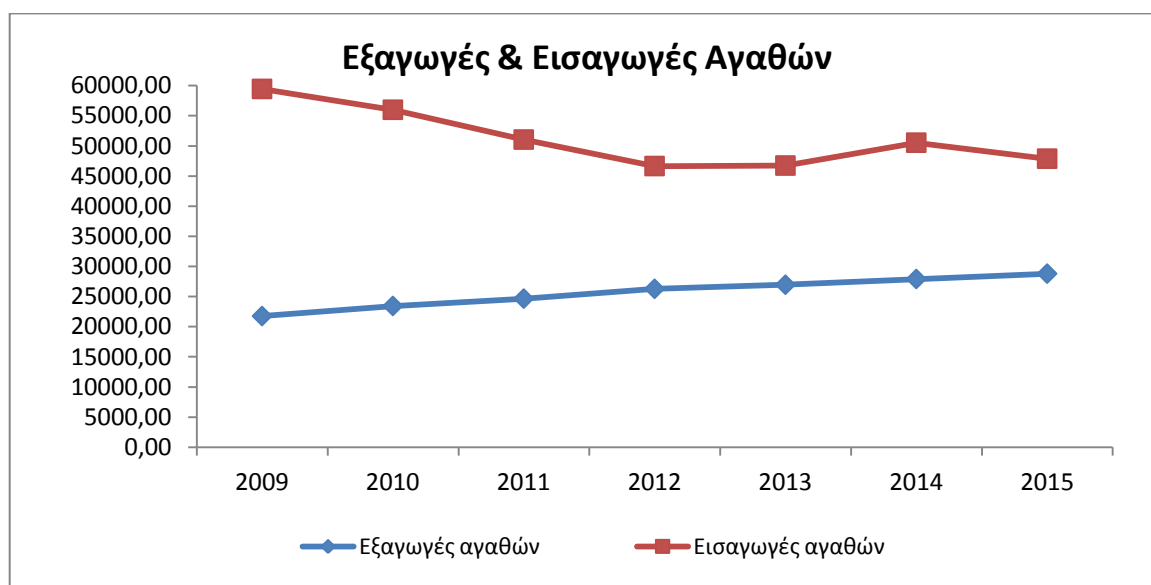
1.3 Εξελίξεις στον εξωτερικό τομέα

Η διεθνής ανταγωνιστικότητα της χώρας σε όρους σχετικών τιμών καταναλωτή και κόστους εργασίας όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος βελτιώθηκε και το 2015 κατά 4,5% και 5,7% αντιστοίχως. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται αφενός στην υποχώρηση της σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ και

αφετέρου στις μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας που υλοποιήθηκαν τα προηγούμενα έτη. Ωστόσο, η συνολική ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας σύμφωνα με τους κυριότερους σύνθετους δείκτες της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας⁹, εμφανίζει ενδείξεις στασιμότητας το 2015, κατόπιν βελτίωσης τη διετία 2013-2014.

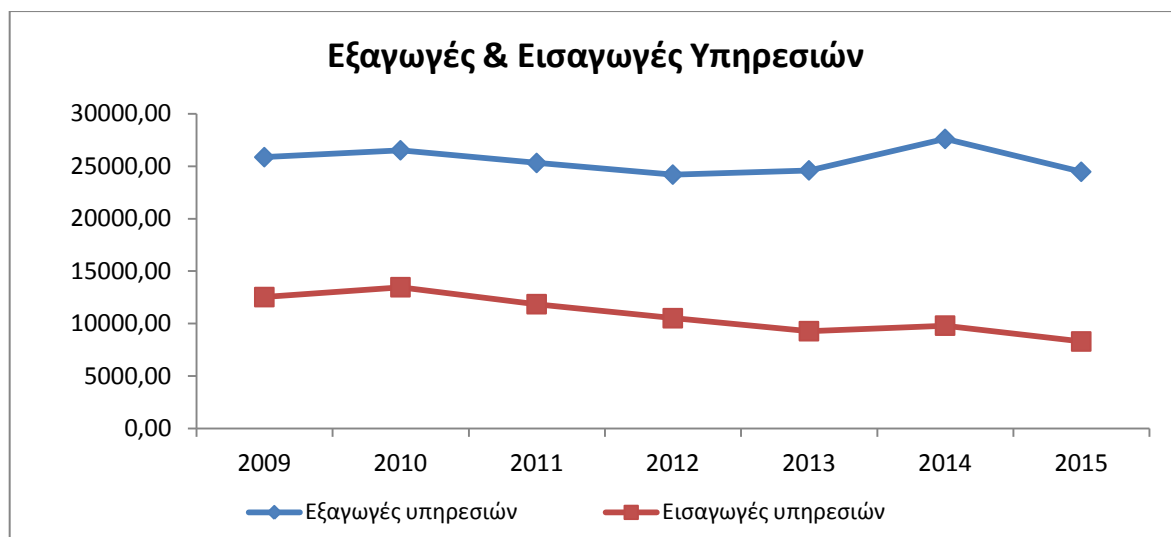
Το 2015 το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών σε εθνικολογιστική βάση είχε θετική συμβολή στη μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ. Οι πραγματικές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών το 2015 μειώθηκαν κατά 3,8% σε σχέση με το 2014 λόγω της μείωσης των εξαγωγών υπηρεσιών κατά 11,4%, ενώ αντιθέτως οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 3,2%. Συγκριτικά το 2014 οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών είχαν σημειώσει αύξηση 7,5% σε σχέση με το 2013.

Οι πραγματικές εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών το 2015 μειώθηκαν κατά 6,9% σε σχέση με το 2014 λόγω της μείωσης των εξαγωγών υπηρεσιών κατά 15,4% και των εξαγωγών αγαθών κατά 5,2%. Συγκριτικά το 2014 οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών είχαν σημειώσει αύξηση 7,7% σε σχέση με το 2013. Με βάση τα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών σε ονομαστικές τιμές, το 2015 το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών κατέγραψε οριακό έλλειμμα 0,17% του ΑΕΠ έναντι ελλείμματος 2,6% του ΑΕΠ το 2014. Το συνολικό ποσό των πραγματικών εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών από την αρχή της κρίσης, το 2009, έχει αυξηθεί κατά €5,8 δις φτάνοντας τα €53,4 δις το 2015 από € 47,6 δις το 2009.

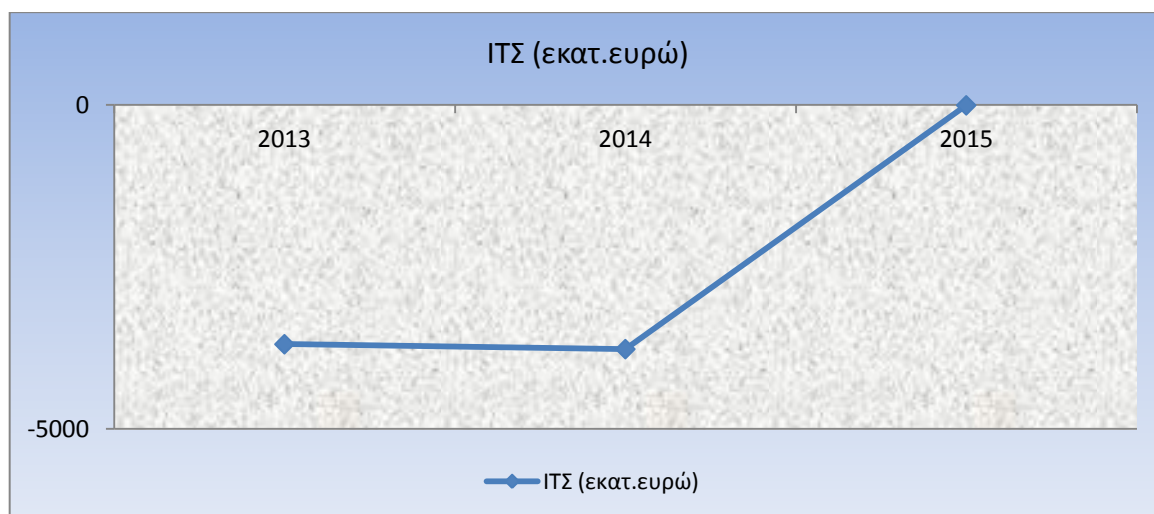
Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

⁹ Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας World Economic Forum και Δείκτης 'ευχέρειας του επιχειρείν' της World Bank

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Από τον Ιανουάριο του 2015, τα στοιχεία του ισοζυγίου πληρωμών της Τράπεζας της Ελλάδος, παρουσιάζονται με τη νέα μεθοδολογία κατάρτισης του ισοζυγίου πληρωμών της χώρας (IMF-BPM6-Balance of Payments Manual, 6th edition, 2009). Τα στοιχεία με βάση τη νέα μεθοδολογία δείχνουν ότι το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (ΙΤΣ) βελτιώθηκε σημαντικά το 2015 και κατέγραψε έλλειμμα €7,5 εκατομμύρια, μικρότερο κατά €3,7 δις έναντι του 2013 και €3,8 δις έναντι του 2014 και σχεδόν ισοσκελίστηκε. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη σημαντική βελτίωση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών, η οποία αντιστάθμισε τον περιορισμό του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών, με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση του ελλείμματος του συνολικού ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών, που αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέρος του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών. Το 2015 οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών περιορίστηκαν κατά 8,8% ενώ αντίστοιχα οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκαν κατά 14,3% σε σχέση με το 2014.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών περιορίστηκε κατά €1,3 δις το 2015 σε σχέση με το 2014, φτάνοντας το συνολικό ποσό των €17,0 δις. Η μείωση οφείλεται κυρίως στη μείωση των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες μεταφορών. Η εξέλιξη αυτή αντισταθμίστηκε μερικώς από τη βελτίωση του ταξιδιωτικού ισοζυγίου και του ισοζυγίου λοιπών υπηρεσιών. Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 6,0% σε σύγκριση με το 2014 (10,2%), διατηρώντας θετικό ρυθμό μεταβολής.

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία η επιβολή περιορισμών στην κίνηση των κεφαλαίων προκάλεσε μείωση των εισαγωγών όλων των κατηγοριών αγαθών ενώ από την άλλη πλευρά οι εξαγωγές περιορίστηκαν σε πολύ μικρότερο βαθμό. Ειδικότερα η μείωση των καθαρών πληρωμών για αγορές πλοίων οφείλεται στην πραγματοποίηση των διακανονισμών εκτός του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Όσον αφορά τις εξελίξεις στο ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών, το 2015 παρουσίασε άνοδο των συνολικών καθαρών απαιτήσεων των κατοίκων έναντι του εξωτερικού. Στην κατηγορία των άμεσων επενδύσεων, οι καθαρές απαιτήσεις των κατοίκων από άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό αυξήθηκαν κατά €345,4 εκατ., ενώ οι αντίστοιχες υποχρεώσεις, οι οποίες αντιπροσωπεύουν άμεσες επενδύσεις μη κατοίκων στην Ελλάδα, μειώθηκαν κατά €257,6 εκατ. έναντι αύξησης κατά €1,26 δις το 2014 και €2,18 δις το 2013. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις και οι επενδύσεις χαρτοφυλακίου μη κατοίκων στην Ελλάδα αναμένεται να καταγράψουν βελτίωση το επόμενο χρονικό διάστημα καθώς η οικονομική σταθερότητα θα εδραιώνεται διαμέσου της επιτυχούς πρώτης αξιολόγησης του προγράμματος, και το οικονομικό κλίμα θα βελτιώνεται περαιτέρω.

1.4 Δημοσιονομικές Εξελίξεις

Το 2014, ένα εύρος δυσμενών παραγόντων συνέχισε να επιδρά στην ελληνική οικονομία, με αποτέλεσμα την περαιτέρω επιδείνωση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών. Ως αποτέλεσμα, η υστέρηση κρατικών εσόδων κατά περίπου €3,9 δις, διαμόρφωσε το αποτέλεσμα του ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης στο -3,6% του ΑΕΠ και το πρωτογενές πλεόνασμά του στο 0,4% του ΑΕΠ βάσει της μεθοδολογίας της Διαδικασίας Υπερβάλλοντος Ελλείμματος (ΔΥΕ). Σε επίπεδο Κρατικού Προϋπολογισμού (κατά ESA), το έλλειμμα ανήλθε σε €9,53 δις ή 5,4% του ΑΕΠ, ενώ το πρωτογενές έλλειμμα σε €2,3 δις ή 1,3% του ΑΕΠ.

Για το 2015, σύμφωνα με τα στοιχεία της πρώτης κοινοποίησης ΔΥΕ από την ΕΛΣΤΑΤ, το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης ανήλθε στο 7,2% του ΑΕΠ, και το πρωτογενές έλλειμμα στο 3,4% του ΑΕΠ. Το πρωτογενές πλεόνασμα όμως σε όρους του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής¹⁰ ανήλθε στο 0,7 % του ΑΕΠ. Σε τροποποιημένη ταμειακή βάση, τα στοιχεία εκτέλεσης του Προϋπολογισμού για το σύνολο του 2015 υποδηλώνουν τη συνέχιση της υστέρησης στα καθαρά έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού, η οποία ανήλθε σε €2.030 εκατ.¹¹ και οδήγησε στην εμφάνιση υστέρησης στα καθαρά έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού¹² ύψους €1.670 εκατ. ή 3,14% έναντι του αντίστοιχου στόχου του Προϋπολογισμού 2016. Αντίθετα, συγκράτηση παρατηρήθηκε στις δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού, κατά €0,72 δις¹³ έναντι της εκτίμησης για το έτος, γεγονός που σε συνδυασμό με τη συμβατή έναντι του στόχου εκτέλεση του σκέλους δαπανών του ΠΔΕ, περιόρισε τις δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού κατά €0,71 δις ή 1,28% σε σχέση με την εκτίμηση για το έτος.

Κατά συνέπεια, το πρωτογενές πλεόνασμα του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 2015 ανέρχεται σε €2,27 δις ή 1,3% του ΑΕΠ σε τροποποιημένη ταμειακή βάση, υπερβαίνοντας το αντίστοιχο πλεόνασμα του έτους 2014 κατά €0,4 δις. Το συνολικό έλλειμμα του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 2015 αντιστοιχεί σε €3,53 δις ή 2% του ΑΕΠ, έναντι ελλείμματος €3,70 δις ή 2,1% του ΑΕΠ το 2014.

Όσον αφορά το ταμειακό αποτέλεσμα του ισοζυγίου Γενικής Κυβέρνησης, το 2015 καταγράφεται έλλειμμα ύψους €3,9 δις ή 2,2% του ΑΕΠ έναντι ελλείμματος €5,55 δις ή 3,1% του ΑΕΠ το 2014, και πρωτογενές πλεόνασμα ύψους €4,14 δις ή 2,35% του ΑΕΠ έναντι πρωτογενούς πλεονάσματος €2,05 δις ή 1,15% του ΑΕΠ το 2014.

1.5 Τιμές, Ανεργία

Τα τελευταία χρόνια, η σωρευτική επίδραση της διεθνούς οικονομικής κρίσης και της δημοσιονομικής προσαρμογής στην ενεργό ζήτηση της ελληνικής οικονομίας

¹⁰ Σε όρους προγράμματος οικονομικής προσαρμογής περιλαμβάνονται τα έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις περιουσιακών στοιχείων, ενώ δεν περιλαμβάνονται τα έσοδα από μεταφορές ποσών που σχετίζονται με τα κέρδη των κεντρικών τραπεζών από την παρακράτηση ελληνικών ομολόγων και οι δαπάνες για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών.

¹¹ Ωστόσο η απόκλιση αυτή οφείλεται στα μη εισπραχθέντα έσοδα από τη διακράτηση ομολόγων του Ε.Δ. στα χαρτοφυλάκια των κεντρικών τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFA's & SMP's) ύψους 3.591 εκατ. Ευρώ, τα οποία ούτως ή άλλως δεν υπολογίζονται στο δημοσιονομικό αποτέλεσμα, σύμφωνα με τον ορισμό του Προγράμματος. Συνεπώς προκύπτει υπερεκτέλεση των εσόδων τακτικού προϋπολογισμού σε ταμειακή βάση ύψους 1.921 εκατ. Ευρώ.

¹² Αντίθετα, τα έσοδα του ΠΔΕ υπερέβησαν την εκτίμηση περιόδου κατά €360 εκατ., λόγω της καλύτερης επίδοσης σε ίδια έσοδα σε σχέση με το στόχο.

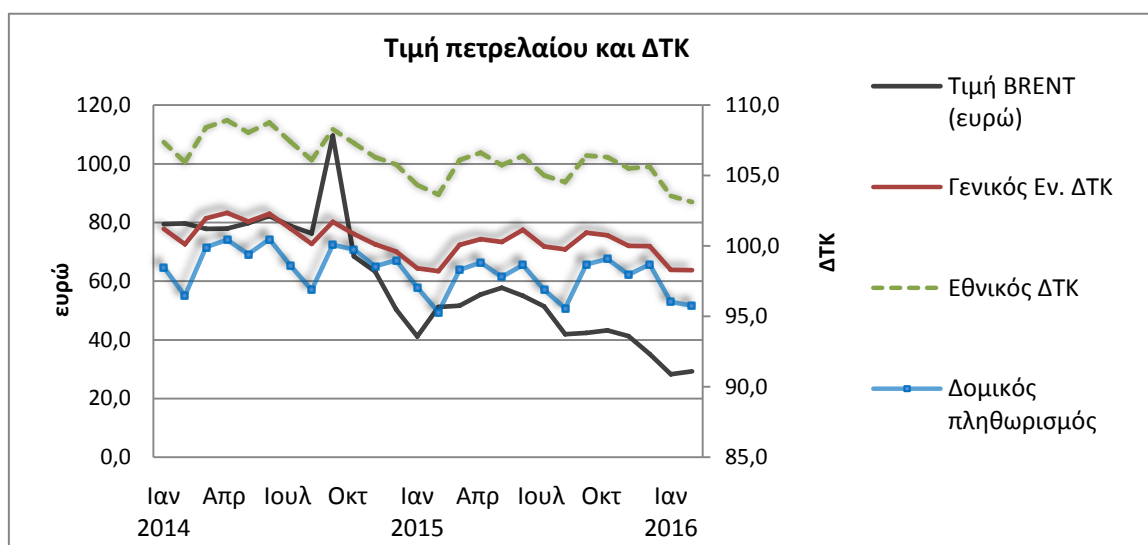
¹³ Κυρίως λόγω της μείωσης των πρωτογενών δαπανών κατά 626 εκατ. ευρώ.

οδήγησε σε μία τάση καθοδικής πίεσης στις τιμές, οδηγώντας το 2013 στην καταγραφή αρνητικού ρυθμού μεταβολής του επιπέδου των τιμών (-0,9% βάσει του Εναρμονισμένου ΔTK) για πρώτη φορά εδώ και πάνω από μία δεκαετία. Η πτώση των τιμών συνεχίστηκε το 2014 με μεγαλύτερη ένταση (-1,4%) και επιβραδύνθηκε ελαφρώς το 2015 (-1,1%). Ειδικότερα για το 2015, ο ρυθμός μεταβολής των τιμών αποτέλεσε συνισταμένη αλληλοσυγκρουόμενων παραγόντων που παρουσίασαν υψηλή μεταβλητότητα εντός του έτους. Από τη μία πλευρά, η εντεινόμενη πτώση της διεθνούς τιμής του πετρελαίου τροφοδότησε έναν νέο κύκλο αποπληθωριστικών πιέσεων, έχοντας οδηγήσει τη μέση τιμή του πετρελαίου στο 61,4% της μέσης τιμής του 2014. Η μειωτική επίδραση της εξέλιξης αυτής στο γενικό επίπεδο των τιμών του 2015 διαφαίνεται από την περιορισμένη υποχώρηση του δομικού πληθωρισμού (-0,5%), ο οποίος εξαιρεί τον κλάδο της ενέργειας, έναντι του Γενικού ΔTK (-1,7%). Από την άλλη πλευρά, η αύξηση των συντελεστών ΦΠΑ σε σειρά κατηγοριών προϊόντων κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2015 επέδρασε ανασχετικά στην πτώση των τιμών, όπως υποδηλώνεται από τη μεγαλύτερη πτώση του Εναρμονισμένου ΔTK με σταθερούς φόρους (-1,6%) έναντι του γενικού εναρμονισμένου δείκτη.

Εν τω μεταξύ, η πτωτική πορεία των τιμών στην Ευρωζώνη από τον Δεκέμβριο του 2014 υπήρξε πολύ μικρότερου μεγέθους. Ο μέσος ρυθμός πληθωρισμού της Ευρωζώνης ήταν μεν αρνητικός για τους πρώτους τρεις μήνες του 2015 (-0,33% βάσει του Εναρμονισμένου ΔTK), στη συνέχεια όμως επανήλθε σε οριακά θετικούς ρυθμούς για το υπόλοιπο του έτους κλείνοντας στο 0,0% στο σύνολο του έτους. Ο θετικός ρυθμός μεταβολής των τιμών στην Ευρωζώνη συνεχίστηκε και τον Ιανουάριο του 2016, με τον Εν. ΔTK στο +0,3%. Ωστόσο, τον Φεβρουάριο του 2016 η περαιτέρω πτώση της διεθνούς τιμής του πετρελαίου φαίνεται να προκάλεσε νέα πτώση των τιμών, με τον εναρμονισμένο δείκτη στο -0,2% έναντι θετικού δείκτη δομικού πληθωρισμού (+0,8%).

Η πτωτική τάση των τιμών φαίνεται να εξακολουθεί και στην Ελλάδα το 2016, όταν δεν συμπεριλαμβάνεται η επίδραση της αύξησης των συντελεστών ΦΠΑ, η οποία αναμένεται να συνεχιστεί για το πρώτο εξάμηνο του έτους. Την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2016, ο Εναρμονισμένος ΔTK με σταθερούς φόρους ήταν -2,0% κατά μέσο όρο, αναμενόμενα χαμηλότερος από τον γενικό Εναρμονισμένο ΔTK (0,0%) και τον Γενικό ΔTK (-0,6%). Δεδομένου ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος ο δομικός πληθωρισμός κινήθηκε θετικά το ίδιο διάστημα στο 0,3% κατά

μέσο όρο, φαίνεται ότι υπάρχει ένα τμήμα καθοδικών πιέσεων στις τιμές που αποδίδεται στην εκ νέου επιτάχυνση της πτώσης του δείκτη τιμών στα καύσιμα σε ετήσια βάση τον Φεβρουάριο του 2016 (-11,6% έναντι -5,7% τον Ιανουάριο του 2016). Ένα άλλο τμήμα των καθοδικών πιέσεων συνδέεται με παράγοντες όπως η εφαρμογή νέων δημοσιονομικών μέτρων και η συνεχιζόμενη μείωση των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας ανά εργαζόμενο, παράγοντες που δρουν περιοριστικά για την πραγματική ατομική κατανάλωση και κατά συνέπεια για την ανάκαμψη της εγχώριας καταναλωτικής ζήτησης.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Τράπεζα της Ελλάδος, International Organization Platt's (Brend Platt's Date)

Πάντως, η μείωση των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας ανά εργαζόμενο φαίνεται να συμβάλει στην ενίσχυση της απασχόλησης, καθώς το 2015 καταγράφηκε αύξηση των συνολικά απασχολούμενων για δεύτερη συνεχή χρονιά, και μάλιστα με αυξανόμενο ρυθμό σε σχέση με το 2014 (1,9% έναντι 0,1% αντίστοιχα). Θετική είναι και η εξέλιξη της απασχόλησης με σχέση εξαρτημένης εργασίας, η οποία αυξήθηκε κατά 3,2%¹⁴ το 2015 και συνοδεύθηκε, κατά το τρίτο τρίμηνο του έτους, από μείωση της μερικής απασχόλησης (κατά 1,7%) και αύξηση της πλήρους απασχόλησης (κατά 2,8%) ως προς το αντίστοιχο τρίμηνο του 2014¹⁵. Επιταχυνόμενη εμφανίζεται και η πορεία μείωσης της ανεργίας, που υποχώρησε στο 25,0% του εργατικού δυναμικού κατά μέσο όρο το 2015 έναντι 26,6% το 2014. Περαιτέρω στοιχεία για τη διάρθρωση της ανεργίας δείχνουν βελτίωση της στους νέους κατά το πρώτο εννιάμηνο 2015 στο 50,1% του νεανικού εργατικού δυναμικού από 53,1% την αντίστοιχη περίοδο του

¹⁴ Βάσει της πρώτης εκτίμησης των ετήσιων στοιχείων εθνικών λογαριασμών της ΕΛΣΤΑΤ για το 2015.

¹⁵ Βάσει των τελευταίων διαθέσιμων, μη εποχικά διορθωμένων στοιχείων εννιάμηνου της τριμηνιαίας Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ.

2014, ενώ κατά το ίδιο χρονικό διάστημα η μακροχρόνια ανεργία δείχνει επίσης μικρά σημάδια βελτίωσης, κατά σχεδόν μία εκατοστιαία μονάδα σε ετήσια βάση, παραμένοντας όμως στο ιδιαίτερα υψηλό 72,8%. Ο τελευταίος δείκτης υπαγορεύει την ανάγκη να ενδυναμωθεί το δίκτυο κοινωνικής προστασίας, όπως επιδιώκεται με τις σταδιακά εφαρμοζόμενες, στοχευμένες πολιτικές μετριασμού των επιπτώσεων της οικονομικής προσαρμογής και πιο δίκαιου καταμερισμού των βαρών.

1.6 Προσφυγική Κρίση

Η όξυνση της προσφυγικής κρίσης το 2015 επηρέασε δυσανάλογα την Ελλάδα ως χώρα διέλευσης, καθώς 856.723 πρόσφυγες και μετανάστες πέρασαν στην Ευρώπη μέσω των θαλάσσιων Ελληνοτουρκικών συνόρων εντός του έτους, ενώ από 1^η Ιανουαρίου έως 13^η Μαρτίου 2016 η αντίστοιχη εισροή έχει ήδη ξεπεράσει τους 143.205 σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες. Αυτή η απροσδόκητη αύξηση των προσφυγικών και μεταναστευτικών εισροών σε ποσοστό 1601% το 2015 έναντι του 2014, και η εκτιμώμενη συνέχιση ή και αύξηση των εισροών εντός του τρέχοντος έτους λόγω της κλιμάκωσης της γεωπολιτικής έντασης στη Μέση Ανατολή, αδιαμφισβήτητα επιφέρει επιπρόσθετο δημοσιονομικό κόστος σε ό,τι έχει να κάνει με τις δράσεις υποδοχής και διαχείρισης των ροών αυτών.

Δεδομένων των συνεχών εξελίξεων του φαινομένου και της έντονης ημερήσιας αυξομείωσης στη ροή των προσφύγων, αλλά και της διασποράς του επιπρόσθετου δημοσιονομικού κόστους εντός διαφορετικών ΚΑΕ κατά μήκος της Γενικής Κυβέρνησης, το συνολικό δημοσιονομικό κόστος για τον προϋπολογισμό της Γενικής Κυβέρνησης δεν είναι εύκολο να εκτιμηθεί με ακρίβεια. Σε αδρές γραμμές, κατά το τρέχον διάστημα εκτιμάται ότι το δημοσιονομικό κόστος που σχετίζεται με τις προσφυγικές ροές το 2016 θα ξεπεράσει εκείνο των προηγούμενων ετών. Η αύξηση αυτή του δημοσιονομικού κόστους εν είδει κόστους σίτισης, καταλυμάτων (χώρων πρώτης υποδοχής και κέντρων μετεγκατάστασης) και ιατρικής περίθαλψης, αναμένεται να αυξήσει τη δημόσια κατανάλωση, χωρίς όμως σημαντική δευτερογενή επίδραση στην απασχόληση ή τη συνολική ιδιωτική κατανάλωση. Η οριστική (θετική ή αρνητική) επίδραση της διαχείρισης των προσφυγικών ροών στο ΑΕΠ θα εξαρτηθεί από το αν τα σχετικά κονδύλια θα εξαιρεθούν ή όχι (και μέχρι ποιου ύψους) από τον

δημοσιονομικό στόχο του 2016, καθώς και από την πολιτική αντιμετώπισης του φαινομένου που πρόκειται να ακολουθηθεί σε κεντρικό ευρωπαϊκό επίπεδο.

1.7 Προοπτικές για το 2016

Το 2014 το ποσοστό ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού έφτασε στο 36% του συνολικού πληθυσμού, με το ποσοστό των ατόμων υπό σοβαρή στέρηση υλικών αγαθών να ανέρχεται στο 21,5%, που είναι το τέταρτο μεγαλύτερο στο σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και την Ουγγαρία¹⁶.

Το νέο πρόγραμμα υποστήριξης της οικονομικής σταθερότητας που εντάχθηκε στην ελληνική νομοθεσία τον Αύγουστο του 2015, με τη χαλάρωση των δημοσιονομικών στόχων και την επιτάχυνση των μέτρων αναδιάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας που προβλέπει, θέτει τις προϋποθέσεις για την ενδυνάμωση του δικτύου κοινωνικής προστασίας.

Η εφαρμογή όμως μέτρων περιορισμού στην κίνηση κεφαλαίων ώστε να διασφαλιστεί η λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, έφεραν απώλειες σε όρους οικονομικής δραστηριότητας κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2015, κυρίως σε ό,τι αφορά τον εξωτερικό τομέα και τις επενδύσεις.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των διεθνών οργανισμών κατά τον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο 2015, αυτές οι εξελίξεις αναμένονταν να σηματοδοτήσουν μία βαθιά ύφεση για το 2015¹⁷. Σήμερα, και παρά την επί τα χείρω αναθεώρηση των εθνολογιστικών στοιχείων του 2015 από την ΕΛΣΤΑΤ τον Φεβρουάριο του 2016, εκτιμάται μεν ρυθμός ύφεσης για το 2015, ο οποίος όμως είναι οριακός (0,2%). Η ήπια υφεσιακή τάση του δεύτερου εξαμήνου του 2015 αναμένεται να εξαντλήσει την επίδρασή της εντός του πρώτου εξαμήνου του τρέχοντος έτους, καθώς το οικονομικό κλίμα θα ανακάμπτει ολοένα πιο εμφανώς και η οικονομική σταθερότητα θα αποκαθίσταται σταδιακά.

¹⁶ Στοιχεία EUROSTAT, Οκτώβριος 2015.

¹⁷ Τον Ιούλιο 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβλεψε αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης εντός του εύρους -2% με -4% για το 2015, ενώ κατά τον χρόνο ψήφισης του νέου προγράμματος η πρόβλεψη αυτή είχε συγκεκριμενοποιηθεί σε -2,3% για το 2015 και -1,3% για το 2016. Ωστόσο, η έκτοτε πορεία των οικονομικών δεικτών και των τριμηνιαίων στοιχείων εθνικών λογαριασμών μέσα στο 2015 σηματοδότησε ότι η οικονομική συγκυρία θα είχε τελικώς σημαντικά μικρότερη επίπτωση. Ήδη τον Νοέμβριο του 2015 στις Φθινοπωρινές της προβλέψεις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεώρησε προς το καλύτερο την εκτίμησή της για τον ρυθμό ύφεσης του 2015, στο -1,4%, ενώ το βασικό μακροοικονομικό σενάριο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2016 ανέβασε τις προσδοκίες για το έτος από την ύφεση στην στασιμότητα.

Στο σύνολο του 2016, εκτιμάται ύφεση της τάξης του 0,7%, με τις συνιστώσες του ΑΕΠ από την πλευρά της ζήτησης να παρουσιάζουν εν γένει αρνητικές μεταβολές εντός του πρώτου εξαμήνου¹⁸ και από το δεύτερο εξάμηνο του έτους να επιστρέφουν σε θετική πορεία μεταξύ διαδοχικών τριμήνων. Το ίδιο εκτιμάται για τις πραγματικές εξαγωγές και εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, με τη συμβολή του εξωτερικού τομέα στην αύξηση του ΑΕΠ να παραμένει θετική τόσο για το 2016 όσο και μεσοπρόθεσμα, έπειτα από την αρνητική συμβολή που καταγράφηκε το 2014.

Οι παράγοντες κινδύνου σε σχέση με τις εκτιμήσεις του μακροοικονομικού σεναρίου είναι τόσο ενδογενούς όσο και εξωγενούς φύσεως. Οι κύριοι ενδογενείς παράγοντες αφορούν τον ρυθμό αποκατάστασης της εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία, τη σταθεροποίηση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος -για την οποία όμως έχουν τεθεί οι βάσεις μετά την επιτυχία της πρόσφατης ανακεφαλαιοποίησης-, και την επιδιωκόμενη ταχεία άρση των ελέγχων κεφαλαίων, ώστε να δοθεί ώθηση στις επενδύσεις και την εγχώρια ζήτηση και να επιτραπεί η επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης από το τρίτο τρίμηνο του 2016. Οι παράγοντες αυτοί συνδέονται στενά με την επιτυχή ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του νέου προγράμματος και τη συνέχιση της δημοσιονομικής προσπάθειας, προκειμένου μεταξύ άλλων να μπορέσει η Ελλάδα να συμμετάσχει στις επεκτατικές νομισματικές πολιτικές της ΕΚΤ.

Ωστόσο, η επιτυχής εφαρμογή του νέου προγράμματος υπόκειται και σε περιορισμούς του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος που προσδιορίζονται εξωγενώς. Κατά την τρέχουσα χρονική περίοδο, εξωγενείς παράγοντες κινδύνου για την ελληνική οικονομία αποτελούν:

- η αποδυναμωμένη παγκόσμια ζήτηση και η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, τη στιγμή που η συνεχιζόμενη πτώση της διεθνούς τιμής του πετρελαίου συνεχίζει να επιδρά στο επίπεδο των τιμών. Από τη μία πλευρά, η εξασθένηση της παγκόσμιας ζήτησης, κυρίως λόγω της επιβράδυνσης της ανάπτυξης στην Κίνα και σε άλλες αναδυόμενες οικονομίες, έχει συνέπειες για την παγκόσμια εμπορική δραστηριότητα και το ύψος των ναύλων για μεταφορικές υπηρεσίες, με δυνητικές επιπτώσεις στο εξωτερικό ισοζύγιο και στη ναυτιλία. Από την άλλη πλευρά, η εντεινόμενη μείωση των τιμών στην ενέργεια ενδέχεται να επιβραδύνει περαιτέρω τον ρυθμό

¹⁸ Εξαίρεση στην τάση αυτή ενδεχομένως να αποτελέσει η δημόσια κατανάλωση, δεδομένου του ενδεχομένου για διόγκωση του κόστους διαχείρισης της προσφυγικής κρίσης κατά τους πρώτους μήνες του 2016.

πληθωρισμού με αντίστοιχη επιβράδυνση του ρυθμού ανάκαμψης του ονομαστικού ΑΕΠ και σχετική χειροτέρευση των δεικτών του δημόσιου ελλείμματος και του δημοσίου και ιδιωτικού χρέους.

- η υψηλή μεταβλητότητα των διεθνών χρηματαγορών και η αστάθεια που παρατηρείται ακόμα στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η εκδήλωση αυτών των ενδείξεων ευπάθειας ενίσχυσαν κατά το τελευταίο διάστημα την τάση αποστροφής των επενδυτών απέναντι στον κίνδυνο. Η όξυνση της τάσης των επενδυτών προς πιο ασφαλείς επενδύσεις αν και δυνητικά θα ενίσχυε την Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό της, ενδεχομένως για την Ελλάδα θα σήμανε περαιτέρω μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων στον βραχυπρόθεσμο ορίζοντα.

- οι αυξανόμενες γεωπολιτικές εντάσεις και η προσφυγική κρίση στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Ανατολικής Ευρώπης, οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν κόστος για την ελληνική οικονομία διαμέσου τριών καναλιών: πρώτον, μέσω ενδεχόμενων επιπτώσεων στον τουρισμό και στις νέες επενδύσεις· δεύτερον, μέσω μίας ενδεχόμενης απόκλισης από τους δημοσιονομικούς στόχους· και τρίτον, μέσω μίας δυνητικής κλιμάκωσης της αβεβαιότητας όσον αφορά τις μεσο-μακροπρόθεσμες πολιτικές και οικονομικές προοπτικές στην ευρύτερη περιοχή. Η επιδείνωση των προοπτικών αυτών θα μπορούσε να σημάνει την πιο μεσοπρόθεσμη αναβολή επενδυτικών σχεδίων.

Δεδομένων των ανωτέρω εκτιμήσεων και των συσχετιζόμενων κινδύνων, το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων αποτελεί το σχέδιο δράσης για την τόνωση της εγχώριας ζήτησης και τη βελτιστοποίηση της δημοσιονομικής προσπάθειας, με παράλληλη στόχευση στη δίκαιη ανακατανομή των φορολογικών βαρών και την ενίσχυση του δικτύου κοινωνικής προστασίας.

2. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

2.1 Δράσεις για την ενίσχυση των αναπτυξιακών προοπτικών

1. Αναπτυξιακός Νόμος

Ο νέος αναπτυξιακός έχει ως βασική λογική την παροχή κινήτρων σε επενδύσεις με παραγωγικό, εξαγωγικό και καινοτομικό προσανατολισμό, την απλοποίηση και τη διαφάνεια των διαδικασιών. Ταυτόχρονα, στοχεύει στη δημιουργία ενός νέου παραγωγικού μοντέλου με στόχο την αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας, επιλύοντας τα προβλήματα των προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων: αναποτελεσματικότητα, άνιση κατανομή των πόρων και αδυναμία αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας.

Ο νέος νόμος στρέφεται από τις κεφαλαιακές επιχορηγήσεις προς τις φορολογικές απαλλαγές. Σε μια μεγάλη κατηγορία επενδύσεων δίνεται η επιλογή μεταξύ μειωμένων κεφαλαιακών ενισχύσεων σε σχέση με τον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων, είτε αυξημένων φορολογικών απαλλαγών. Διατηρεί τις κεφαλαιακές επιχορηγήσεις κυρίως σε νέες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δυσκολεύονται να βρουν τα αναγκαία επενδυτικά κεφάλαια καθώς και σε δυναμικές επιχειρήσεις με έμφαση στην εξωστρέφεια, την απασχόληση και την υψηλή προστιθέμενη αξία.

Ο νέος νόμος διατηρεί τις κεφαλαιακές επιχορηγήσεις σε συνεταιρισμούς, σε clusters, σε επιχειρήσεις που επενδύουν εντός οργανωμένων χώρων, σε καινοτόμες επιχειρήσεις και σε ειδικές περιοχές με αυξημένα προβλήματα με στόχευση την ενίσχυση των κινήτρων προσέλκυσης επενδύσεων.

Επιπλέον, παρέχει κίνητρα μέσω νέων χρηματοδοτικών εργαλείων για αντιμετώπιση του επιχειρηματικού κινδύνου, ιδίως προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις με ανακυκλούμενα δάνεια, συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο, εγγυήσεις κτλ. και με στόχευση τη μόχλευση-πολλαπλασιασμό του διαθέσιμου κρατικού κεφαλαίου με αντίστοιχο ιδιωτικό.

2. Στρατηγικές επενδύσεις

Σχεδιάζονται αλλαγές στο καθεστώς λειτουργίας των στρατηγικών επενδύσεων, με σκοπό τον επαναπροσδιορισμό του ορισμού και των επιδιωκόμενων στόχων τους. Μεταξύ άλλων, εξετάζεται η μείωση των απαιτούμενων κατωφλίων χαρακτηρισμού μιας επένδυσης ως στρατηγικής, η κλαδική διαφοροποίηση των επενδύσεων και η αύξηση των αντισταθμιστικών παροχών, ιδίως σε τοπικό επίπεδο.

3. Προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων

Στο πλαίσιο της πολιτικής προσέλκυσης ξένων άμεσων επενδύσεων και γενικότερα κεφαλαίων εξωτερικού, προετοιμάζουμε την επανεξέταση του νομικού πλαισίου, με στόχο τη δημιουργία ευνοϊκότερου περιβάλλοντος προσέλκυσης τους. Αναφερόμαστε ειδικότερα στην υποδοχή αιτήσεων για άδεια εγκατάστασης στη χώρα αλλοδαπών εταιριών, στην εισήγηση για σκοπιμότητα χορήγησης άδειας διαμονής σε αλλοδαπούς για ανάπτυξη επενδυτικής δραστηριότητας, καθώς και στη δημιουργία σταθερού φορολογικού καθεστώτος για ΑΞΕ. Γενικότερα, σχεδιάζεται σειρά δράσεων και εργαλείων («Υποδοχείς Επενδύσεων») για την προσέλκυση παραγωγικών/δυναμικών επενδύσεων.

4. Εθνικό Αναπτυξιακό Ταμείο Επενδύσεων

Ετοιμάστηκε σχέδιο νόμου σχετικά με τη μετεξέλιξη του ΕΤΕΑΝ σε ένα ισχυρό αναπτυξιακό ταμείο για τη χώρα με στόχο το συντονισμό, σχεδιασμό και διαχείριση χρηματοδοτικών δράσεων για τις ΜΜΕ και τη συνδρομή στη χάραξη αναπτυξιακής στρατηγικής. Ο νέος φορέας θα έχει μεγαλύτερη ευελιξία στα είδη των ενισχύσεων που μπορεί να παρέχει, θα μπορεί να αναπτύξει μεσοπρόθεσμα διαχειριστικές δεξιότητες και θα διαθέτει κατάλληλες εσωτερικές δομές, ώστε η χρήση των ευρωπαϊκών κονδυλίων να γίνεται με τη μέγιστη δυνατή διαφάνεια και αποτελεσματικότητα. Ο νέος φορέας θα λειτουργεί συμπληρωματικά με το συστημικό τραπεζικό σύστημα και θα παρεμβαίνει στα κενά της αγοράς.

5. Αδειοδότηση επιχειρήσεων (Investment licensing)

Η ελληνική Κυβέρνηση ήδη εργάζεται σε συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα για την απλοποίηση της αδειοδότησης σε επιλεγμένους τομείς επιχειρήσεων. Βάσει του εγκεκριμένου χάρτη πορείας θα εξεταστούν κατά προτεραιότητα οι ακόλουθοι τομείς:

- Δραστηριότητες του τομέα μεταποίησης τροφίμων και ποτών, από την ομάδα 9 του Παραρτήματος του Ν.4262/2014.
- Δραστηριότητες των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος.
- Τουριστικές δραστηριότητες από την ομάδα 6 του Παραρτήματος του Ν.4262/2014.

- Εξορυκτικές δραστηριότητες από την ομάδα 5 του Παραρτήματος του Ν.4262/2014, ως κλάδοι ιδιαίτερα ανταγωνιστικοί της ελληνικής οικονομίας οι οποίοι καλύπτουν το 30% του πλήθους των δραστηριοτήτων που είναι αντικείμενο του νόμου 4262/2014 και το 18% της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας. Οι απαιτούμενες θεσμικές αλλαγές αναμένεται να θεσπιστούν εντός του Ιουνίου για τις τρεις πρώτες κατηγορίες δραστηριοτήτων και εντός του Μαρτίου 2017 για την τέταρτη κατηγορία.

Η απλούστευση αδειοδότησης θα επεκταθεί στη συνέχεια και σε άλλους επιλεγμένους τομείς επιχειρήσεων που θα επιλεγθούν με βάση τη σημασία τους στην ελληνική οικονομία.

Επιπλέον, είναι σε εξέλιξη η τροποποίηση του ν.4262/2014. Σκοπός είναι να καταστεί περισσότερο λειτουργικός και σαφής, διατηρώντας παράλληλα τη βασική αρχή περί διάκρισης των δραστηριοτήτων σε τρεις κατηγορίες αναφορικά με τις προϋποθέσεις έναρξης λειτουργίας. Με βάση την εκτίμηση κινδύνου, η πρώτη θα επιτρέπει την ελεύθερη άσκηση της οικονομικής δραστηριότητας και θα προβλέπονται δύο άλλες κατηγορίες για τις οποίες θα απαιτείται τήρηση συγκεκριμένων προϋποθέσεων (είτε υπό τον τύπο της γνωστοποίησης είτε με τη μορφή της εκ των προτέρων έγκριση λειτουργίας).

6. Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics)

Δεδομένου ότι η ανάπτυξη του κλάδου logistics αναμένεται να διαδραματίσει έναν πολύ σημαντικό ρόλο στην ανάκτηση της ελληνικής οικονομίας επανενεργοποιήθηκε το Συμβούλιο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας Εφοδιαστικής Αλυσίδας, το οποίο αποτελεί το γνωμοδοτικό και συμβουλευτικό όργανο του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων σε θέματα ανταγωνιστικότητας, ανάπτυξης και οργάνωσης της Εφοδιαστικής στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για τα logistics.

Το Συμβούλιο θα έχει ενεργό συμμετοχή, μεταξύ άλλων, στο σχέδιο δράσης για τη στρατηγική της εφοδιαστικής αλυσίδας, στην εκπόνηση ετήσιου προγραμματισμού δράσης, στη διαμόρφωση προτάσεων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της εφοδιαστικής και στην εξέταση κινήτρων για επενδύσεις σε καινοτόμες και

περιβαλλοντικά συμβατές δράσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα. Στο πλαίσιο των εργασιών του Συμβουλίου, τα μέλη θα επεξεργαστούν επίσης, τα κείμενα της δευτερογενούς νομοθεσίας του ν. 4302/14 σε συνεργασία με τεχνικό και νομικό σύμβουλο.

7. Επιχειρηματικά Πάρκα

Η ελληνική Κυβέρνηση στο πλαίσιο της υλοποίησης δράσεων για την εκ των υστέρων εκτίμηση επιπτώσεων μεταρρυθμίσεων στα πεδία της αδειοδότησης και του διοικητικού φόρτου, σε συνεργασία με το ΣΕΒ και φορέα εκπόνηση μελέτης το Παρατηρητήριο Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος, θα αξιολογήσει τις επιπτώσεις του Ν.3982/11, Μέρος Γ, «Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων» και των κανονιστικών πράξεων που απορρέουν από αυτόν.

Στο πλαίσιο της μελέτης αυτής που θα ολοκληρωθεί μέχρι τον Μάιο, θα αξιολογηθούν α) η αποτελεσματικότητα και ο βαθμός εφαρμογής του νόμου από τα άμεσα εμπλεκόμενα μέρη και β) οι επιπτώσεις του στις επιχειρήσεις, στην απασχόληση και στην περιφερειακή ανάπτυξη. Τα αποτελέσματα της μελέτης θα αξιοποιηθούν για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας εφαρμογής του νόμου, προκειμένου, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να εισαχθούν βελτιώσεις για την περαιτέρω απλοποίηση και επιτάχυνση της διαδικασίας αδειοδότησης των επιχειρηματικών πάρκων και των επιχειρήσεων εντός αυτών, τη διεύρυνση των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων που μπορούν να εγκατασταθούν, την περιβαλλοντική και οργανωτική εξυγίανση άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων, κ.α.

8. Σχέδιο δράσης για την προώθηση των εξαγωγών

Εκπονήθηκε η Ελληνική πρόταση που αφορά το «Σχέδιο Δράσης για την προώθηση των Εξαγωγών». Το Σχέδιο Δράσης προέκυψε μέσα από συνεργασία του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού, του Υπουργείου Εξωτερικών, του εποπτευόμενου φορέα «Enterprise Greece» και διαβούλευση με τους επιχειρηματικούς φορείς (ΣΕΒ, Εξαγωγικούς Φορείς κλπ). Το Σχέδιο Δράσης εγκρίθηκε ομόφωνα όπως και η πρόταση του Υπουργού Οικονομίας για δημιουργία Διυπουργικής Επιτροπής Εξωστρέφειας η οποία και συστάθηκε. Σε φάση τελικής διαμόρφωσης με τα άλλα Υπουργεία είναι η σύσταση της «Επιχειρησιακής Επιτροπής Εξωστρέφειας» για την υλοποίηση, παρακολούθηση και συντονισμό των δράσεων

της Εθνικής Στρατηγικής για την προώθηση της εξωστρέφειας και την υποστήριξη του έργου της Διυπουργικής Επιτροπής Εξωστρέφειας.

Συνοπτικά, οι δράσεις του Σχεδίου για την προώθηση των Εξαγωγών είναι οι εξής:

1. Δημιουργία πληροφοριακού συστήματος & διαδικτυακής πύλης εξωστρέφειας. Θα βασίζεται σε δύο πυλώνες αποτύπωσης του εσωτερικού και του διεθνούς περιβάλλοντος.
2. Αναβάθμιση υπηρεσιών Helpdesk προς τους υπάρχοντες και εν δυνάμει εξαγωγείς.
3. Δημιουργία ενός πλαισίου προδιαγραφών και κριτηρίων βάσει των οποίων θα αξιολογούνται και θα εγκρίνονται προτάσεις πιστοποιημένων φορέων κατάρτισης για δημόσια χρηματοδότηση προγραμμάτων εκπαίδευσης, καθώς και προγραμμάτων σε εξαγωγικές και εν δυνάμει εξαγωγικές επιχειρήσεις.
4. Εκπόνηση Οδηγών Επιχειρηματικότητας.
5. Αναβάθμιση λειτουργίας γραφείων Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων (Ο.Ε.Υ.)

9. Παρεμβάσεις στην αγορά-βελτίωση ανταγωνισμού

Σε εξέλιξη βρίσκεται η εφαρμογή της τρίτης εργαλειοθήκης του ΟΟΣΑ με στόχο την άρση των εμποδίων του ανταγωνισμού σε πέντε κλάδους της οικονομίας: (α) το ηλεκτρονικό εμπόριο, (β) το χονδρεμπόριο (γ) τις κατασκευές, (δ) την μεταποίηση και (ε) τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Έχει ολοκληρωθεί η πρώτη φάση που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση της νομοθεσίας η οποία πρόκειται να αξιολογηθεί. Μέχρι τις 15 Απριλίου αναμένονται τα σχόλια των εμπλεκόμενων Γενικών Γραμματειών για να ξεκινήσει η φάση της αξιολόγησης.

10. Εκσυγχρονισμός-κωδικοποίηση της επιμελητηριακής νομοθεσίας

Σχεδιάζεται μια σειρά παρεμβάσεων που στοχεύουν:

1. Στην αναθεώρησης της επιμελητηριακής νομοθεσίας σε όλες τις πτυχές της με σημείο εκκίνησης την επιβεβαίωση του ρόλου της δημόσιας λειτουργίας των Επιμελητηρίων, ως επίσημων συμβούλων της Πολιτείας και ως φορέων παροχής υπηρεσιών στις επιχειρήσεις-μέλη τους.

2. Στη θεσμοθέτηση:

- Νέων αποτελεσματικότερων κανόνων και δράσεων, που θα απαντούν στις σημερινές προκλήσεις.
 - Διακριτών αρμοδιοτήτων των Επιμελητηρίων και αποφυγής επικαλύψεων, με στόχο την ανάπτυξη του Επιμελητηριακού θεσμού, την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επιχειρήσεων προς το θεσμό, ώστε να διευκολυνθεί η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.
3. Στην αναγκαιότητα δημιουργίας ενιαίας εποπτείας και θεσμοθέτησης διαφανών και συγκεκριμένων κανόνων αυτής, με στόχο την αποτελεσματικότερη προς όφελος των επιχειρήσεων δράση των Επιμελητηρίων.

Μέσω του εκσυγχρονισμού της επιμελητηριακής νομοθεσίας δρομολογείται η ενδυνάμωση των επιμελητηρίων ως συμβουλευτικά και γνωμοδοτικά όργανα, η κάλυψη των αναγκών στελέχωσης και οργάνωσής τους καθώς και η δημιουργία μιας ενιαίας στρατηγικής σε οικονομικό, διοικητικό και υπηρεσιακό επίπεδο με γνώμονα την προώθηση της επιχειρηματικότητας.

11 Κέντρα Εξυπηρέτησης Επιχειρήσεων (One Stop Shops)

Στρατηγικοί στόχοι της δράσης αυτής είναι:

- Η ταχύτερη δυνατή διεκπεραίωση από ένα σημείο επαφής (point of single contact) των διαδικασιών που προβλέπει ο νόμος καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής μιας επιχείρησης.
- Η πλήρης ψηφιοποίηση των σχετικών διαδικασιών.
- Η παροχή προς τις επιχειρήσεις ποιοτικών συμβουλευτικών υπηρεσιών για νομικά, οικονομικά και τεχνικά ζητήματα.

Η δομή των κέντρων αυτών σχεδιάζεται να είναι η εξής:

- Πρώτη βαθμίδα: δομές που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (54 ΚΕΠ σε όλη την Ελλάδα ή Δ/νσεις Ανάπτυξης Περιφερειακών Ενοτήτων).

- Δεύτερη βαθμίδα: Επιμελητήρια

Και οι δύο βαθμίδες θα διαχειρίζονται τις καταχωρήσεις στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ) για τη σύσταση, τροποποίηση και λύση μιας εταιρίας. Μεσοπρόθεσμος στόχος είναι τα Επιμελητήρια να διεκπεραιώνουν αρχικά τις διαδικασίες αδειοδότησης και στη συνέχεια να λειτουργούν ως αδειοδοτούσες αρχές, μαζί με τις Διευθύνσεις Ανάπτυξης των Περιφερειακών Ενοτήτων.

Για την υλοποίηση της δράσης αυτής απαιτείται ο εκσυγχρονισμός και η κωδικοποίηση των διατάξεων των ν. 3419/2005 και 3853/2010 οι οποίοι ρυθμίζουν τα θέματα των υπηρεσιών μιας στάσης για επιχειρήσεις, καθώς και μια σειρά τεχνικών παρεμβάσεων (δημιουργία portal και ανάπτυξη διαλειτουργικότητας μεταξύ TAXIS, ΓΕΜΗ και μητρώου ασφαλιστικών φορέων).

2.2 Δράσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, ακεραιότητας, διαφάνειας και καλής διακυβέρνησης στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων στην Ελλάδα

1. Σχέδιο Δράσης για τις Δημόσιες Συμβάσεις

Ένα σταθερό σύστημα δημοσίων συμβάσεων αποτελεί συστατικό στοιχείο της δημόσιας λογοδοσίας σε σχέση με το πώς δαπανώνται τα δημόσια έσοδα και μπορεί να διασφαλίσει οικονομική αποδοτικότητα και δημοσιονομικές εξοικονομήσεις προς όφελος του ελληνικού κράτους και των πολιτών. Το Σχέδιο Δράσης για τις Δημόσιες Συμβάσεις περιλαμβάνει μια δέσμη δράσεων που στοχεύουν στην αύξηση της αποτελεσματικότητας του ελληνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων, βελτιώνοντας τη διαφάνεια, αποτρέποντας παραβατικές συμπεριφορές και διασφαλίζοντας μεγαλύτερο έλεγχο και λογοδοσία. Η πλήρης και εμπρόθεσμη υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για τις Δημόσιες Συμβάσεις από τις ελληνικές αρχές συνιστά αναπόσπαστο τμήμα των υποχρεώσεων της Ελλάδας να τηρήσει τις δεσμεύσεις της που απορρέουν από το Πρόγραμμα, όπως ορίζονται, μεταξύ άλλων, στο Ν. 4336/2015.

Οι ελληνικές αρχές θα εισάγουν ένα νέο νομικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις με στόχο την απλοποίηση, κωδικοποίηση και ενοποίηση της ελληνικής νομοθεσίας

των δημοσίων συμβάσεων, ενσωματώνοντας παράλληλα και τις νέες Οδηγίες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις (Οδηγία 24/2014/ ΕΕ και Οδηγία 25/2014/ ΕΕ) και για τις συμβάσεις παραχώρησης (Οδηγία 23/2014/ΕΕ) αντίστοιχα.

Το νέο αυτό νομικό πλαίσιο για δημόσιες συμβάσεις και συμβάσεις παραχώρησης θα τεθεί σε ισχύ έως την 31 Ιανουαρίου 2016, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης των νέων Οδηγιών της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης.

Το νέο νομικό πλαίσιο θα εισάγει ένα μακροπρόθεσμο και σταθερό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις και θα καταστήσει την ελληνική νομοθεσία των δημοσίων συμβάσεων απλή και πλήρη έτσι ώστε να διασφαλισθεί η ομοιόμορφη και συνεκτική ερμηνεία της από τις δημόσιες αρχές και τους οικονομικούς φορείς.

Το νέο νομικό πλαίσιο θα περιλαμβάνει περιορισμένο αριθμό κανόνων δευτερογενούς δικαίου για τη ρύθμιση κυρίως διαδικαστικών και θεσμικών θεμάτων. Η πλήρης θέση σε ισχύ του νέου νομικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης δεν θα εξαρτάται από την έκδοση των κανονιστικών πράξεων.

2. Ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις

Η χρήση των ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων διασφαλίζει τη διαφάνεια, την καλή διακυβέρνηση, την αποφυγή παραβατικών συμπεριφορών και βελτιώνει τον έλεγχο και τη λογοδοσία σε όλο τον κύκλο της δημόσιας σύμβασης.

Η εκτέλεση των δράσεων αυτών θα παρακολουθείται στενά σε συνεργασία με τις υπηρεσίες της Επιτροπής. Οι ελληνικές αρχές και η Επιτροπή θα αναθέσουν σε ανεξάρτητο(ους) εμπειρογνώμονα(ες) την παρακολούθηση της προόδου και της ολοκλήρωσης των δράσεων και θα διασφαλίσουν ότι θα γίνουν όλες οι αναγκαίες ενέργειες και θα παρασχεθούν όλες οι αναγκαίες πληροφορίες/στοιχεία προκειμένου να ολοκληρωθεί αυτή η αξιολόγηση.

Ειδικότερα, οι ελληνικές αρχές θα αναλάβουν δράσεις στους ακόλουθους τομείς:

- Εφαρμογή της ηλεκτρονικής δημοσίευσης/πρόσβασης (e-notification/e-access)
- Εφαρμογή συστήματος ηλεκτρονικής υποβολής (e-submission system)
- Θέματα διακυβέρνησης και πόροι
- Θέματα διαλειτουργικότητας
- Επιγραμμικό αποθετήριο πιστοποιητικό (e-Certis)
- Διαφάνεια και επικοινωνία
- Αξιοπιστία και ασφάλεια του συστήματος

3. Κεντρικές Προμήθειες

Οι ελληνικές αρχές, σε συνεργασία με την Επιτροπή, θα συνεχίσουν την προσπάθεια για τη δημιουργία και λειτουργία ενός νέου κεντρικού και επαγγελματικού συστήματος προμηθειών, που θα βαίνει πέραν της απλής συγκέντρωσης αιτημάτων, που εφαρμόζεται σήμερα από τις ελληνικές αρχές.

Οι ελληνικές αρχές θα αναλάβουν τις ακόλουθες δράσεις:

- Θα προτείνουν στις υπηρεσίες της Επιτροπής προς διαβούλευση ένα σχέδιο για το νέο κεντρικό σύστημα προμηθειών στην Ελλάδα.
- Θα συνεργαστούν με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατάρτιση και την οριστικοποίηση του σχεδίου. Οι ελληνικές αρχές μπορούν επίσης να ζητήσουν τη υποστήριξη του ΟΟΣΑ κατά την κατάρτιση του σχεδίου αυτού.

Το σχέδιο θα περιγράφει τι θα καλύπτει το κεντρικό σύστημα προμηθειών (π.χ. αγαθά, υπηρεσίες, έργα), ποιος(οι) φορέας(είς) θα είναι αρμόδιος(οι) για τις κεντρικές προμήθειες καθώς και τις διαδικαστικές και διοικητικές ρυθμίσεις που απαιτούνται για τη λειτουργία του νέου συστήματος προμηθειών.

Το σχέδιο θα εξετάσει όλες τις δυνατές εναλλακτικές σχετικά με την οργάνωση του(των) φορέα(ων) που θα είναι αρμόδιος (οι) για τις κεντρικές προμήθειες. Το σχέδιο θα βασίζεται στο εγχειρίδιο για τις συμφωνίες-πλαίσιο που δόθηκε το Δεκέμβριο του 2014 στις ελληνικές αρχές από τον ΟΟΣΑ και θα λαμβάνει υπόψη τον κατάλογο των προϊόντων/υπηρεσιών που υπόκεινται σε υποχρεωτική ανάθεση με

συμφωνίες-πλαίσιο, όπως ορίζεται στην υπ' αριθμ. Π1/1732/23.7.2013 ΥΑ, όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθμ. Π1/517/2014 και Π1/2011/2014 ΥΑ (ΦΕΚ 2899/Β/29.10.2014).

Το σχέδιο αυτό θα περιλαμβάνει επίσης λεπτομερή στοιχεία για τις κεντρικές προμήθειες στον τομέα της υγείας (ΕΠΥ) και θα αντιμετωπίζει τυχόν επικαλύψεις με τον κύριο φορέα κεντρικών προμηθειών.

Το σχέδιο θα περιλαμβάνει επίσης στοιχεία για τη δυνατότητα σύστασης άλλων τομεακών φορέων κεντρικών προμηθειών (π.χ. συμβάσεις έργων).

Οι ελληνικές αρχές, μετά από γνώμη των υπηρεσιών της Επιτροπής, θα ξεκινήσουν την εφαρμογή του νέου συστήματος κεντρικών προμηθειών.

2.3 Δράσεις και πρωτοβουλίες για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και τη βελτίωση των διαδικασιών insolvency για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά

Το ζήτημα της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων αποτελεί ένα από τα ζητήματα της εν εξελίξει διαπραγμάτευσης. Ωστόσο, το προηγούμενο διάστημα της διαπραγμάτευσης συμφωνήθηκαν και αναλήφθηκαν νομοθετικές πρωτοβουλίες όπως:

1. Ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, τόσο με την επικαιροποίηση του Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών, για την εξωδικαστική διευθέτηση οφειλών όσο και για τη δικαστική διευθέτηση αυτών με την τροποποίηση του ν.3869/3010 στον οποίο θα μπορούν πλέον να συμπεριλαμβάνονται και οφειλές προς το Δημόσιο (εφορία, ΟΤΑ, Οργανισμοί κοινωνικής Ασφάλισης).
2. Επανενεργοποιείται το Κυβερνητικό Συμβούλιο Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους.
3. Αναφορικά με τις υπερχρεωμένες εταιρείες, τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα έτσι ώστε να ενθαρρύνεται είτε ο προ-πτωχευτικός συμβιβασμός είτε η συντόμευση της πτωχευτικής διαδικασίας.

4. Ψηφίστηκε ο Νόμος 4354/2015 για τη νομοθέτηση κανονισμών και δανειοδότησης φορέων και μεταβίβασης απαιτήσεων από μη εξυπηρετούμενα δάνεια και πιστώσεις.

Στις περαιτέρω ενέργειες του Υπουργείου για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων περιλαμβάνονται:

1. Η οριστικοποίηση και δημοσιοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού για τη διαχείριση των «κόκκινων δανείων».
2. Η κατάρτιση σχεδίου εφαρμογής και υλοποίησης της Υπηρεσίας Πίστωσης και Πλούτου. Η υπηρεσία θα λειτουργεί ως Ανεξάρτητη Αρχή και θα αποτιμά την πιστοληπτική ικανότητα του κάθε δανειολήπτη.
3. Η σύσταση ειδικής γραμματείας για το συντονισμό και παρακολούθηση ενεργειών που αφορούν στην αντιμετώπιση των «κόκκινων δανείων».
4. Η δημιουργία ενός συντονιστικού μηχανισμού με εποπτεία της ΤτΕ και σκοπό τη διαχείριση των μεγάλων οφειλετών.
5. Η ανάπτυξη Δικτύου Ενημέρωσης Δανειοληπτών, με τη λειτουργία κέντρων ενημέρωσης σε όλη τη χώρα, τα οποία θα παρέχουν δωρεάν συμβουλευτικές υπηρεσίες στους πολίτες. Ετοιμάζεται το σχέδιο νόμου και υλοποιείται η σχετική μελέτη.

3. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑΜΕΙΑ ΣΥΝΟΧΗΣ

3.1 Προγραμματική Περίοδος 2007-2013

Το ποσοστό απορρόφησης της δημόσιας δαπάνης των συγχρηματοδοτούμενων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ από 18% που ήταν στο τέλος του 2010 ανήλθε σε 31,5% το 2011, 45,77% το 2012, 66,5% το 2013, 80,2% το 2014 και στο 96,8% το 2015 (Στοιχεία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος - ΟΠΣ).

Ταμείο	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ΕΤΠΑ	21,70%	36,20%	50,00%	69,70%	81,00%	97,00%
ΕΚΤ	11,10%	22,60%	37,90%	57,40%	77,50%	94,10%
Ταμείο Συνοχής	12,40%	28,30%	42,80%	66,80%	80,60%	99,70%
Σύνολο	18%	31,50%	45,77%	66,50%	80,20%	96,80%

Σημείωση: Τα ποσοστά απορρόφησης υπολογίζονται από το ύψος των συνολικών δαπανών ως προς τις εγκεκριμένες προγραμματικές δεσμεύσεις πόρων, όπως αυτές ίσχυαν το έτος στο οποίο αναφέρονται.

Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονταν στο τέλος του 2015 σε 141%. Παρά την επιτυχή ολοκλήρωση και την επίτευξη των στόχων απορρόφησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) της προγραμματικής περιόδου 2007–2013, η υπερδέσμευση παραμένει ακόμα υψηλή σε αρκετά ΕΠ τόσο σε επίπεδο εντάξεων όσο και νομικών δεσμεύσεων. Η υπερδέσμευση αυτή αντιμετωπίζεται μέσω της εφαρμογής μιας διαδικασίας «εξυγίανσης» των ΕΠ, από την Εθνική Αρχή Συντονισμού του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Τουρισμού σε συνεργασία με τις Διαχειριστικές Αρχές των ΕΠ. Η διαδικασία εξυγίανσης περιλαμβάνει:

- την άμεση απένταξη από τα ΕΠ 2007-2013 των έργων τα οποία δεν τηρούν τις κανονιστικές προϋποθέσεις υλοποίησης εντός της προγραμματικής περιόδου 2007 - 2013 (ανενεργών έργων)
- την απένταξη έργων τα οποία είναι υποψήφια προς ένταξη σε ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020, τα οποία είναι επιλέξιμα στην επόμενη ΠΠ και θα συμβάλλουν στην απορρόφηση των πόρων των ΕΠ της επόμενης ΠΠ

- την απομείωση του αντικειμένου των τμηματοποιημένων έργων (έργων δηλαδή που υλοποιούνται σε δυο φάσεις μέσω ΕΠ των δύο Προγραμματικών Περιόδων 2007 – 2013 και 2014 - 2020) και τέλος
- την τακτοποίηση των οικονομικών στοιχείων των έργων στο ΟΠΣ

Αναμένεται ότι, μόνο από την τακτοποίηση των έργων που απεντάσσονται, η υπερδέσμευση του ΕΣΠΑ σε επίπεδο εντάξεων θα μειωθεί κατά 1,5 δις Ευρώ.

Όσον αφορά δε την οικονομική πρόοδο μεταξύ των τομεακών και περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγράμματα (ΕΠ) του ΕΣΠΑ στο τέλος του 2015, υψηλά ποσοστά απορρόφησης παρουσίασαν το ΠΕΠ «Κρήτης – Νήσων Αιγαίου», το ΠΕΠ Θεσσαλίας – Ηπείρου – Στερεάς Ελλάδας», το ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας», και το ΠΕΠ «Μακεδονία - Θράκη»..

Σε συνεργασία με τις Διαχειριστικές Αρχές το 2014, και με τη συνεχή εφαρμογή της διαδικασίας «εξυγίανσης» των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013, διαμορφώθηκε, υπεβλήθη και εγκρίθηκε από την ΕΕ, η τελευταία αναθεώρηση των ΕΠ, ώστε παράλληλα με τις παραπάνω ενέργειες να επιτευχθεί το πλέον ορθολογικό «κλείσιμο» όλων των ΕΠ, σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας.

Επισημαίνεται ότι τα ποσοστά απορρόφησης που παρουσιάζονται παραπάνω δεν απεικονίζουν την πραγματική εικόνα της απορρόφησης των πόρων των Ταμείων, επειδή μέχρι 31/12/2015 δεν κατέστη δυνατό να καταχωρισθούν στο ΟΠΣ, όλες οι επιλέξιμες δαπάνες. Στην πραγματικότητα η απορρόφηση των Κοινοτικών πόρων ανέρχεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 100% και στα 3 Ταμεία.

3.2 Προγραμματική Περίοδος 2014-2020

Το 2015 ολοκληρώθηκε η έγκριση των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Ειδικότερα: Στις 23 Οκτωβρίου 2015 εγκρίθηκε με εκτελεστική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας για ενίσχυση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ). Η συνολική συνεισφορά του ΕΤΘΑ ανέρχεται σε 388.777.914 ευρώ. Επίσης με εκτελεστική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εγκρίθηκε στις 11 Δεκεμβρίου το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

(ΕΓΤΑΑ). Το σύνολο της ενίσχυσης από το ΕΓΤΑΑ ανέρχεται σε 4.718.291.793 ευρώ.

Το 2015 ήταν το έτος ενεργοποίησης των ήδη εγκεκριμένων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Στόχου «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση». Πρόκειται για 18 συνολικά Επιχειρησιακά Προγράμματα εκ των οποίων τα 5 είναι τομεακά και τα 13 περιφερειακά. Η ενεργοποίηση αυτή σηματοδοτήθηκε από την πρώτη συνεδρίαση των Επιτροπών Παρακολούθησης των προαναφερομένων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Επίσης το 2015 ολοκληρώθηκε και εγκρίθηκε το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Στόχου «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση».

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται (ως ποσοστά της αντίστοιχης δέσμευσης δημόσιας δαπάνης) η συνολική δημόσια δαπάνη των προσκλήσεων,, ο προϋπολογισμός των ενταγμένων, οι νομικές δεσμεύσεις και οι δαπάνες προς πιστοποίηση.

4. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

4.1 Δομές του Δημοσίου Τομέα

Ένα εργαλείο ex-post αξιολόγησης είναι η εκ νέου σύσταση Επιτροπών Αξιολόγησης με έργο την αποτίμηση της διαμορφωθείσας κατάστασης στο πεδίο των δομών, τον εντοπισμό τυχόν προβλημάτων και δυσλειτουργιών και την πρόταση αντίστοιχων βελτιωτικών κινήσεων. Μετά δε το πέρας της ως άνω διαδικασίας επαναξιολόγησης θα ακολουθήσει, ως απαιτείται, έγκριση και επικύρωση των προτεινόμενων σεναρίων μεταρρύθμισης από το ΚΣΜ, με απώτερο στόχο τα σχέδια των οικείων προεδρικών διαταγμάτων να προωθηθούν προς έκδοση το αργότερο εντός του μηνός Ιουνίου του έτους 2016.

Έμφαση, πρόκειται να δοθεί καταρχήν στην αναδιοργάνωση των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, επί των οποίων θα ακολουθηθεί η γνωστή νομοθετικά θεσπισμένη διαδικασία (αξιολόγηση από Ομάδες, υποβολή Έκθεσης Αξιολόγησης

στο ΚΣΜ, κατάρτιση νέων Οργανισμών-Προεδρικών Διαταγμάτων επί της απόφασης του ΚΣΜ).

Προβλέπεται, επίσης, αξιολόγηση και αναδιοργάνωση για τα ΝΠΙΔ – ΑΕ με διαφορετική ωστόσο διαδικασία. Όσον αφορά στα ΝΠΙΔ-ΑΕ απαιτείται η προηγούμενη έκθεση αξιολόγησης για το φορέα (άνευ απαραίτητως προηγούμενης έγκρισης αυτής από το ΚΣΜ) και ακολούθως η προώθηση και έκδοση των οικείων, κατά περίπτωση, κανονιστικών πράξεων για το οργανόγραμμα και το σχέδιο στελέχωσής τους.

4.2 Διοίκηση μέσω στόχων και Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης (ΚΠΑ)

Με τον πρόσφατο νόμο 4369/2016 διαμορφώθηκε ένα νέο πιο λειτουργικό και συμμετοχικό περιβάλλον για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των διαδικασιών που αφορούν την εφαρμογή του Συστήματος Διοίκησης μέσω Στόχων στη δημόσια διοίκηση.

Επίσης, στο πλαίσιο της εκπλήρωσης από τη χώρα μας της αιρεσιμότητας που αφορά στο Θεματικό Στόχο 11 “Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών και των φορέων, καθώς και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης, υλοποιείται το Σχέδιο Δράσης για τη Στοχοθεσία και την Ποιότητα 2015-2016 που εκπονήθηκε για αυτό το σκοπό από τη Διεύθυνση Οργανωτικών Μεταρρυθμίσεων.

Μεταξύ των ενεργειών που προβλέπεται να υλοποιηθούν σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης για τη Στοχοθεσία και την Ποιότητα 2015-2016 περιλαμβάνονται η εφαρμογή του Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης σε προκαθορισμένες υπηρεσίες των Υπουργείων καθώς και η κατάρτιση της στοχοθεσίας των δημόσιων οργανώσεων για το επόμενο έτος σύμφωνα με τις νέες διατάξεις του Ν. 4369/2016.

4.3 Μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες που ενισχύουν τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

a. Διαφάνεια και λογοδοσία

Η περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας επιδιώκεται μέσω της διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής του προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ (<https://diavgeia.gov.gr/>), μέσω της προώθησης της εφαρμογής του άρθρου 15 του Ν. 4305/2014 για την ανάρτηση των στοιχείων εκτέλεσης των προϋπολογισμών των δημοσίων φορέων και την ανάληψη των προπαρασκευαστικών ενεργειών για την εφαρμογή του άρθρου 16 για την ανάρτηση απολογιστικών στοιχείων των δαπανών επιχορηγούμενων από τη Γενική Κυβέρνηση φορέων. Παράλληλα, με το Ν. 4325/2015 ισχυροποιούνται περαιτέρω οι διατάξεις του προγράμματος Διαύγεια, αφού οι συμβάσεις μίσθωσης έργου που συνάπτουν οι φορείς στο πλαίσιο επιχειρησιακών προγραμμάτων του Ε.Σ.Π.Α. ή στο πλαίσιο άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων αναρτώνται υποχρεωτικά.

b. Ηλεκτρονική διακυβέρνηση

Βασικά ορόσημα αποτελούν:

- 1.** Υιοθέτηση και λειτουργία ενιαίου συστήματος Διαχείρισης του Ανθρώπινου Κεφαλαίου της Δημόσιας Διοίκησης (HRMS- Δημιουργία και λειτουργία ενός ενιαίου συστήματος διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων στη δημόσια διοίκηση)
- 2.** Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Τώρα (eGovNow- προσδιορισμός των αρχών και των εργαλείων διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων του Δημόσιου Τομέα)
- 3.** Λειτουργία συστήματος παροχής υπηρεσιών CRM (CRMS-πρόσβασης των χρηστών στις υπηρεσίες Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης από μία μοναδική Πύλη Ενιαίας Πρόσβασης).
- 4.** Η υλοποίηση του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) με αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που αφορά στην ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά (eIDAS). Στο πλαίσιο αυτό μέχρι τον Ιούνιο του 2016 θα έχει ψηφιστεί σχετικό σχέδιο νόμου που θα ορίζει τα όργανα, τις δομές και τις διαδικασίες για την εφαρμογή και την παρακολούθηση της τήρησης του κανονισμού στην Ελλάδα.

4.4 Ανοιχτή διακυβέρνηση

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης για τα ανοικτά δεδομένα, η οποία μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης επίκειται να κατατεθεί στη Βουλή, το Σχέδιο Δράσης για το έτος 2016 περιλαμβάνει:

1. Τον εντοπισμό κρίσιμων φορέων της Διοίκησης για την εφαρμογή της πολιτικής των ανοικτών δεδομένων
2. Την περαιτέρω αντιμετώπιση ζητημάτων υποδομών
3. Την περαιτέρω συμμετοχή μετόχων εκτός της Διοίκησης
4. Την ενδυνάμωση της περαιτέρω χρήσης από φορείς του δημοσίου τομέα και λοιπούς ενδιαφερόμενους
5. Τη διερεύνηση πτωχών οικονομικής αποτίμησης της εξεταζόμενης πολιτικής.

Στο ίδιο πλαίσιο, προκρίνεται η εφαρμογή του εθνικού Σχεδίου Δράσης για την ανοιχτή διακυβέρνηση στο πλαίσιο της διεθνούς πρωτοβουλίας του Open Government Partnership (OGP). Στην παρούσα φάση, σε συνεργασία με τους φορείς της δημόσιας διοίκησης, τη Βουλή των Ελλήνων αλλά και την Κοινωνία των Πολιτών ολοκληρώνεται η εφαρμογή του δεύτερου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ανοιχτή Διακυβέρνηση (διετία 7/2014 – 6/2016).

Δημοσιεύτηκε η ενδιάμεση έκθεση του Ανεξάρτητου Μηχανισμού Αξιολόγησης (Independent Report Mechanism) του OGP, η οποία περιλαμβάνει προτάσεις, οι οποίες προέκυψαν από την εφαρμογή του δεύτερου σχεδίου δράσης και τα πορίσματα της οποίας θα παρουσιαστούν σε σχετική εκδήλωση στις 29 Μαρτίου του 2016. Τέλος, ξεκινάει η διαμόρφωση του τρίτου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ανοιχτή Διακυβέρνηση, για την περίοδο 2016-2018 με στόχο τη συν-δημιουργία ενός συνεκτικού σχεδίου, με συγκεκριμένο αριθμό δεσμεύσεων, οι οποίες θα προέλθουν από τη συνεργασία τόσο με την Κοινωνία των Πολιτών όσο και με το σύνολο των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης, ακολουθώντας μία ανοιχτή και συνεργατική διαδικασία με ευρύτατη διαδικασία διαβούλευσης, περιλαμβάνοντας δεσμεύσεις της Βουλής των Ελλήνων αλλά και Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε συνεργασία με δύο Περιφέρειες.

4.5 Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού

a. Σύσταση Εθνικού Μητρώου Επιτελικών Στελεχών

Με τις διατάξεις του ν. 4369/2016 εισάγεται το Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών, στο οποίο εγγράφονται δημόσιοι υπάλληλοι αυξημένων τυπικών προσόντων προκειμένου να στελεχώνονται αποκλειστικά οι θέσεις των Διοικητικών Γραμματέων των Υπουργείων και των Προέδρων και μελών Διοικητικών Συμβουλίων των Δημοσίων Υπηρεσιών. Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις προβλέπεται ότι έως 30-9-2016 προκηρύσσονται οι προβλεπόμενες θέσεις και έως 31-12-2016 ολοκληρώνεται η διαδικασία πλήρωσης των θέσεων αυτών από Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής.

b. Κινητικότητα στον δημόσιο τομέα

Εξετάζεται ένα νέο θεσμικό πλαίσιο για την κινητικότητα των δημοσίων υπαλλήλων κυρίως μέσω μετατάξεων προσωπικού με στόχο την αντιμετώπιση της υφιστάμενης σχετικής πολυνομίας, την ενίσχυση της διαφάνειας των διαδικασιών, ενώ ταυτόχρονα θα διασφαλισθεί αφενός η αποτελεσματικότερη κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών και αφετέρου η καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης. Ο βασικός άξονας θα είναι ο αμιγώς εθελοντικός χαρακτήρας της κινητικότητας, η οποία θα ενισχυθεί με τη χορήγηση κινήτρων για την ταχύτερη εξέλιξη και αξιοποίηση των υπαλλήλων.

4.6 Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) και Ηλεκτρονική Πύλη “Ερμής”

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού με στόχο την περαιτέρω βελτίωση της εξυπηρέτησης του πολίτη και των επιχειρήσεων, 13 υπηρεσίες των ΚΕΠ παρέχονται online και προωθείται ο εμπλουτισμός των online παρεχόμενων υπηρεσιών με νέες κατηγορίες, με στόχο τον περαιτέρω περιορισμό της γραφειοκρατίας.

Η Πύλη ΕΡΜΗΣ (www.ermis.gov.gr) παρέχει 124 ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τους πολίτες. Η διασύνδεση της Πύλης ΕΡΜΗΣ με το μηχανισμό αυθεντικοποίησης της Πύλης TAXISnet, έκανε δυνατή τη χρήση των υπηρεσιών της Πύλης ΕΡΜΗΣ και

των ΚΕΠ σε έξι εκατομμύρια πολίτες. Ως προτεραιότητα τίθεται ο εμπλουτισμός των online παρεχόμενων υπηρεσιών με νέες κατηγορίες, με στόχο τον περαιτέρω περιορισμό της γραφειοκρατίας.

5. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μια ολοκληρωμένη στρατηγική μεταρρυθμίσεων είναι υπό υλοποίηση με στόχο την αναδιάρθρωση όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης ως βασική προτεραιότητα με στόχο ένα δημοκρατικό, ανοικτό και δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα που μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για την άμβλυνση των κοινωνικών αδικιών, την εξάλειψη των διακρίσεων, την καταπολέμηση του αποκλεισμού και την ενίσχυση της αλληλεγγύης και της κοινωνικής ευθύνης.

Οι βασικές προτεραιότητες πολιτικής για το 2016 και μετέπειτα εστιάζουν στην ανάγκη αντιμετώπισης της προβληματικής απόδοσης σε συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς τομείς, στην πιο αποτελεσματική χρήση των περιορισμένων πόρων και στην εξερεύνηση της δυνατότητας αξιοποίησης των διεθνών βέλτιστων πρακτικών. Σε αυτό το πλαίσιο, ο υπό εξέλιξη Εθνικός Διάλογος για την Παιδεία αναμένεται να έχει σημαντική προστιθέμενη αξία. Οι τομείς στους οποίους αναμένεται να συμβάλει περιλαμβάνουν, εκτός των άλλων, τον σχεδιασμό του εθνικού προγράμματος σπουδών, την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την εκπαίδευση των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες, την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού και την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Τα προκαταρκτικά αποτελέσματα του διαλόγου αναμένεται να παραδοθούν τον Απρίλιο του 2016.

Παράλληλα συνεχίζεται μια κοινή προσπάθεια με τον ΟΑΣΑ με στόχο τη διευκόλυνση του εκσυγχρονισμού του εκπαιδευτικού συστήματος σε συνάφεια με τις βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ. Η αναλυτική αξιολόγηση αναμένεται να καλύψει όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και να παρέχει συστάσεις και προτάσεις πολιτικής προς άμεση υιοθέτηση, όπως και συστάσεις για δράσεις πολιτικής προς εξέταση και προτεραιοποίηση σε μεσο-μακροπρόθεσμο πλαίσιο. Πιο συγκεκριμένα, η αξιολόγηση θα εστιάσει :

- Στις διαδικασίες για τον προϋπολογισμό των δαπανών για την εκπαίδευση
- Στους τρόπους για να αυξηθεί η αυτονομία (α) των σχολικών μονάδων, και (β) των πανεπιστημίων καθώς και των άλλων μετα-δευτεροβάθμιων ιδρυμάτων, στη μελέτη της λειτουργίας και διακυβέρνησης των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης, καθώς και στα μέτρα για τη διασφάλιση της διαφάνειας
- Στην κατάρτιση και ανάπτυξη για την αποτελεσματική σχολική ηγεσία
- Στην ανάπτυξη των ολοήμερων σχολείων
- Στις διασυνδέσεις μεταξύ Ερευνητικών Ινστιτούτων, Πανεπιστημίων, Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και επιχειρήσεων
- Στη δημιουργία ενός φορέα για την παρακολούθηση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

5.1 Πολιτικές για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής “ Ευρώπη 2020”

1. Το ποσοστό της εγκατάλειψης του σχολείου και της εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι μικρότερο από 10%. Ελλάδα (2014) : 9%

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΩΩΡΗΣ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ (ΠΕΣ)

- Υιοθέτηση εθνικού στρατηγικού πλαισίου πολιτικής για την ΠΕΣ το οποίο:
 - να βασίζεται σε επιστημονικά δεδομένα,
 - να καλύπτει τους σχετικούς τομείς της εκπαίδευσης,
 - να εστιάζει ειδικότερα στις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες (ΕΚΟ),
 - να περιλαμβάνει μέτρα πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης,
 - να περιλαμβάνει όλους τους τομείς πολιτικής, και
 - να ενθαρρύνει τη συμμετοχή όλων των φορέων που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση της ΠΕΣ.

Το ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ θα τελειοποιήσει τη σχετική εφαρμογή του συστήματος πληροφοριών MySchool και θα εξορθολογίσει τη διαδικασία συλλογής δεδομένων, σύμφωνα με τις συστάσεις του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ). Στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, το Παρατηρητήριο Μαθητικής Διαρροής, θα

αναλύει τα δεδομένα και τους δείκτες για την πρόωρη εγκατάλειψη της σχολικής εκπαίδευσης με σκοπό τη λήψη αντισταθμιστικών και υποστηρικτικών μέτρων σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» της περιόδου 2014-2020 θα προβλέπεται η ανάπτυξη και εφαρμογή δράσεων για την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής και τη μείωση του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

2. Το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 30 έως 34 ετών απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 40%. Ελλάδα (2014): 37,2

Αν και η Ελλάδα βρίσκεται πολύ κοντά στην επίτευξη του στόχου για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι προσπάθειες πρέπει να συνεχιστούν με στόχο τη βελτίωση και της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Υπό αυτό το πρίσμα, αρκετές δράσεις είναι είτε υπό εξέλιξη είτε στη φάση του σχεδιασμού. Πρέπει να αναφερθεί ότι η επίτευξη του στόχου δεν σχετίζεται αποκλειστικά και μόνο με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αλλά επίσης και με πολιτικές που στοχεύουν στην αποτελεσματικότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

A. Εξορθολογισμός και εκσυγχρονισμός της ανώτατης εκπαίδευσης

Θα δημιουργηθούν συνέργειες μεταξύ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Έρευνας, λαμβάνοντας υπόψη ακαδημαϊκά και χωροταξικά κριτήρια που συσχετίζονται με το εθνικό σχέδιο ανάπτυξης. Θα υπάρξει συντονισμένη προσπάθεια για να αντιστραφεί η τάση των νέων επιστημόνων και ερευνητών που αναζητούν εργασία στο εξωτερικό (διαρροή-εγκεφάλων). Για το σκοπό αυτό, θα υπάρξει ένα συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα για την πρόσληψη μεταδιδακτορικών υποτρόφων, διδασκόντων και ερευνητών στα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης και στα Ερευνητικά Κέντρα.

B. Προώθηση ευκαιριών ίσης πρόσβασης στην ανώτατη εκπαίδευση

Υιοθετούνται πολιτικές ώστε να διασφαλισθεί η ισότιμη πρόσβαση και να διευκολυνθεί η συμμετοχή των φοιτητών που προέρχονται από τα χαμηλά

εισοδηματικά κλιμάκια ή/και των λοιπών υπο-εκπροσωπούμενων ομάδων, με ιδιαίτερη έμφαση στα μειονεκτούντα άτομα και στα άτομα από περιθωριοποιημένες κοινότητες.

Γ. Εξορθολογισμός και βελτίωση της πρόσβασης σε ευκαιρίες δια βίου μάθησης

Στόχος είναι η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στη δια βίου μάθηση και η διεύρυνση των ωφελούμενων. Επιδιώκεται η διεύρυνση της πρόσβασης στη Διά Βίου Μάθηση με την ενίσχυση του δικτύου των Κέντρων Διά Βίου Μάθησης μέσω της συμμετοχής των περιφερειακών και τοπικών κοινοτήτων, των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων κοινωνίας πολιτών. Ειδικότερα, επιδιώκεται να διευρυνθεί η πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση από τις ευάλωτες ομάδες (ανειδίκευτοι άνεργοι, άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας, μακροχρόνια άνεργοι, μετανάστες και μειονότητες κλπ.), μέσα από πιο αποτελεσματικές και πιο στοχευμένες δράσεις.

5.2 Πολιτικές για την επίτευξη των κριτηρίων επίδοσης της στρατηγικής “ Ευρώπη 2020”

1. Πολιτικές για την αύξηση της συμμετοχής στην εκπαίδευση

Η ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης προσχολικής εκπαίδευσης στοχεύει μεταξύ άλλων και στη βελτίωση των βασικών ικανοτήτων γραμματισμού και αριθμητισμού καθώς και στην ομαλή προσαρμογή στη σχολική κοινότητα της τυπικής εκπαίδευσης. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στη διεύρυνση της συμμετοχής παιδιών από μειονεκτικά περιβάλλοντα.

Μαθητές με αναπηρίες

Στο σχεδιασμό συμπεριλαμβάνεται η ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού για μαθητές με αναπηρίες. Επιπλέον επίκειται αναδιάρθρωση του ρόλου των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής. Τέλος, θα υλοποιηθεί Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες με τη χρήση Νέων

Τεχνολογιών και με τη χρήση υπάρχοντος προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή, ώστε η εκπαίδευση να ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των μαθητών χωρίς διακρίσεις.

ΖΕΠ-Ζώνες Εκπαιδευτικής προτεραιότητας

Για την ενίσχυση των σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που εντάσσονται στις Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.), υλοποιούνται δράσεις όπως:

- η καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας των παλιννοστώντων και αλλοδαπών μαθητών/ μαθητριών στο ελληνικό σχολείο, προκειμένου να εξασφαλιστεί η κατά το δυνατόν ισότιμη εκπαίδευση των ομάδων αυτών με γηγενείς μαθητές/ μαθήτριες, καθώς και η κοινωνική τους ένταξη,
- η υλοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με ενίσχυση των διακρατικών συνεργασιών, οι οποίες αφορούν τη λειτουργία Τάξεων Υποδοχής Ζ.Ε.Π. και Ενισχυτικών Φροντιστηριακών Τμημάτων Ζ.Ε.Π. για τους μαθητές από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (αλλοδαπούς, παλιννοστώντες, ρομά, μουσουλμανόπαιδες κλπ), και
- η υλοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων με ειδική έμφαση στον πολιτισμό και με υποστήριξη της ένταξης μαθητών από Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες (ΕΚΟ) στα Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

2. Πολιτικές για την αύξηση της συμμετοχής των ενηλίκων (ηλικίες 25-64) στην τυπική η μη τυπική μάθηση

- **Εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τη δια βίου μάθηση (ΔΒΜ) το οποίο θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέτρα:**

- για τη στήριξη της ανάπτυξης και διασύνδεσης των υπηρεσιών ΔΒΜ, περιλαμβανομένης της υλοποίησής τους προβλέποντας τη συμμετοχή και τη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων,
- για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των διάφορων στοχευόμενων ομάδων, που προσδιορίζονται ως προτεραιότητες στο εθνικό ή περιφερειακό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής,
- για τη διεύρυνση της πρόσβασης στη ΔΒΜ, μέσω αποτελεσματικής εφαρμογής των εργαλείων διαφάνειας (π.χ του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων, του Εθνικού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων, του Ευρωπαϊκού Συστήματος Ακαδημαϊκών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση (ΕΕΚ), της Ευρωπαϊκής Διασφάλισης της Ποιότητας στην ΕΕΚ).

➤ **Συμμετοχή στην Έρευνα ΡΙΑΑΚ - Πρόγραμμα για τη Διεθνή Αποτίμηση των Ικανοτήτων των Ενηλίκων(16-65 ετών)**

Στο πλαίσιο της Διεθνούς έρευνας ΡΙΑΑΚ του ΟΟΣΑ, στον δεύτερο κύκλο της οποίας η Ελλάδα συμμετέχει στο χρονικό διάστημα (2012-2016), έχουν καταγραφεί οι δεξιότητες-ικανότητες (γραμματισμός-αριθμητισμός, λύση προβλημάτων με τη χρήση υπολογιστών) επιλεγμένου δείγματος 5000 ενηλίκων σε όλη τη χώρα.

Τα αποτελέσματα του δεύτερου γύρου της έρευνας θα ανακοινωθούν από τον ΟΟΣΑ και την Ε.Ε στις 28 Ιουνίου του 2016. Τα δεδομένα της έρευνας βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας θα δώσουν για πρώτη φορά με τρόπο συστηματικό δεδομένα για την αποτίμηση των βασικών δεξιοτήτων του ενεργού πληθυσμού της χώρας τα οποία θα συνεκτιμηθούν στον ανασχεδιασμό των παρεμβάσεων στην ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων.

3. Πολιτικές για την αύξηση των πρόσφατων αποφοίτων από την ανώτερη δευτεροβάθμια ως την τριτοβάθμια εκπαίδευση (ηλικιακή ομάδα 20-34), οι οποίοι δεν παρακολουθούν πλέον κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Επιδιώκεται η αναμόρφωση των προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, έτσι ώστε να προσαρμοστούν στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, ιδίως σε τομείς και

έργα καθοριστικούς για τη μελλοντική ανάπτυξη. Επιπλέον, επιδιώκεται η ενίσχυση της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και το χώρο των επιχειρήσεων, καθώς και η ενίσχυση της δια βίου συμβουλευτικής και του προσανατολισμού σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και κατάρτισης.

➤ **Εφαρμογή εθνικού στρατηγικού πλαισίου πολιτικής για την αύξηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK), το οποίο να περιλαμβάνει μέτρα:**

- για τη βελτίωση της συνάφειας των συστημάτων EEK με την αγορά εργασίας, σε στενή συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς. Τα μέτρα θα περιλαμβάνουν την προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών, την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας σε διάφορες μορφές και την υιοθέτηση μηχανισμών πρόβλεψης των ελλείψεων σε δεξιότητες

- για τη βελτίωση της ποιότητας και της ελκυστικότητας της EEK, μέσω της καθιέρωσης μιας εθνικής προσέγγισης για τη διασφάλιση της ποιότητας στην EEK (σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην EEK) και της εφαρμογής των μέσων διαφάνειας και αναγνώρισης, όπως π.χ. του Ευρωπαϊκού Συστήματος Ακαδημαϊκών Μονάδων για την EEK (ECVET).

➤ **Αύξηση των σπουδαστών / αποφοίτων που συμμετέχουν σε προγράμματα μαθητείας**

- ανασχεδιασμός των Προγραμμάτων Μαθητείας για 150 ειδικότητες/επαγγέλματα

- εκπόνηση / αναβάθμιση Προγραμμάτων Σπουδών, αναβάθμιση της διδακτέας ύλης και των εγχειριδίων όλων των ειδικοτήτων

- πρακτική άσκηση στις Ναυτικές Ακαδημίες

- ανάπτυξη & εφαρμογή προγραμμάτων Μαθητείας στους αποφοίτους ΕΠΑΛ και ΙΕΚ.

4. Πολιτικές για τη μείωση του ποσοστού των ατόμων ηλικίας 15 ετών με χαμηλές μαθησιακές επιδόσεις στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες.

A2. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Οι σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις εστιάζουν στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στην εκπαίδευση και κατάρτιση, στην εισαγωγή καινοτομιών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, στην εμπέδωση σύγχρονων παιδαγωγικών προσεγγίσεων και στην αξιοποίηση των «ψηφιακών τεχνολογιών» σε όλες τις πτυχές του εκπαιδευτικού έργου.

➤ **Ψηφιακό Σχολείο**

Οι συγκεκριμένοι άξονες των δράσεων έχουν ως εξής:

- Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών για τη δημιουργία δημόσιας ψηφιακής βιβλιοθήκης παλαιών σχολικών εγχειριδίων
- Ανάπτυξη μεθοδολογίας και ψηφιακών διδακτικών σεναρίων για τα γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας, Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
- Ανάπτυξη Ψηφιακής Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας, Καταγραφή και Συγκέντρωση ήδη παραχθέντος Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού και Συντονισμός των Δράσεων
- Ορισμός νέων εστιασμένων θεματικών ταξινομήσεων
- Επιλογή και εμπλουτισμός με εκπαιδευτικά μετα-δεδομένα του υπάρχοντος ψηφιακού περιεχομένου από συλλογές πολιτισμικών φορέων (μουσεία, βιβλιοθήκες, οπτικοακουστικά αρχεία κλπ)

➤ **Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ) - Προγράμματα Μαθητείας**

Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες δράσεις που βρίσκονται υπό εξέλιξη:

- Ανασχεδιασμός της δομής των ΕΠΑ.Λ, με στόχο την ανάπτυξη των Βασικών Ικανοτήτων των μαθητών και τον περιορισμό του κατακερματισμού και της υπερβολικής εξειδίκευσης
- Η δημιουργία ενός ποιοτικού πλαισίου προγραμμάτων σπουδών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Ανασχεδιασμός των αναλυτικών προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και των Οδηγών Μελέτης

- Σταδιακή εφαρμογή των προγραμμάτων μαθητείας σε ΕΠΑ.Σ, του προαιρετικού τέταρτου έτους των ΕΠΑ.Λ και ΙΕΚ. Η δημιουργία ενός πλαισίου ποιότητας μαθητείας
- Ο σχεδιασμός και υλοποίηση πιλοτικών έργων Μαθητείας
- Ευθυγράμμιση των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις πραγματικές ανάγκες της ελληνικής οικονομίας, όπως αυτές καταγράφονται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο
- Δημιουργία ενός Μηχανισμού Διάγνωσης Δεξιοτήτων (Υπουργείο Εργασίας) και η ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων του στα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός Οδηγού για τις τοπικές συμπράξεις
- Σχεδιασμός και εφαρμογή διαδικτυακής πλατφόρμας καθώς και συνοδευτικών τεχνολογικών, γλωσσικών εργαλείων για την υποστήριξη της διδασκαλίας των Νέων Ελληνικών στα Τ.Ε.Ε.
- Σχεδιασμός ενός πιλοτικού προγράμματος με σκοπό να μετατραπούν τα ΕΠΑ.Λ σε ΖΕΠ (Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας)
- Ολιστική Προσέγγιση της Διακυβέρνησης των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Ποιοτική αναβάθμιση και παρακολούθηση της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

6. ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΦΤΩΧΙΑ

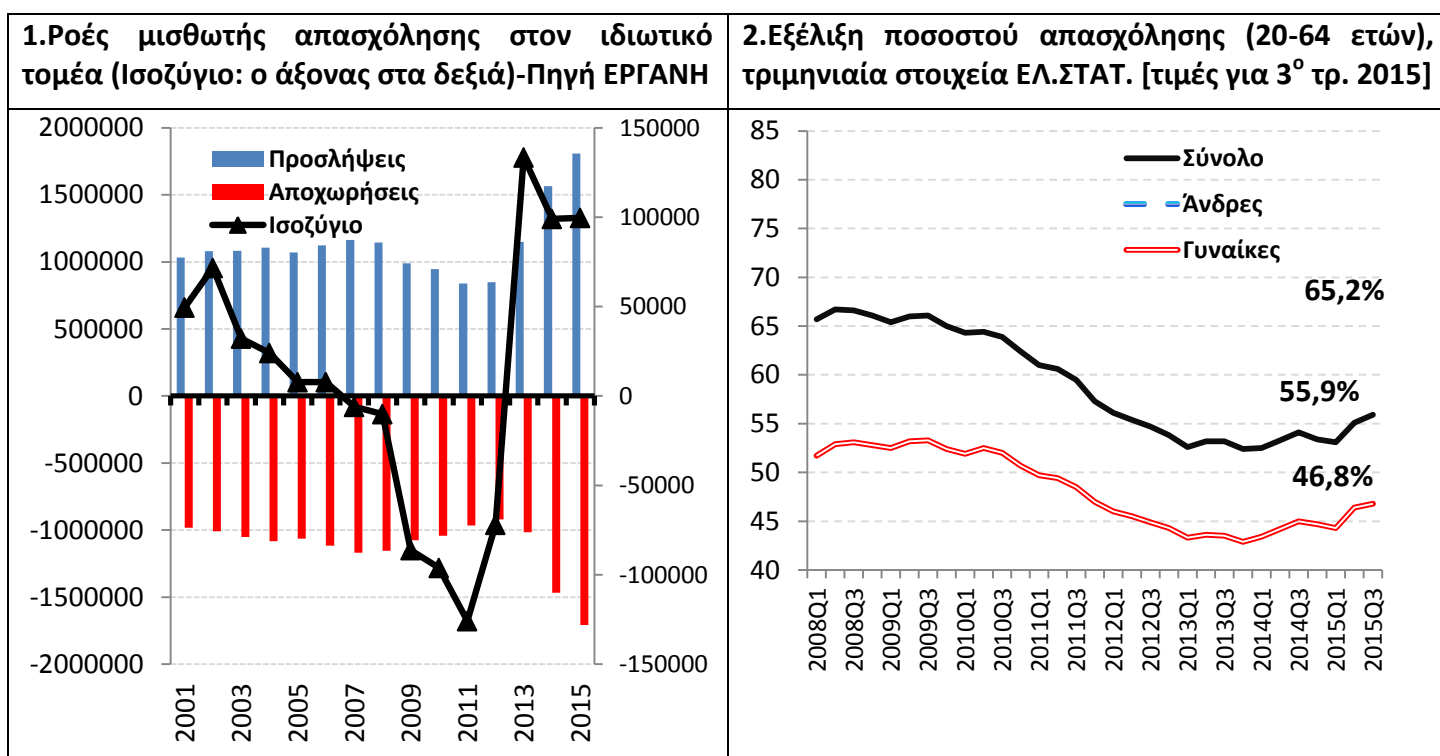
6.1 Εθνικός στόχος : Το ποσοστό απασχόλησης (20-64 ετών) να ανέλθει σε 70% το 2020.

I. Αγορά Εργασίας

Οι τάσεις βελτίωσης που εκδηλώθηκαν στην αγορά εργασίας το 2014 συνεχίστηκαν και το εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2015. Πράγματι, η συνολική απασχόληση αυξήθηκε κατά 1,8% το 9-μηνο του 2015 έναντι του 9-μηνου του 2014, έχοντας σημειώσει άνοδο 0,7% το έτος 2014 σε σχέση με το 2013, βάσει των στοιχείων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της Ελληνικής Στατιστικής

Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Η προαναφερόμενη αύξηση της απασχόλησης εν μέρει ενισχύεται και από τα στοιχεία που αντλούνται από το ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ για τις ροές μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα (θετικό ισοζύγιο για τα έτη 2013, 2014, 2015, βλ. παρακάτω Διάγραμμα 1). Επιπλέον, ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε κατά 6,2% το 9-μηνο του 2015 έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2014. Ως αποτέλεσμα, το μέσο ποσοστό ανεργίας (15+) μειώθηκε σε 25,1% το 9-μηνο του 2015 από 26,6% το 9-μηνο του 2014 – στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ.

Παρά τις θετικές αυτές εξελίξεις, η κατάσταση στην ελληνική αγορά εργασίας παραμένει ανησυχητική, καθώς το ποσοστό 54,7% στη συνολική απασχόληση αποτελεί τη χειρότερη επίδοση ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ-28.

Αυτό σημαίνει ότι το ποσοστό απασχόλησης (20-64) υπολείπεται του εθνικού μας στόχου (70%) κατά περίπου 15 ποσοστιαίες μονάδες (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ για το 9-μηνο). Υπενθυμίζεται μάλιστα, πως μεταξύ του 2008 και του 2014 χάθηκαν περισσότερες από 1 εκατ. θέσεις εργασίας (μείωση της απασχόλησης κατά 23,3% την εν λόγω περίοδο, ηλικίας 15+) –στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Επιπρόσθετα, το ποσοστό ανεργίας και ιδιαίτερα της μακροχρόνιας ανεργίας παραμένουν σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, τα υψηλότερα στην ΕΕ-28.

Το εργατικό δυναμικό, που αντικατοπτρίζει το μέγεθος των διαθέσιμων πόρων της Ελληνικής οικονομίας σε όρους του παραγωγικού συντελεστή της εργασίας, σημείωσε οριακή υποχώρηση 0,3% το 9-μηνο του 2015 έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2014. Η παρατηρούμενη μείωση του εργατικού δυναμικού την περίοδο 2008-2015 της τάξης του 4% (αν και πολύ μικρότερη της μείωσης της απασχόλησης) μπορεί να ερμηνευτεί από τη μετανάστευση, το φαινόμενο της αποθάρρυνσης στην αναζήτηση εργασίας, αλλά και τις δημογραφικές εξελίξεις. Το ποσοστό συμμετοχής (ηλικίες 15-64) στο εργατικό δυναμικό παρουσίασε οριακή άνοδο στο 9-μηνο του 2015 έναντι του εννιαμήνου του 2014 (67,7% έναντι 67,5%), λόγω της αύξησης του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών.

Ευέλικτες μορφές απασχόλησης: Το ποσοστό της μερικής απασχόλησης (ηλικίες 15+) στη συνολική απασχόληση αυξήθηκε το 9-μηνο του 2015, σε 9,5% του συνόλου των απασχολούμενων, από 9,4% το 9-μηνο του 2014 και 8,5% το 9-μηνο του 2013. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί, πως το 68,6% των μερικώς απασχολούμενων έκανε αυτή την επιλογή επειδή δεν μπόρεσε να βρει πλήρη απασχόληση. Η μερική απασχόληση είναι πιο διαδεδομένη ανάμεσα στους νέους ηλικίας 15-24 ετών (27,3% το 3^ο τρίμηνο του 2015) και ιδιαίτερα μεταξύ των γυναικών 15-24 ετών, καθώς και στους εργαζόμενους στους κλάδους του εμπορίου και τουρισμού – σύμφωνα με τα στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ. Το ποσοστό της προσωρινής εργασίας (ως προς το σύνολο των μισθωτών) επίσης σημείωσε άνοδο το 9-μηνο του 2015 (15% για ηλικίες 15-64 ετών έναντι 11,7% το 9-μηνο του 2014). Η προσωρινή απασχόληση είναι επίσης περισσότερο διαδεδομένη μεταξύ των νέων ηλικίας 15-24 ετών (33,7% έναντι 29,8%).

Η τάση της επέκτασης των ευέλικτων μορφών απασχόλησης επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία που αντλούνται από το ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ του Υπουργείου Εργασίας αναφορικά με τις ροές μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, το 54,83% των νέων προσλήψεων κατά το 9-μηνο του 2015 ήταν με συμβάσεις μερικής ή εκ περιτροπής απασχόλησης έναντι 48,58% το 9-μηνο του 2014.

Χαρακτηριστικά της ανεργίας:

Αποκλιμάκωση της ανεργίας παρατηρήθηκε σε όλες τις βασικές ηλικιακές κατηγορίες, ιδιαίτερα μεταξύ των νέων την περίοδο υπό εξέταση, παραμένει όμως στα πολύ υψηλά επίπεδα το 50,1% για τις ηλικίες 15-24 και 36,6% για τις ηλικίες 25-29. Το ποσοστό των νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ποσοστό NEET) είναι πολύ υψηλό στην Ελλάδα, παρά την οριακή

μείωση σε 19,1% το 2014 από 20,4% το 2013. Σε απόλυτους αριθμούς, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο αριθμός των NEET ανήλθε σε 214.183 άτομα κατά το 2ο τρίμηνο του 2015 από 233.093 το πρώτο τρίμηνο του 2015, βλ. πίνακες παρακάτω

Το μερίδιο των μακροχρόνια ανέργων στο σύνολο των ανέργων (ηλικίες 15-74) υποχώρησε σε 72,8% το 9-μηνο του 2015 έναντι 73,7% το 9-μηνο του 2014 αλλά παραμένει σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα στην Ελλάδα, γεγονός που αποτυπώνει το βάθος της κρίσης στην αγορά εργασίας. Οι πιθανότητες ένταξης στην αγορά εργασίας μειώνονται όσο μεγαλώνει η διάρκεια της ανεργίας (καθώς ελλοχεύει ο κίνδυνος απαξίωσης δεξιοτήτων).

Πίνακας 1: Στοιχεία ανεργίας ανά φύλο, ηλικία και διάρκεια ανεργίας (%)

	1 ^ο τρ.'14	2 ^ο τρ.'14	3 ^ο τρ.'14	1ο τρ.'15	2ο τρ'15	3ο τρ'15
Ποσοστό Ανεργίας (15-74)						
Σύνολο	27,9	26,6	25,6	26,7	24,6	24,1
Άνδρες	25,0	23,6	22,7	23,5	21,6	20,7
Γυναίκες	31,5	30,4	29,2	30,6	28,3	28,2
Ποσοστό Ανεργίας (15-24)						
Σύνολο	56,7	52,0	49,5	51,9	49,5	48,8
Άνδρες	52,6	47,1	43,3	47,5	45,4	43,7
Γυναίκες	61,5	57,5	56,6	57,0	54,1	54,5
Μακροχρόνια άνεργοι/άνεργοι						
15-24 ετών/Σύνολο	59,5	59,9	61,9	56,1	56,4	54,8
15-74 ετών/Σύνολο	71,4	74,4	75,4	71,6	73,1	73,7

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2: Αριθμός NEET [άτομα εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης, κατάρτισης]

	1 ^ο τρ. 2015		2 ^ο τρ. 2015		3 ^ο τρ. 2015	
	15-24	25-29	15-24	25-29	15-24	25-29
NEET άνεργοι	129.049	198.669	117.684	175.093	120.770	173.270
NEET αναζητούν, όχι διαθέσιμοι	5.666	5.354	5.095	3.829	3.682	3.264
NEET θα ήθελαν να εργαστούν, δεν αναζητούν	3.820	6.052	3.454	6.796	8.411	8.084
NEET άλλοι μη ενεργοί	94.558	39.067	87.949	37.313	320.572	44.996
Total NEETs	233.093	249.141	214.183	223.031	453.435	229.615
	1 ^ο τρ. 2014		2 ^ο τρ. 2014		3 ^ο τρ. 2014	
	15-24	25-29	15-24	25-29	15-24	25-29
Total NEETs	259.168	264.237	225.762	252.826	506.709	267.642

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3: Αριθμός ΝΕΕΤ [άτομα που είναι σε διακοπές, θεωρούνται σε εκπαίδευση]

	1 ^ο τρ. 2015		2 ^ο τρ. 2015		3 ^ο τρ. 2015	
	15-24	25-29	15-24	25-29	15-24	25-29
ΝΕΕΤ άνεργοι	127.436	198.165	116.608	174.604	115.884	169.617
ΝΕΕΤ αναζητούν, όχι διαθέσιμοι	5.002	5.354	5.095	3.829	3.682	3.264
ΝΕΕΤ θα ήθελαν να εργαστούν, δεν αναζητούν	3.407	6.052	2.934	6.796	2.508	6.876
ΝΕΕΤ άλλοι μη ενεργοί	54.227	34.860	50.938	33.708	72.555	32.928
Σύνολο ΝΕΕΤs	190.071	244.431	175.575	218.937	194.629	212.685
	1 ^ο τρ. 2014		2 ^ο τρ. 2014		3 ^ο τρ. 2014	
	15-24	25-29	15-24	25-29	15-24	25-29
Σύνολο ΝΕΕΤs	221.836	260.099	196.338	249.635	218.154	248.598

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

6.2 Πολιτικές και μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας

1. Προώθηση πολιτικών ανάπτυξης ανθρωπίνων πόρων για την εξυπηρέτηση των αναγκών της αγοράς εργασίας.

θεσμοθετήθηκε ο Μηχανισμός Διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας. Με τις ανωτέρω διατάξεις ρυθμίζεται η διακυβέρνηση του μηχανισμού και δημιουργείται ένα δίκτυο φορέων που εμπλέκονται στις εισροές και τις εκροές του.

Υπεύθυνη για τον σχεδιασμό, την οργάνωση και τον συντονισμό των δράσεων των φορέων που συγκεντρώνουν, διαχειρίζονται και αναλύουν τα πρωτογενή και δευτερογενή δεδομένα που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία του Μηχανισμού είναι η Επιτροπή Συντονισμού που αποτελείται από εκπροσώπους της Κεντρικής Διοίκησης, Υπουργεία Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, της Ένωσης Περιφερειών, το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ), τον ΟΑΕΔ, τον ΕΟΠΠΕΠ, την Ελληνική Στατιστική Αρχή και τους Κοινωνικούς Εταίρους.

Η Συντονιστική Επιτροπή συγκροτείται και συγκαλείται από το Υπουργείο Εργασίας που έχει την ευθύνη για την ανάπτυξη του Μηχανισμού. Η επιστημονική ευθύνη για τον μηχανισμό έχει ανατεθεί στο ΕΙΕΑΔ.

Το ΕΙΕΑΔ, κατόπιν ανάλυσης και επεξεργασίας των πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων (εισροές), είναι υπεύθυνο για τη σύνθεση και παραγωγή αποτελεσμάτων του Μηχανισμού Διάγνωσης για τον προσδιορισμό των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες και επαγγέλματα, σε κλαδικό, εθνικό και τοπικό επίπεδο και την έκδοση ετήσιας Έκθεσης. Η ετήσια Έκθεση τίθεται από τον Υπουργό Εργασίας στην Εθνική Επιτροπή για την Απασχόληση ώστε να λαμβάνεται υπόψη κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.

2. Αναβάθμιση και επέκταση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της μαθητείας

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και τη Μαθητεία, το οποίο υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Φεβρουάριο 2016, εξειδικεύεται με το σχεδιασμό και την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση (ΣΕΚ) και τη Μαθητεία.

Η μεταρρύθμιση στη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση περιλαμβάνει τη διαμόρφωση θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των Κέντρων Δια βίου Μάθησης 1 και 2 (αδειοδότηση, πιστοποίηση, εκπαιδευτές), τη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού πλαισίου (τρόπος προσδιορισμού και περιεχομένου προγραμμάτων). Για την υλοποίηση των ανωτέρω ενεργειών υφίσταται συνεργασία των υπουργείων Παιδείας, Εργασίας, Οικονομίας (ΕΥΣΕΚΤ) και του ΕΟΠΠΕΠ σύμφωνα με τις στρατηγικές κατευθύνσεις του πλαισίου, που είναι η ενίσχυση της διασύνδεσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) με την αγορά εργασίας και την κοινωνία και η αναβάθμιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της ΣΕΚ.

Η μεταρρύθμιση στη Μαθητεία περιλαμβάνει την αναβάθμιση και τη διεύρυνση του θεσμού, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον νόμο 4336/2015 και επιτυγχάνεται μέσω των ακόλουθων αξόνων: Διασφάλιση ποιότητας, εξασφάλιση ικανού αριθμού θέσεων μαθητείας, διασφάλιση ενεργούς δραστηριοποίησης των κοινωνικών εταίρων και όλων των συντελεστών της ΕΕΚ/Μαθητείας, παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις και δράσεις επικοινωνίας.

3. Εκσυγχρονισμός των Δημοσίων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΟΑΕΔ)

Προκειμένου να εντατικοποιηθούν και να εστιαστούν οι ενέργειες της αναδιοργάνωσης του ΟΑΕΔ, οι εταίροι του έχουν δημιουργήσει τα ακόλουθα τρία επίπεδα υλοποίησης για το 2016 με συγκεκριμένες προτεραιότητες και προθεσμίες:

- α) αναδιοργάνωση του επιχειρησιακού μοντέλου και των νέων εργαλείων διοίκησης
- β) υλοποίηση ενός νέου μοντέλου παροχής υπηρεσιών, και
- γ) επιμόρφωση του προσωπικού και αναβάθμιση των επιδόσεων και ικανοτήτων τους.

Μετά την ολοκλήρωση του ανωτέρω Προγράμματος, ο ΟΑΕΔ θα έχει ενισχύσει το ρόλο του στις πολιτικές που άπτονται της αγοράς εργασίας, αυξάνοντας την ικανότητά του να στηρίζει τον αυξανόμενο αριθμό των ατόμων που αναζητούν εργασία και άλλων μη ενεργών απασχολούμενων και αναδιοργανώνοντας την πολιτική του μοντέλου παροχής υπηρεσιών.

4. Προγράμματα Απασχόλησης

Η αντιμετώπιση της ανεργίας επιτυγχάνεται μόνο με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας βάσει της παραγωγικής ανασυγκρότησης της χώρας. Μέχρι τη δημιουργία των οικονομικών συνθηκών που θα ανοίγουν μόνιμες θέσεις εργασίας, το Υπουργείο Εργασίας λαμβάνει μέτρα για την άμεση υποστήριξη όσο το δυνατόν περισσότερων ανέργων και την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Το 2015 τα προγράμματα απασχόλησης ανασχεδιάστηκαν ως εξής:

- α) απευθύνονται στους δυναμικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας, ενισχύοντας τις επιχειρήσεις στην παροχή εγγυημένης απασχόλησης,
- β) παρέχουν στοχευμένη κατάρτιση και συμβουλευτική στον άνεργο ή το νέο επιχειρηματία, όση χρειάζεται και όταν χρειάζεται,
- γ) οδηγούν σε πιστοποίηση γνώσεων και αναβάθμιση των δεξιοτήτων,
- δ) αφορούν χωρικές παρεμβάσεις σε περιοχές με υψηλά ποσοστά ανεργίας.

Στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2015 είχε γίνει αναφορά στην κύρια πρόκληση που αντιμετώπιζε η χώρα αναφορικά με την έλλειψη της ζήτησης της εργασίας και στην προσπάθεια αντιμετώπισής της με τα προγράμματα της κοινωνικού εργάσιμου.

Εντός του 2015, εκδόθηκαν τρεις Δημόσιες Προσκλήσεις στο πλαίσιο της Πράξης «Προώθηση στην απασχόληση μέσω προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα» συνολικά για περισσότερες από 50.000 θέσεις πλήρους απασχόλησης. Στις δύο τελευταίες Δημόσιες Προσκλήσεις προβλέφθηκε μοριοδότηση για τα άτομα με αναπηρία και για τους γονείς προστατευόμενου τέκνου ΑμεΑ ενώ στην τελευταία Δημόσια Πρόσκληση στις κατηγορίες των ωφελουμένων προστέθηκαν και τα Άτομα με Αναπηρία.

Με το άρθρο 1 του ν. 4368/16 (Α΄21) εισάγονται βελτιώσεις στην υλοποίηση των προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας που αφορούν στα εργασιακά δικαιώματα των συμμετεχόντων ανέργων ενώ συνδέονται και με τους δικαιούχους του ελάχιστου κοινωνικού εισοδήματος¹⁹. Επιπλέον, στα ενδεικτικά κριτήρια επιλογής και κατάταξης των ωφελουμένων εντάσσεται το κριτήριο του δικαιούχου ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος.

Το 2016 περνάμε στο επόμενο στάδιο των προγραμμάτων Κοινωφελούς χαρακτήρα που έχουν επίκεντρο τον άνεργο. Τα νέα προγράμματα κοινωφελούς χαρακτήρα/επανεξέταξης στην αγορά εργασίας συνδέουν τη θέση εργασίας με την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανέργου ώστε να καταστεί δυνατή η βιώσιμη ένταξη του στην αγορά εργασίας. Οι άνεργοι που θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε συγκεκριμένα, διακριτά και μετρίσιμα έργα και δεν θα υποκαθιστούν θέσεις που καλύπτουν πάγιες και μόνιμες ανάγκες των δήμων.

Τα νέα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας, που θα εφαρμοστούν πιλοτικά σε 17 δήμους της χώρας, θύλακες υψηλής και μακροχρόνιας ανεργίας (με 6.000 ωφελούμενους) και σε δεύτερη φάση σε άλλους 32 δήμους (με 12.000 ωφελούμενους), με σκοπό να επεκταθούν σταδιακά σε όλους του Δήμους της Ελλάδας, θα έχουν διάρκεια 8 μηνών. Επιπλέον 5.000 άνεργοι κοινωφελούς εργασίας θα προσληφθούν σε θέσεις εργασίας που αφορούν υπηρεσίες πρώτης υποδοχής, ασύλου και διαχείρισης προσφυγικών ροών.

¹⁹ Στην ΚΥΑ με αριθμ. 6.1714/5.1504/22.02.2016, η οποία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 1 του ν. 4368/21.02.2016 (ΦΕΚ 21 Α) και τροποποιεί τη με αριθμ. 4.31879/οικ.3.1604 (ΦΕΚ 3172/Β/26-11-2014) σχετική ΚΥΑ για την Προώθηση της απασχόλησης μέσω προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα, προστίθεται στις κατηγορίες των ωφελουμένων η κατηγορία των εγγεγραμμένων ανέργων δικαιούχων του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος

Προτεραιότητα για το Υπουργείο Εργασίας είναι η υποστήριξη των μακροχρόνια ανέργων. Οι άνεργοι ηλικίας άνω των 50 ετών και ιδιαίτερα οι μακροχρόνια άνεργοι, αποτελούν μια ηλικιακή κατηγορία που αντιμετωπίζει έντονο πρόβλημα ως προς την επανένταξη τους στην αγορά εργασίας με αποτέλεσμα τη δυσκολία θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού για το τρίτο τρίμηνο του 2015, το ποσοστό ανεργίας αυτών που ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 50 έως 64 ετών ανήλθε σε 17.5%, ενώ ιδιαίτερα υψηλό καταγράφεται το ποσοστό της μακροχρόνιας ανεργίας (άνω των 12 μηνών) το οποίο για την ίδια περίοδο ανήλθε σε 83.7% της συνολικής ανεργίας για αυτή την ηλικιακή κατηγορία.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω με τον ανασχεδιασμό των προγραμμάτων, προβλέπονται πλέον συγκεκριμένα προγράμματα για την εν λόγω ηλικιακή ομάδα των ανέργων ενώ με τις αλλαγές που προωθήθηκαν στη μοριοδότηση του προγράμματος κοινωφελούς εργασίας εντάχθηκαν περισσότεροι άνεργοι της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας.

Επιπλέον:

- Υλοποιείται το «Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση 15.000 ανέργων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, ηλικίας άνω των 50 ετών».
- Έχει σχεδιαστεί και θα ξεκινήσει άμεσα το πρόγραμμα κατάρτισης, πιστοποίησης και εγγυημένης απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα σε 8 κλάδους αιχμής και σε 44 ειδικότητες- απευθύνεται συνολικά σε 26.000 άτομα που θα ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 29-64 ετών.
- Έχει σχεδιαστεί και αναμένεται να ξεκινήσει Πρόγραμμα δημιουργίας 10.000 νέων θέσεων εργασίας 12μηνης διάρκειας στον ιδιωτικό τομέα για ανέργους και ειδικές ομάδες ανέργων.

4. 1 Εγγύηση για τη Νεολαία-Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων

Τα ακόλουθα προγράμματα δημιουργίας θέσεων εργασίας, κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας έχουν σχεδιαστεί για να υλοποιηθούν στο άμεσο μέλλον:

- Πρόγραμμα προώθησης 5.000 νέων ανέργων ηλικίας 18-24 ετών και 5.000 νέων 25-29 ετών από την ανεργία στην αυτοαπασχόληση, με επιδότηση των εισφορών

κοινωνικής ασφάλισης έως 12 μήνες από την έναρξη της δραστηριότητάς τους. (προϋπολογισμού 25,4 εκατ. ευρώ).

- Πρόγραμμα προώθησης της νεανικής επιχειρηματικότητας για 1.000 ανέργους νέους ηλικίας 18-29 ετών για τη δημιουργία start-ups. (προϋπολογισμού 18 εκατ. ευρώ).

- Ολοκληρωμένη Παρέμβαση για 8.000 νέους έως 24 ετών για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και κατάρτισης για την προώθησή τους εναλλακτικά σε προγράμματα κατάρτισης με εγγυημένη απασχόληση, προγράμματα προώθησης στην αυτοαπασχόληση ή στην επιχειρηματικότητα (προϋπολογισμού 45 εκατ. ευρώ).

- Προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας i) για νέους 18-24 ετών (10.000 ωφελούμενους) και ii) για νέους 25-29 ετών. (3.000 ωφελούμενους). (συνολικός προϋπολογισμός 57 εκατ. ευρώ).

- Πρόγραμμα κατάρτισης και πιστοποίησης για 15.000 ανέργους νέους, ηλικίας 18-24 ετών, σε επιχειρήσεις του Ιδιωτικού τομέα σε κλάδους αιχμής της ελληνικής οικονομίας. Στο πρόγραμμα επιδοτούμενης κατάρτισης και πρακτικής άσκησης θα συμμετέχουν επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς, της Εφοδιαστικής Αλυσίδα (Logistics), του Λιανικού Εμπορίου, του διεθνούς Εμπορίου (Εμφαση στον πρωτογενή τομέα) και της τεχνολογίας των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) (προϋπολογισμός 39,75 εκατ. ευρώ).

4.2 Τοπικές δράσεις για την κοινωνική ένταξη των ευάλωτων ομάδων

Μεταξύ των ετών 2012-2015 υλοποιήθηκε το πρόγραμμα των «τοπικών δράσεων για την κοινωνική ένταξη των ευάλωτων ομάδων». Το Πρόγραμμα επικεντρώθηκε στην υποστήριξη της ένταξης των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού μέσω αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων και την παροχή tailor made ολοκληρωμένης υποστήριξης, υλοποιήθηκε σε όλη την Ελλάδα μέσα από τα έργα 128 Αναπτυξιακών Συμπράξεων (ΑΣ) και οι ωφελούμενοι ανέρχονται σε 11.908.

Από το 2016 και μετά, Προγράμματα τοπικών ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την κοινωνική ένταξη των ευάλωτων ομάδων πρόκειται να εφαρμοστούν στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κατά τη νέα προγραμματική περίοδο

2014-2020, ιδίως επειδή θεωρείται ότι δρουν ως όχημα για την καταπολέμηση της ανεργίας και της κοινωνικής ανισότητας.

5. Υγεία και ασφάλεια στην εργασία

Καταρτίζεται νέα Εθνική Στρατηγική για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία (2016 -2020), σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Στρατηγικού Πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Υγεία και Ασφάλεια 2014 -2020 και με βασικούς στόχους:

- ✓ Την οικοδόμηση ενός νέου, σύγχρονου και αποτελεσματικού Εθνικού Συστήματος για την Υγεία & Ασφάλεια στην Εργασία
- ✓ Την ενδυνάμωση των πολιτικών και των μέτρων πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών για όλους τους εργαζομένους, με έμφαση στους πλέον ευάλωτους.
- ✓ Τη βελτίωση των διαδικασιών αναγγελίας και συστημάτων καταγραφής εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών.
- ✓ Την καλλιέργεια νοοτροπίας πρόληψης των κινδύνων στην εργασία για εργαζόμενους και εργοδότες μέσω της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της ενημέρωσης.

6. Καταπολέμηση Αδήλωτης Εργασίας-Ελεγκτική δράση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας

Η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας είναι προτεραιότητα για το Υπουργείο Εργασίας καθώς ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των νόμιμων επιχειρήσεων, προστατεύονται οι εργαζόμενοι και αυξάνονται τα έσοδα από τη φορολογία και την κοινωνική ασφάλιση.

Στις παρούσες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας ανταποκρίνεται όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά στην αποστολή του, που είναι η προστασία των εργαζομένων από κάθε είδους εργατική παράβαση, η επίλυση των εργατικών διαφορών και τέλος η συμφιλιωτική παρέμβαση στις εργασιακές σχέσεις.

Οι πραγματοποιηθέντες έλεγχοι κατά το 2015 εμφανίζουν αυξητική τάση κατά 11,73% σε σχέση με τους προγραμματισμένους (49.283) για το ίδιο έτος, παρά τη μείωση του αριθμού των υπαλλήλων λόγω συνταξιοδότησης.

Η συνολική ελεγκτική δραστηριότητα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για το έτος 2015 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι

	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ		ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Σ.ΕΠ.Ε. *	
Έλεγχοι	24.572		30.490		55.062	
Μηνυτήριες αναφορές – Μηνύσεις	627	Συνολικός Αριθμός	2.666	Συνολικός Αριθμός	3.293	Συνολικός Αριθμός
Διακοπές εργασιών	259	κυρώσεων		κυρώσεων	259	κυρώσεων
Επιβληθέντα πρόστιμα	992	1.878	6.550	9.216	7.542	11.094
Ποσά (σε €)	4.036.314 €		33.746.018 €		37.782.332 €	

Οι έλεγχοι για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας διενεργούνται από την Ειδική Υπηρεσία Ελέγχου Ασφάλισης (Ε.ΥΠ.Ε.Α.) του ΙΚΑ και από μικτά κλιμάκια Επιθεωρητών Εργασιακών Σχέσεων και Επιθεωρητών Ασφάλειας & Υγείας της Εργασίας του Σ.ΕΠ.Ε.

Οι έλεγχοι που πραγματοποιούν οι Επιθεωρητές Εργασίας του Σ.ΕΠ.Ε. είναι κυρίως ποιοτικοί δειγματοληπτικοί σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, ενώ οι έλεγχοι που διενεργούνται από κλιμάκια αποτελούμενα από υπαλλήλους της Ειδικής Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφάλισης Ε.ΥΠ.Ε.Α. του Ι.Κ.Α, είναι στοχευόμενοι στους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας που με βάση όλες τις μέχρι σήμερα ενδείξεις παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά αδήλωτης εργασίας, ήτοι:

Επισιτιστικά επαγγέλματα (εστιατόρια-ταβέρνες, αίθουσες δεξιώσεων, μεζεδοπωλεία, καφετέριες μπαρ, κέντρα διασκέδασης), Βιοτεχνικά Πάρκα, Βιομηχανικές ζώνες, Κομμωτήρια, Πρατήρια Βενζίνης, Συνεργεία Αυτοκινήτων, Μεταφορικές Επιχειρήσεις, Λιανικό εμπόριο, Καθαριότητα, Κατασκευές, Φιλοξενία, Υπηρεσίες ασφαλείας, Επιχειρήσεις Φασόν.

	ΠΕΡΙΟΔΟΣ 01.01.2015 ΕΩΣ 31.12.2015
Αριθμός Ελεγχθεισών Επιχειρήσεων	34.054
Αριθμός Επιχειρήσεων με Αδήλωτους Εργαζόμενους	5.562
Ποσοστό % Παραβατικών Επιχειρήσεων	16,33%
Αριθμός Εργαζομένων	142.570
Αριθμός Αδήλων Εργαζομένων	9.975
Ποσοστό % Αδήλων Εργαζομένων σε σχέση με το σύνολο των εργαζομένων	7,00%
Ποσά Προστίμων σε (€)	105.056.610 €

6.3 Εθνικός στόχος καταπολέμησης φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού

Για την παρακολούθηση και προώθηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής «Ευρώπη 2020», τέθηκαν από τη χώρα μας, τον Οκτώβριο του 2010 τρεις εθνικοί στόχοι:

(α) Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού²⁰: Μείωση του αριθμού των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή /και υφίστανται υλικές στερήσεις ή /και διαβιών σε νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενα μέλη **κατά 450.000 έως το 2020**, δηλαδή μείωση του συνολικού ποσοστού από **28% το 2008, σε 24% το 2020²¹**.

(β) Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας: Μείωση κατά **100.000** του αριθμού των ατόμων 0-17 ετών που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας έως το 2020, που σημαίνει μείωση του αντίστοιχου ποσοστού **από 23% το 2008 σε 18% το 2020**.

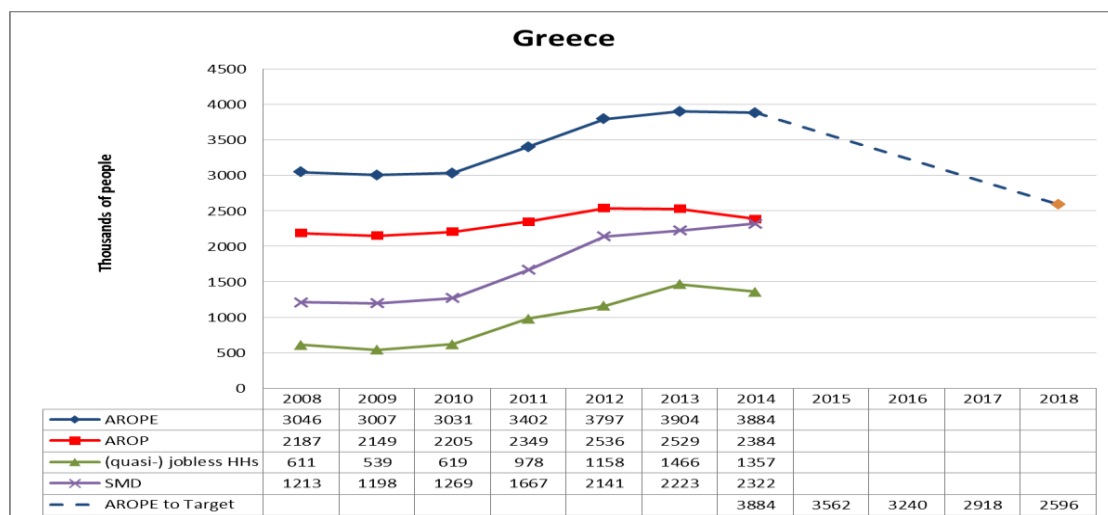
(γ) Δόμηση ενός «κοινωνικού δικτύου ασφαλείας» ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό, το οποίο θα διασφαλίζει την πρόσβαση για όλους σε βασικές υπηρεσίες. (Ο συγκεκριμένος στόχος δεν είναι ποσοτικοποιημένος).

²⁰ Χρησιμοποιείται ο σύνθετος δείκτης «Κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού» (AROPE: At-risk-of Poverty or Social Exclusion Rate), ο οποίος **συνδυάζει τρεις ξεχωριστούς δείκτες**, και συμπεριλαμβάνει μεμονωμένα ή συνδυαστικά: α) αυτούς που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας (AROP), β)αντιμετωπίζουν υλικές στερήσεις(SMD) γ)διαβιών σε νοικοκυριά χωρίς εργαζόμενα μέλη, ή με χαμηλή ένταση εργασίας(quasi-)joblessHHs.

²¹ Διευκρίνιση: Ως έτος βάσης για τους ποσοτικούς στόχους έχει τεθεί το 2008 γιατί ήταν το πιο πρόσφατο έτος για το οποίο υπήρχαν, κατά την περίοδο ορισμού των στόχων, διαθέσιμα (και σε ευρωπαϊκό επίπεδο) στοιχεία από την EU-SILC.

Όπως είναι ευδιάκριτο από τα γραφήματα και τους πίνακες παρακάτω, δεν έχει υπάρξει σημαντική πρόοδος ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Αντίθετα, οι σχετικοί δείκτες έχουν επιδεινωθεί, γεγονός που καθιστά επιτακτική τη λήψη σημαντικών μέτρων πολιτικής αλλά και την αναθεώρηση των στόχων ώστε να καταστούν πιο ρεαλιστικοί. Στο παράρτημα Ι παρατίθενται επιπλέον αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Γράφημα : Η τάση προς τους στόχους της Ευρώπης 2020.

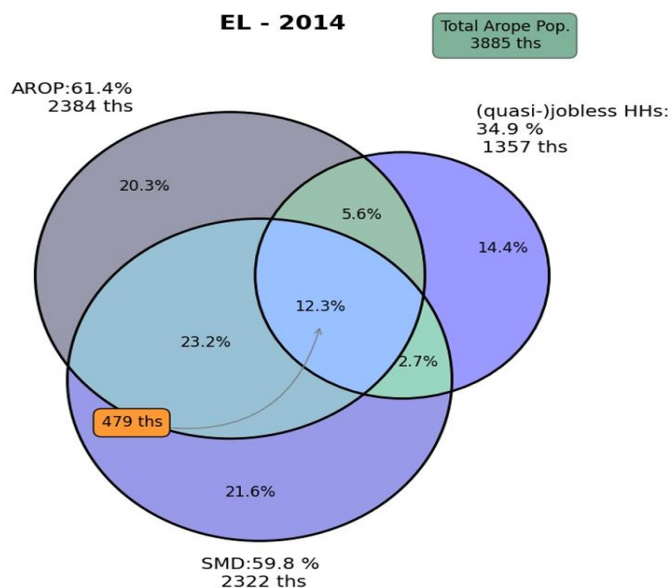
Source: Eurostat (EU-SILC) Note: i) Progress on the target is monitored on the basis of the EU SILC data with a base year 2008 and target data year 2018; ii) AROPE - at-risk-of-poverty or social exclusion rate; AROP - at-risk-of-poverty rate; (quasi-)jobless HHs - share of population living in (quasi-)jobless households, i.e. very low work intensity (VLWI) households; SMD - severe material deprivation rate; iii) For the at-risk-of poverty rate (AROP), the income reference year is the calendar year prior to the survey year except for the United Kingdom (survey year) and Ireland (12 months preceding the survey). Similarly, the share of (quasi-) jobless households or the very low work intensity rate (VLWI) refers to the reference year prior to the survey while for the severe material deprivation rate (SMD), the reference is the current year.

Πίνακας: Πρόοδος σε σχέση με τους στόχους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού

		Ελλάδα						ΕΕ 28		
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Κίνδυνος φτώχειας ή/και κοινωνικού αποκλεισμού	% του συνολικού πληθυσμού	27,6	27,7	31	34,6	35,7	36	24,8	24,5	24,4
	1000 άτομα	3.007	3.031	3.403	3.795	3.903	3.884	124,060	122,897	121,800
Κίνδυνος φτώχειας	% του συνόλου	19,7	20,1	21,4	23,1	23,1	22,1	16,9	16,7	17,2
	1000 άτομα	2.149	2.205	2.349	2.536	2.529	-	84.877	83.462	-
Άτομα που ζουν σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας	% του συνόλου	6,5	7,5	11,8	14,2	18,2	17,2	10,5	10,7	
	1000 άτομα	539	619	979	1.158	1.466		39.644	40.189	
Υλική αποστέρηση	% του συνόλου	11,0	11,6	15,2	19,5	20,3	21,5	9,9	9,6	8,9
	1000 άτομα	1.198	1.269	1.667	2.141	2.223	2.322	49.673	48.245	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτίου Τύπου 08.07.2015: Έρευνα Εισοδήματος και Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2014

Διάγραμμα: Η σύνθεση του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (2014)

Πηγή: Eurostat, EU-SILC

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), από τα αποτελέσματα της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2014, με περίοδο αναφοράς το έτος 2013, προκύπτουν τα ακόλουθα:

6.3.2. Κατώφλι φτώχειας

Το **2014** το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των **4.608 ευρώ** ετησίως (5.023 το 2013 και 5708 το 2012) για ένα άτομο και σε **9.677 ευρώ** ετησίως (10.547 το 2013 και 11.968 το 2012) για νοικοκυριό με δύο ενήλικες και δύο παιδιά μικρότερα των 14 ετών.

Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού

Έτος	Αριθμός ατόμων	Ποσοστό	Μ.Ο. ΕΕ	Αριθμός ατόμων ΕΕ
2008	-	28.1%	23,8%	116.570.000
2012	3.795.100	34,6 %		
2013	3.903.800	35,7 %		
2014	3.884.700	36%	24,4%	121.800.000

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2014, Δελτίο τύπου 08.07.2015

Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας

Έτος	Νοικοκυριά	Ατομα	Ποσοστό	Μ.Ο. ΕΕ
2008	-	-	20%	16,6%
2012	914.873	2.535.700	23,1 %	
2013	892.763	2.529.005	23,1 %	
2014			22,1%	17,2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2014, Δελτίο τύπου 08.07.2015

Πληθυσμός ηλικίας 0-17 ετών σε κίνδυνο φτώχειας (παιδική φτώχεια)

Έτος	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια
2008	23%	-	-
2012	26,9 %	-	-
2013	28,8 %	23,4	24,8 %
2014	25,5%	-	-

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2014, Δελτίο τύπου 08.07.2015

Κίνδυνος φτώχειας (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις) κατά φύλο και ομάδες ηλικιών (2014)

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Ανδρες	Γυναίκες
Σύνολο	22,1%	22,0%	22,2%
0-17	25,5%		
18-64	23,4 %	23,6%	23,4 %
65+	14,9%	16,1%	13,4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2014, Δελτίο τύπου 08.07.2015

Βάθος της φτώχειας ή χάσμα φτώχεια (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις), κατά ομάδες ηλικιών και φύλο (2014)

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Ανδρες	Γυναίκες
Σύνολο	31,3%	30,8%	32,1%
0-17	34,4%		
18-64	34,2 %	33,9 %	34,4%
65+	17,3%	16,8%	18,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2014, Δελτίο τύπου 08.07.2015

Ποσοστό ατόμων που ζουν σε συνθήκες υλικής αποστέρησης

Έτος	Ποσοστό	Μ.Ο. ΕΕ
2008	11,2%	8,5%
2011	15,2 %	
2012	19,5 %	
2013	20,3%	
2014	21,5%	8,9%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2014, Δελτίο τύπου 08.07.2015

6.4 Πολιτικές για την επίτευξη των στόχων καταπολέμησης της φτώχειας.

a. Γενικό Πλαίσιο: Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ)

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κατέθεσε τον Ιούνιο του 2015 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την ΕΣΚΕ, η οποία θέτει τις βάσεις για τη μεταρρύθμιση των πολιτικών αντιμετώπισης της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων. Ταυτόχρονα, επιχειρεί να ιεραρχήσει τις μεταρρυθμιστικές προτεραιότητες του συστήματος κοινωνικής προστασίας και να εισάγει ένα κοινό πλαίσιο συντονισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης όλων των σχετικών παρεμβάσεων. Η Στρατηγική δομείται σε τρεις πυλώνες²² και αυτοί εξειδικεύονται σε 4 επιχειρησιακούς άξονες²³, κάθε ένας εκ των οποίων αναλύεται περαιτέρω σε Μέτρα.

b. Αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης

1. Ο νόμος για την ανθρωπιστική κρίση

Ο Ν. 4320/ΦΕΚ 29^α/19.03.2015) αφορά τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, στοχεύοντας²⁴ «στην άμεση ανακούφιση των ατόμων που ζουν στην ακραία φτώχεια και επιδιώκει να καλύψει άμεσα βασικές ανάγκες της

²² Πυλώνας 1. Καταπολέμηση της φτώχειας, Πυλώνας 2. Πρόσβαση σε υπηρεσίες, Πυλώνας 3. Αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς

²³ Ε.Α 1 Καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας, Ε.Α 2 Πρόληψη και καταπολέμηση του αποκλεισμού των παιδιών, Ε.Α 3 Προώθηση της ένταξης, Ε.Α 4 Καλή διακυβέρνηση των πολιτικών ένταξης

²⁴ Αιτιολογική Έκθεση του Σχεδίου Νόμου

καθημερινότητας των νοικοκυριών, τη στέγη, τη διατροφή, την ενέργεια» και περιελάμβανε τις ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Δωρεάν επανασύνδεση και παροχή ηλεκτρικού ρεύματος (άρθρο 1)
- Επίδομα ενοικίου για τη διασφάλιση στέγης (άρθρο 2)
- Επιδότηση σίτισης (άρθρο 3)

Το πρόγραμμα συνεχίζεται το 2016 έως την ολοκλήρωση καταβολής των προβλεπόμενων παροχών στους δικαιούχους του.

2. Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα

Το πιλοτικό πρόγραμμα «Εγγυημένο Κοινωνικό Εισόδημα» υλοποιήθηκε σε 13 δήμους της χώρας (Νοέμβριος 2014 – Μάρτιος 2015) και απευθύνεται σε άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Υποβλήθηκαν 32.418 αιτήσεις. Ο στόχος που είχε τεθεί ήταν να καλυφθεί το 5-7 τοις εκατό του πληθυσμού και το τελικό ποσοστό ήταν 6,1% του συνολικού ποσοστού των 13 δήμων.

Το πιλοτικό πρόγραμμα αξιολογήθηκε, όπως προβλεπόταν, από την Παγκόσμια Τράπεζα, από το ΕΙΕΑΔ και από την ΟΔΕ που ήταν υπεύθυνη για το συντονισμό του προγράμματος.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης χρησιμοποιήθηκαν στο σχεδιασμό και την προετοιμασία της σταδιακής επέκτασης του προγράμματος, το οποίο θα ξεκινήσει με την ονομασία «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης» από τον Απρίλιο του 2016, με στόχο την εφαρμογή σε όλη την επικράτεια το 2017. Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει ενίσχυση εισοδήματος, συνδυαζόμενη με δράσεις κοινωνικής επανένταξης, εξασφάλισης της πρόσβασης σε υπηρεσίες και αγαθά και υποστήριξης στις ένταξης ή επανένταξής τους στην αγορά εργασίας (για όσους μπορούν να εργαστούν).

3. Άλλα προγράμματα

- Το Ταμείο Ευρωπαϊκής βοήθειας για τους απόρους (TEBA/FEAD). Οι παροχές περιλαμβάνουν φαγητό, προϊόντα καθαρισμού, ρουχισμό και σχολικά είδη.
- Το πρόγραμμα παροχής υπηρεσιών στέγασης, σίτισης, κοινωνικής στήριξης και εργασιακής επανένταξης αστέγων.

- η λειτουργία των Κέντρων Κοινότητας στο πλαίσιο των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού, με σκοπό την υποστήριξη στην εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής προστασίας και στην ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με τα αντίστοιχα προγράμματα που υλοποιούνται στην περιοχή λειτουργίας του Κέντρου Κοινότητας.
- **Λειτουργία Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας** Συνεχίζεται η λειτουργία των Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας που περιλαμβάνουν Ανοικτά Κέντρα Ημέρας και Υπνωτήρια Αστέγων, Κοινωνικά Παντοπωλεία και Φαρμακεία, Δημοτικούς Λαχανόκηπους, Τράπεζες Χρόνου και Γραφεία Διαμεσολάβησης από πόρους του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ έως και τις 30-06-2016 και προγραμματίζεται η συνέχιση τους με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ της για τη νέα προγραμματική περίοδο.

4. Αναθεώρηση του συστήματος Κοινωνικής Πρόνοιας - Social Welfare Review (SWR)

Κατά την παρούσα φάση εκπονείται από την Παγκόσμια Τράπεζα η SWR, που αφορά την καταγραφή των κοινωνικών και προνοιακών επιδομάτων, καθώς και των αντίστοιχων δαπανών, με στόχο να εξεταστούν τα χαρακτηριστικά τους και να διατυπωθούν προτάσεις για τον εξορθολογισμό τους αλλά και συνολικά για την αναδιάρθρωση της προνοιακής πολιτικής. Η κυβέρνηση θα επιδιώξει να χρησιμοποιήσει τα αποτελέσματα της μελέτης για τον εξορθολογισμό των προγραμμάτων και των πολιτικών, προκειμένου να εξοικονομήσει πόρους αλλά και να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του προνοιακού συστήματος.

5. Συντάξεις

Στον τομέα των συντάξεων, επιδιώκεται η ενίσχυση του δημόσιου- καθολικού - αναδιανεμητικού χαρακτήρα της κοινωνικής ασφάλισης, σταδιακά, αξιοποιώντας τους ρυθμούς επανεκκίνησης και ανάκαμψης της οικονομίας που διευρύνουν τα έσοδα, καταργώντας ή τροποποιώντας διατάξεις, με σεβασμό προς όλα τα θεμελιωμένα, σύμφωνα με το νόμο, συνταξιοδοτικά δικαιώματα και επιδιώκοντας την

εξασφάλιση επαρκούς και αξιοπρεπούς σύνταξης για όλους. Βασικός στόχος είναι μέσω της αναδιανομής του εισοδήματος υπέρ των χαμηλοσυνταξιούχων να συμβάλει στην αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης και σε συνδυασμό με την ταχύτερη απονομή των συντάξεων να συμβάλει στην καταπολέμηση της φτώχειας των ηλικιωμένων. Για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του συστήματος ενισχύονται τα έσοδα της κοινωνικής ασφάλισης με την εφαρμογή εθνικού σχεδίου παραγωγικής ανασυγκρότησης που συνεπάγεται την εξασφάλιση επιπλέον εσόδων μέσω της αύξησης της απασχόλησης και τον περιορισμό της εισφοροδιαφυγής, γεγονότα που θα συμβάλουν στη βελτίωση της κοινωνικής αποτελεσματικότητας και την ανάπτυξη ασφαλιστικής συνείδησης. Ταυτόχρονα προβλέπεται η ενίσχυση της δημόσιας χρηματοδότησης της κοινωνικής ασφάλισης με συμπληρωματικούς δημόσιους πόρους που δεν θα επιβαρύνουν τους φορολογούμενους και βέλτιστη αξιοποίηση της περιουσίας των ΦΚΑ. Με τη δημιουργία του ΕΦΚΑ στο επίκεντρο θα τεθεί η ποιοτική και επαρκή κάλυψη των αναγκών των ασφαλισμένων με τον περιορισμό της γραφειοκρατίας και την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών.

7. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

7.1 Στόχος για τον δείκτη «Ακαθάριστη Δαπάνη για Έρευνα & Τεχνολογική Ανάπτυξη (ΑΕΔΕΤΑ)» : 1,20% του ΑΕΠ

Η καταγραφή των στοιχείων για το έτος 2014, δείχνει ότι η ανοδική πορεία της Ακαθάριστης Δαπάνης για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη (ΑΕΔΕΤΑ) συνεχίζεται. Τα στοιχεία του 2014 εμφανίζουν την ΑΕΔΕΤΑ στο ύψος των 1.488,7 εκ. € αυξημένη κατά 23 εκ. € έναντι του έτους 2013 και σε ποσοστό 1,57%. Δεδομένου ότι η πτώση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) μεταξύ των ετών 2013 και 2014 ήταν 1,43% ο δείκτης ποσοστό της ΑΕΔΕΤΑ στο ΑΕΠ ανήλθε στο 0,84%. Η αύξηση δεν υπήρξε ομοιόμορφη για όλους τους τομείς.

Συγκεκριμένα στο επίπεδο των δαπανών:

- Καταγράφεται αύξηση 3,2% των δαπανών σε E&A στον τομέα των επιχειρήσεων (τομέας BES). Το 2014 οι συνολικές δαπάνες E&A του τομέα ανέρχονται σε 504,4 εκ. € εκατ. Ευρώ, έναντι 488,7 εκ. το 2013
- Καταγράφεται πολύ ελαφρά αύξηση στον τομέα του Κράτους ύψους 0,6%. Το 2013 οι συνολικές δαπάνες σε E&A του κρατικού τομέα ανέρχονται σε 412,7 εκατ. Ευρώ, έναντι 410,1 εκ. το 2013
- Μικρή αύξηση 0,8% καταγράφεται επίσης στις δαπάνες για E&A στον τομέα της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το 2013 οι συνολικές δαπάνες E&A στην τριτοβάθμια και μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση ανέρχονται σε 548,6 εκατ. Ευρώ, έναντι 553,2 εκ. το 2014
- Μικρή αύξηση +1% καταγράφεται επίσης και στον τομέα των Ιδιωτικών Μη Κερδοσκοπικών Ιδρυμάτων που είναι όμως ένας πολύ μικρός τομέας (η δαπάνη για 2014 ήταν 18,5 εκ. €) για να επηρεάσει το συνολικό αποτέλεσμα

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία και μία σειρά άλλων παραγόντων που περιγράφονται στη συνέχεια η πρόβλεψη παραμένει στο 1,20% για το 2020. Σημειώνεται ότι ο στόχος αφορά στη συνολική εθνική προσπάθεια και δεν αποτελεί στόχο του νέου ΕΣΠΑ 2014-2020, καθώς οι σχετικές δαπάνες των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) στις συνολικές αποτελούν λιγότερο από το 15% των συνολικών.

Οι λόγοι που τεκμηριώνουν την επίτευξη του στόχου αυτού είναι οι ακόλουθοι :

1. Εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2015 η Εθνική Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση η οποία με την υλοποίησή της κατά την προγραμματική περίοδο 2014 – 2020 θα επιδιώξει να βοηθήσει τη χώρα να εξέλθει από την κρίση μέσα από την ενίσχυση της Έρευνας και της Καινοτομίας και γενικότερα της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Εκτιμάται ότι το ίδιο διάστημα θα διατεθούν εθνικοί πόροι οι οποίοι ξεκινώντας από τα 77 εκ. του 2014, και με σταθερά αυξητική τάση, θα φτάσουν τα 400 εκ. το 2020. Τα ποσά αυτά δεν κρίνονται υπερβολικά καθώς

αντιπροσωπεύουν πολύ μικρά ποσοστά του ΑΕΠ (η μέγιστη τιμή για το 2020 θα είναι χαμηλότερη από το 0,2% του ΑΕΠ).

2. Η αυξημένη σε σχέση με το ΕΣΠΑ χρηματοδότηση της ΕΤΑΚ από το ΣΕΣ. Ο Θεματικός Στόχος 1 (Έρευνα και Καινοτομία) διαθέτει περίπου 1,25 δις € τα οποία με την εθνική συμμετοχή θα προσεγγίσουν τα 1,5 δις. € περίπου, ποσό αυξημένο κατά 50% σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό του ΕΣΠΑ για την ΕΤΑΚ που ήταν στο επίπεδο του 1 δις € περίπου.
3. Ο αυξημένος προϋπολογισμός κατά 30% του HORIZON 2020 σε σχέση με αυτόν του 7^{ου} Προγράμματος Πλαισίου για την ΕΤΑΚ (FP7).
4. Η σταθεροποίηση της δαπάνης για ΕΤΑΚ των επιχειρήσεων στο ιδιαίτερα υφεσιακό περιβάλλον του 2013 δείχνει ότι οι Επιχειρήσεις έχουν συνειδητοποιήσει ότι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους περνά μέσα από την αυξημένη χρηματοδότηση της Έρευνας και της Καινοτομίας. Η Έρευνα και η Καινοτομία εμφανίζεται ως ίσως η μόνη λύση όλων των επιχειρήσεων, των ενώσεων επιχειρήσεων, νέων επιχειρήσεων κλπ. για τη μετάβαση στην ανάπτυξη. Αναμένεται κατά συνέπεια, μέσω και της μόχλευσης που θα προέλθει από τους παραπάνω δημόσιους πόρους, αυξημένη χρηματοδότηση της ΕΤΑΚ από τις επιχειρήσεις η οποία, για το 2020, εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 0,38% του ΑΕΠ από 0,28% το 2014.
5. Η διακοπή της συρρίκνωσης του ΑΕΠ και η έναρξη, μεγέθυνσης του ΑΕΠ από το 2016 και έπειτα που θα δημιουργήσει συνθήκες καλύτερης χρηματοδότησης.
6. Το νέο σύστημα διακυβέρνησης της Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση, το οποίο βοηθά να εμπεδωθεί θετικό κλίμα για την Έρευνα και Καινοτομία τόσο σε εθνικό όσο και σε Περιφερειακό επίπεδο.
7. Η σταθεροποίηση των αμοιβών και των προϋπολογισμών των ΕΚ και των ΑΕΙ.
8. Η ψήφιση του νέου Νόμου για την ΕΤΑΚ που θα δημιουργήσει ευνοϊκότερες συνθήκες για την προώθηση της Έρευνας και Καινοτομίας.

7.2 Βασικές Πολιτικές για την επίτευξη των στόχων για την ΕΤΑ

I. Ολοκλήρωση δράσεων προγραμματικής περιόδου 2007 – 2013

Στις 31/12/2015 ολοκληρώθηκαν τα έργα που είχαν εγκριθεί στο πλαίσιο των δράσεων που είχε προκηρύξει η Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας. Έτσι, κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, χρηματοδοτήθηκαν από τα διαρθρωτικά ταμεία ερευνητικά έργα συνολικής δημόσιας δαπάνης 481 εκ. €.

Ε. Τα έργα αυτά κατανεμήθηκαν στους ακόλουθους βασικούς πυλώνες:

1. Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού
2. Ενδυνάμωση του ερευνητικού ιστού της χώρας
3. Κινητοποίηση του ιδιωτικού τομέα για δραστηριότητες έρευνας και αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης
4. Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα σε θέματα έρευνας
5. Υποστήριξη της ελληνικής ερευνητικής κοινότητας για αυξημένη συμμετοχή στο πρόγραμμα πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και ενίσχυση της εξωστρέφειας

II. Έγκριση της νέας εθνικής στρατηγικής για την έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 – βελτίωση πλαισίου για την αξιοποίηση πόρων των διαρθρωτικών ταμείων.

Η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) που προετοιμάστηκε από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας, εγκρίθηκε τον Ιούλιο 2015 από το Συμβούλιο Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Το Συμβούλιο απαρτίζεται από Γενικούς Γραμματείς όλων των υπουργείων με αρμοδιότητα αναπτυξιακών μέτρων. Με τον τρόπο αυτό όλοι οι φορείς θα αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες έχοντας μια κοινή στρατηγική που περιλαμβάνει συγκεκριμένους και μετρήσιμους στόχους. Σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο της διαμόρφωσης της RIS3, υπήρξε συνεργασία με άλλα υπουργεία με αρμοδιότητα χάραξης πολιτικής σε συγκεκριμένους οικονομικούς κλάδους (Τουρισμός, Υγεία, ΤΠΕ, Περιβάλλον κλπ) καθώς και με περιφερειακές αρχές. Η συνεργασία αυτή θα συνεχιστεί καθόλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Η συγκεκριμένη πολιτική θα επιτρέψει την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων που διατίθενται από τα ΕΔΕΤ (Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία) αλλά και διαθέσιμων εθνικών πόρων με στόχο την αύξηση επενδύσεων στην ΕΤΑ καθώς και τον καλύτερο συντονισμό πολιτικών που επηρεάζουν τη λειτουργία του συστήματος Έρευνας Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) της χώρας.

Η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) έχει συγκεκριμένη τομεακή διάσταση, η οποία προέκυψε μέσα από την εφαρμογή της διαδικασίας της επιχειρηματικής ανακάλυψης. Οι τομείς προτεραιότητας που αναδείχθηκαν είναι:

- Αγρο-διατροφή
- Βιοεπιστήμες, Υγεία - Φάρμακα
- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
- Μεταφορές και εφοδιαστική αλυσίδα
- Υλικά – Κατασκευές
- Πολιτισμός – Τουρισμός – Πολιτιστικές & Δημιουργικές Βιομηχανίες

Οι προαναφερθέντες τομείς αναλύονται σε επιμέρους προτεραιότητες, όπως προέκυψαν από τις εργασίες και διαβουλεύσεις των πλατφορμών καινοτομίας που συγκρότησε η ΓΓΕΤ με τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Επίσης, αναγνωρίζονται οι προκλήσεις για τον κάθε τομέα και τίθενται οι αντίστοιχοι στόχοι. Με βάση τις προκλήσεις και τους στόχους που τέθηκαν, αναδείχθηκαν οι ακόλουθες Στρατηγικές Επιλογές οι οποίες διέπουν τον σχεδιασμό της Έξυπνης Εξειδίκευσης σε επίπεδο τομέων προτεραιότητας:

1. **Στρατηγική Επιλογή 1: Επένδυση στη δημιουργία και διάχυση της Νέας Γνώσης** με άξονες την προώθηση της Αριστείας στην Έρευνα, την ανάπτυξη (υπο) δομών έρευνας και καινοτομίας (ΕΤΑΚ) (capacity building), την προώθηση της πρόσβασης σε αυτές, την ενίσχυση των μηχανισμών ανάπτυξης και δικτύωσης του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού, την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και τη σύνδεση με την ανάπτυξη.
2. **Στρατηγική Επιλογή 2: Ενίσχυση της επένδυσης στην έρευνα και καινοτομία** με άξονες την υποστήριξη καινοτόμων επιχειρήσεων ανταγωνιστικών στη διεθνή αγορά, μέσω της έρευνας και της καινοτομίας, καθώς και την ανάπτυξη νέων καινοτόμων παραγωγικών παικτών.
3. **Στρατηγική Επιλογή 3: Ανάπτυξη καινοτομικής νοοτροπίας και θεσμών και διασυνδέσεων ΕΤΑΚ με την κοινωνία** για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων.

Η χρηματοδότηση της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης εξασφαλίζεται τόσο από εθνικούς πόρους όσο και από πόρους των ΕΔΕΤ. Επισημαίνεται ότι τα ΕΔΕΤ αποτελούν πρακτικά μέχρι σήμερα την κύρια πηγή χρηματοδότησης με την οποία η ΓΓΕΤ (και η Κυβέρνηση γενικότερα) μπορούν να ασκήσουν πολιτική για την ενίσχυση της ΕΤΑΚ. Η σωστή αξιοποίηση των εθνικών πόρων και των πόρων των ΕΔΕΤ είναι καθοριστικής σημασίας για την αύξηση των δαπανών ΕΤΑ μέχρι το έτος 2020.

Η έγκριση της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης συνοδεύτηκε από την έγκριση από την αρμόδια Επιτροπή Παρακολούθησης του μεγαλύτερου επιχειρησιακού προγράμματος ΕΠΑΝΕΚ της εξειδίκευσης ενός μεγάλου τμήματος των δράσεων που περιγράφονται στη στρατηγική. Συγκεκριμένα, εντός του 2015 εξειδικεύτηκαν δράσεις ΕΤΑΚ προϋπολογισμού 467,05 εκ. €.

Τέλος, στην παρούσα φάση ολοκληρώνεται η δημιουργία και εφαρμογή ενός σταθερού πλαισίου (μηχανισμού) μέτρησης και αποτίμησης των αποτελεσμάτων ΕΤΑΚ, σύμφωνα με τον σχεδιασμό της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης.

8. ΣΤΟΧΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

8.1 Στόχος για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ)

Η υψηλότερη διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ελληνικό ενεργειακό δυναμικό, εκτός από την άμεση συμβολή της στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της στρατηγικής “ Ευρώπη 2020”, συμβάλει επίσης και σε μια ανάπτυξη πιο βιώσιμη καθώς και σε αυξημένη ασφάλεια εφοδιασμού ενέργειας. Υπό τις τρέχουσες συνθήκες, η περαιτέρω αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών, αλλά με πιο αποδοτικό και οικονομικά βιώσιμο τρόπο, μπορεί να δημιουργήσει νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες σε διάφορους τομείς και να κατά συνέπεια να συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

Η αύξηση του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη συνολική τελική εθνική κατανάλωση ενέργειας έχει επιβραδυνθεί από το 2013. Τα τελευταία

διαθέσιμα δεδομένα δείχνουν αύξηση 2% μεταξύ του 2013 και του 2014 και συνολική διείσδυση 15,3%. Παρά ταύτα, αυτό μεταφράζεται σε μια επίτευξη του στόχου άνω του 80% του σχετικού εθνικού στόχου σύμφωνα με την οδηγία της ΕΕ 2009/28/EC²⁵ και σε ποσοστό σημαντικά μεγαλύτερο από ότι ενδεικτικά παρουσιάζεται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας²⁶ (ΕΣΔ-ΑΠΕ).

	2010	2012	2013	2014	2020
Ποσοστό ΑΠΕ στη θέρμανση	17.2%	23.4%	26.5%	26,9%	20%
Ποσοστό ΑΠΕ στην ηλεκτρική ενέργεια	12.4%	16.4%	21.2%	21,9%	40%
Ποσοστό ΑΠΕ στις μεταφορές	2.0%	1.0%	1.1%	1,4%	10%
Συνολικό ποσοστό ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας.	9.7%	13.4%	15%	15,3%	20% (18%)*

* Αναθεωρημένο από το ΕΠΜ του 2014

Ο σημαντικότερος τομέας στο μερίδιο των ΑΠΕ παραμένει η κατανάλωση για θερμικές χρήσεις όπου ο σχετικός στόχος για το 2020 υπερκαλύφθηκε κατά 34,5% το 2014. Η επίτευξη του στόχου αυτού σχετίζεται με μια σειρά από μέτρα τα οποία ελήφθησαν στον τομέα της τελικής χρήσης ενέργειας και ειδικά για τα νοικοκυριά όπου έχει παρατηρηθεί αυξημένη διείσδυση αντλιών θέρμανσης, συστημάτων ηλιακής θέρμανσης και χρήσης βιομάζας. Η σχετική αύξηση στη συνεισφορά των ΑΠΕ στις θερμικές χρήσεις είναι παραπάνω από 50% από το 2010, καταδεικνύοντας την υπεροχή όσον αφορά το κόστος των ΑΠΕ σε σχέση με εναλλακτικά καύσιμα κατά την περίοδο της οικονομικής ύφεσης.

²⁵ Η Ελλάδα έχει δεσμευτεί για την επίτευξη 18% συμμετοχής των ανανεώσιμων πηγών στην τελική κατανάλωση ενέργειας μέχρι το 2020. Αυτός ο στόχος αυξήθηκε στο 20% με εθνική νομοθεσία (νόμος 3851/2010). Ο συνολικός στόχος επιμερίζεται σε υπό-στόχους 40% συμμετοχής των ανανεώσιμων πηγών στην ηλεκτρική κατανάλωση, 20% στην κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση και ψύξη και 10% στην τελική κατανάλωση για μεταφορές μέχρι το 2020.

²⁶ Η ενδεικτική τροχιά που παρουσιάστηκε στο ΕΣΔ-ΑΠΕ το 2010 εκτιμά για το 2013 ένα ποσοστό 9,9% ή μέχρι 13% των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ώστε να επιτευχθεί ο στόχος RED ή ο στόχος που τέθηκε από την ελληνική κυβέρνηση αντίστοιχα.

Σχετικά με τη διείσδυση των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, η μεγάλη αύξηση του ποσοστού συμμετοχής που παρατηρήθηκε πριν το 2013, ουσιαστικά σταμάτησε το 2014, επιτυγχάνοντας οριακή σχετική αύξηση 3,3%. Αυτή η αλλαγή στην τάση μπορεί να αποδοθεί σε διορθωτικά μέτρα που έλαβαν χώρα το 2013 και 2014 ώστε να υπάρξει πάλι βιωσιμότητα στο εθνικό πρόγραμμα υποστήριξης των ΑΠΕ, και ειδικότερα στο νόμο 4254/2014 που επαναπροσδιόρισε της εφαρμοζόμενες τιμές (feed in tariffs). Εξαιτίας των ανωτέρω, η νέα χωρητικότητα των φωτοβολταϊκών συστημάτων το 2015 ήταν επίσης οριακή και έφτασε τα 2.604 MW (Συμπεριλαμβανομένων των ΦΒ του ειδικού προγράμματος για την ανάπτυξη ΦΒ μέχρι 10KW σε κτήρια και ειδικότερα στέγες). Η εφαρμοζόμενη νομοθεσία για ένα εθνικό πρόγραμμα net-metering για αυτοπαραγόμενο ηλεκτρικό από φωτοβολταϊκή ενέργεια είχε μικρή επίδραση στις μικρές και μεσαίες ΦΒ εγκαταστάσεις. Σύμφωνα με τον εθνικό διαχειριστή δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, μέχρι τον Ιανουάριο του 2016 432 αιτήσεις είχαν υποβληθεί για ισχύ περισσότερη από 8.1 MWp. Ο αιολικός τομέας αντίθετα συνέχισε να αναπτύσσεται το 2015 με νέα εγκαταστημένη χωρητικότητα 113 MW, φτάνοντας τα 2091 MW μέχρι το τέλος του έτους καθώς ο τομέας αυτός απέκτησε εκ νέου δυναμική και νέα αιολικό πάρκα αναμένεται να λειτουργήσουν προσεχώς. Η ανάπτυξη των νέων αιολικών πάρκων αναμένεται να διευκολυνθεί περαιτέρω με τη λειτουργία ορισμένων βασικών επεκτάσεων του δικτύου διανομής καθώς και βελτιώσεων που θα ολοκληρωθούν μέσα στα επόμενα χρόνια.

Σε ότι αφορά άλλους εγκαταστημένους τύπους ΑΠΕ για παραγωγή ηλεκτρισμού, η εγκαταστημένη χωρητικότητα το 2015 συνέχισε να αυξάνεται οριακά και φτάνει τα 224MW για τα μικρά υδροηλεκτρικά και τα 52MW για τις μονάδες βιομάζας και βιοαερίου. Συνολικά, η διείσδυση των ΑΠΕ ως ποσοστό της συνολικής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ευθυγραμμίζεται με την ενδεικτική τροχιά που παρουσιάστηκε στο εθνικό σχέδιο δράσης και ανέρχεται στο 21,9% το 2014, ποσοστό που δεν αναμένεται να έχει μεταβληθεί κατά πολύ το 2015.

Τεχνολογία	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2020
Αιολικό δυναμικό (GW)	1.3	1.64	1.75	1.81	1.98	2.09	7,5
Εγκαταστημένο δυναμικό Φ/Β (GW)	0.2	0.61	1.53	2.58	2.6	2.60	2.2
Συνολικό εγκαταστημένο δυναμικό * (GW)	4.75	5.52	6.57	7.67	7.86**	8.09**	13,27

*Περιλαμβάνει τα μεγάλα υδροηλεκτρικά

** 155 MW επιπλέον από μεγάλα υδροηλεκτρικά ήταν σε δοκιμαστική λειτουργία στο τέλος του 2014.

Στο νομοθετικό πλαίσιο, προβλέψεις για προσκόμιση τραπεζικών εγγυήσεων για μελλοντικά έργα ΑΠΕ τα οποία έχουν εφοδιασθεί με δεσμευτική προσφορά και η καταβολή τελών για μελλοντικά έργα ΑΠΕ τα οποία διαθέτουν άδεια παραγωγής και δεν βρίσκονται σε λειτουργία μετά από μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, αναμένεται να διευθετήσουν θετικά τα τεχνικά και διοικητικά ζητήματα που σχετίζονται με τον μεγάλο αριθμό αιτήσεων για ΑΕΠ που βρίσκονται στη λίστα αδειοδότησης και να ενθαρρύνουν την έγκαιρη ολοκλήρωση ώριμων προγραμμάτων. Επίσης, ένα νέο πρόγραμμα υποστήριξης των ΑΠΕ θα εφαρμοστεί από την 1^η Ιανουαρίου του 2016 σύμφωνα με τις προβλέψεις που περιγράφονται στις οδηγίες κρατικής βοήθειας για την προστασία του περιβάλλοντος και την ενέργειας της ΕΕ (EEAG) 2014-2020, που αναμένεται να αναζωογονήσει την αγορά των ΑΠΕ την επόμενη περίοδο και να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των στρεβλώσεων στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας που προκαλείται από τη συνεχιζόμενη αύξηση του ποσοστού των ΑΠΕ.

Τέλος, ενώ το τρέχον ποσοστό συμμετοχής των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας υπερκαλύπτει τον εθνικό στόχο για το 2020, αναμένεται να πραγματοποιηθεί μια αναθεώρηση του ενεργειακού μίγματος και της συμμετοχής των ΑΠΕ στις διάφορες μορφές ενεργειακής κατανάλωσης, λαμβάνοντας υπόψη τα σημερινά επίπεδα διείσδυσης και τις νέες προβλέψεις για τη ζήτηση ενέργειας καθώς και την οικονομική ανάπτυξη ώστε να δημιουργηθεί ένας οδικός χάρτης για την επίτευξη του στόχου ΑΠΕ της στρατηγικής Ευρώπη 2020 και να τεθούν οι στόχοι για την επερχόμενο οδικό χάρτη για την εθνική στρατηγική ενέργειας μέχρι το 2030.

8.2 Ενεργειακή απόδοση

Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για την επίτευξη των εθνικών ενεργειακών και περιβαλλοντικών στόχων, η οποία συνδέεται επίσης άμεσα με την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική πρόνοια, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και την καταπολέμηση της ανεργίας.

Από το 2008 η τελική κατανάλωση ενέργειας στην Ελλάδα παρουσιάζει σημαντική και συνεχή μείωση σε όλους σχεδόν τους τομείς, κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής ύφεσης.

Ωστόσο, με τη θέσπιση του απαραίτητου νομοθετικού πλαισίου, σε συνδυασμό με διάφορα προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας για κτίρια κατοικιών και τοπικών αρχών, δημόσια κτίρια, σχολεία κ.λπ., σκιαγραφείται μια εντατική πολιτική για την ενεργειακή απόδοση και τη σταδιακή μετάβαση σε ένα πιο αποδοτικό και φιλικότερο προς το περιβάλλον εθνικό σύστημα ενέργειας.

Ο κτιριακός τομέας έχει υψηλό δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας λόγω του ότι η πλειοψηφία του κτιριακού αποθέματος έχει κατασκευαστεί πριν από το 1980. Οι μεταφορές είναι επίσης ένας τομέας που, μαζί με τον κτιριακό, έχει ίσως το μεγαλύτερο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας στην Ελλάδα, όπου ο στόχος είναι να εφαρμοστούν τεχνολογίες οικονομίας καυσίμου και να προωθηθεί η εκτεταμένη χρήση εναλλακτικών καυσίμων (ιδίως βιοκαυσίμων), προκειμένου να αντικατασταθούν τα συμβατικά (ορυκτά) καύσιμα.

Προς την κατεύθυνση αυτή κινείται ο νόμος 4342/2015 με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 2012/27/ΕΕ περί ενεργειακής απόδοσης, και με τον οποίο έχει καθοριστεί εθνικός ενδεικτικός στόχος ώστε η συνολική τελική κατανάλωση ενέργειας για το έτος 2020 να μην υπερβαίνει τους 18,4 εκατομμύρια ΤΠΠ. Επίσης, μέσω της εφαρμογής συγκεκριμένων μέτρων, προβλέπεται σωρευτική τελική εξοικονόμηση ενέργειας 3.3 εκατομμυρίων ΤΠΠ για την περίοδο 2014-2020.

Το πλαίσιο της πολιτικής για την ενεργειακή απόδοση καθορίζεται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης (ΕΣΔΕΑ), στο οποίο περιγράφονται μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς της τελικής κατανάλωσης ενέργειας, δηλαδή για τον οικιακό, βιομηχανικό, τριτογενή τομέα και τον τομέα των μεταφορών, καθώς και διατομεακά ή οριζόντια μέτρα ευρύτερης εφαρμογής. Τα σημαντικότερα από τα μέτρα του ΕΣΔΕΑ αναφέρονται σε:

- Ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών, εμπορικών και δημόσιων κτιρίων
- Παροχή κινήτρων για Επιχειρήσεις Ενεργειακών Υπηρεσιών (ΕΕΥ)

- Εφαρμογή συστήματος διαχείρισης ενέργειας σε δημόσιους οργανισμούς
- Αντικατάσταση παλαιών οχημάτων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα
- Ανάπτυξη έξυπνων συστημάτων μέτρησης ενέργειας.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (2010/31/ΕΕ), ο Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων επανεξετάζεται, προκειμένου να τεθούν οι βέλτιστες από πλευράς κόστους ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης και να υιοθετηθεί προδιαγραφές για τα Σχεδόν Μηδενικής Κατανάλωσης Ενέργειας Κτίρια.

Για την προώθηση των πολιτικών βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης σχεδιάζονται προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας για την περίοδο 2014-2020, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από κοινοτικούς πόρους, ενώ η προσπάθεια εστιάζεται στην προσέλκυση περαιτέρω επενδύσεων αξιοποιώντας όλες τις διαθέσιμες πηγές χρηματοδότησης για την αύξηση των διαθέσιμων κονδυλίων ώστε να αναβαθμιστούν ενεργειακά όσο το δυνατό περισσότερα κτίρια κατοικιών και δημόσιων κτιρίων.

Μέχρι σήμερα, έχουν επιδοτηθεί από το πρόγραμμα «Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον» περίπου 50 χιλιάδες νοικοκυριά, που εξοικονομούν ενέργεια περίπου 41%, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία αυτών αφορούν παλιά κτίρια. Για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2014-2020, σχεδιάζεται ένα νέο πρόγραμμα για την ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών με ιδιαίτερη έμφαση στον περιορισμό των πολύπλοκων διαδικασιών και της γραφειοκρατίας.

Αντίστοιχα, για την προώθηση του υποδειγματικού ρόλου του δημοσίου τομέα, σχεδιάζονται προσκλήσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων, με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης, τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών και, παράλληλα, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, τη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας και την ενίσχυση των προοπτικών της τοπικής οικονομίας.

Στον τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας έχουν προβλεφθεί επίσης σημαντικές ενισχύσεις για τη στήριξη κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε επενδύσεις που αφορούν στην εφαρμογή συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης.

Η Ελλάδα στηρίζει το στόχο της ενεργειακής απόδοσης για το 2030, με μείωση τουλάχιστον 27% στη χρήση πρωτογενούς ενέργειας σε σύγκριση με τα προβλεπόμενα επίπεδα, με την υιοθέτηση μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης. Ο στόχος αφορά στην υιοθέτηση των απαραίτητων ενεργειακών πολιτικών που θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και, παράλληλα, θα ανταποκρίνονται, ως προτεραιότητα, στην πρόκληση της μείωσης των υψηλών τιμών και του κόστους της ενέργειας.

Η ενεργειακή απόδοση αναμένεται να παρουσιάσει σημαντική βελτίωση μέχρι το 2020, η οποία θα προκύψει από την εφαρμογή μιας σειράς στοχευμένων μέτρων, κυρίως για την ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, και η οποία θα ενισχυθεί περαιτέρω μέσω νέων μηχανισμών της αγοράς και μέσων χρηματοδότησης συνδυαζόμενων με την αυξημένη χρήση ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ. Θα προωθηθεί επίσης ανάπτυξη ενός ευφυούς συστήματος για τη διαχείριση της παραγωγής και της ζήτησης ενέργειας, για να συμβάλει στην υλοποίηση ενός κατανεμημένου συστήματος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που θα επιτρέψει την υψηλή διείσδυση και τη βέλτιστη χρήση του διαθέσιμου δυναμικού τόσο για την παραγωγή από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ όσο και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.

Οι επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης χαρακτηρίζονται από την ικανότητά τους να αποφέρουν άμεσα ενεργειακά και άλλα οφέλη σε ιδιοκτήτες και διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων, καθώς και σημαντικά δημόσια οφέλη όσον αφορά στην αύξηση της απασχόλησης, στην ανακούφιση της ενεργειακής φτώχειας, στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας, στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, στην αύξηση της ενεργειακής ασφάλειας, στη μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές ενέργειας, καθώς και βελτιώσεις στη δημοσιονομική ισορροπία της χώρας.

Χωρίς να αγνοηθούν τα σημαντικά επιτεύγματα που έχουν ήδη καταγραφεί, υπάρχουν ακόμη πολλά που πρέπει να γίνουν, τόσο για να επιτευχθεί η βιωσιμότητα των στόχων, ιδιαίτερα για τα κτίρια και τις μεταφορές, όσο και για να εξασφαλιστεί αλλαγή στη νοοτροπία των επιχειρήσεων και τη συμπεριφορά των πολιτών. Πάνω από όλα, τα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης αποτελούν το πιο

αποτελεσματικό εργαλείο πολιτικής για τη διευκόλυνση των καταναλωτών που αντιμετωπίζουν υψηλές ενεργειακές δαπάνες και συμβάλλουν στη μείωση των τιμών της ενέργειας και στην προώθηση της κλιματικής αλλαγής.

- Το ποσοστό του πληθυσμού που απειλείται από φτώχεια ως προς το σύνολο του πληθυσμού για κάθε μια από τις παρακάτω ομάδες είναι:

Άνδρες άνεργοι:	51,9%
Μονογονεϊκά νοικοκυριά με τουλάχιστον ένα εξαρτώμενο παιδί:	37,8%
Λοιποί μη οικονομικά ενεργοί (εκτός συνταξιούχων):	28,4%
Παιδιά ηλικίας 0-17 ετών:	36,7%
Νοικοκυριά με έναν ενήλικα (ηλικίας κάτω των 65 ετών):	23,6%
Μονοπρόσωπα νοικοκυριά με μέλος θήλυ:	22,9%

- Ο κίνδυνος φτώχειας, κατά το 2013, ήταν υψηλότερος στις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες. Το 2014 διαμορφώθηκε στα ίδια επίπεδα και για τα δύο φύλα. Ωστόσο, αν έχουμε μονοπρόσωπο νοικοκυριό με μέλος θηλυκό, ο κίνδυνος φτώχειας του παραμένει υψηλότερος από τον αντίστοιχο ενός μονοπρόσωπου νοικοκυριού με μέλος άνδρα (22,9% και 22,2% αντίστοιχα).

- Τα μονογονεϊκά νοικοκυριά απειλούνται περισσότερο από τη φτώχεια: ο κίνδυνος φτώχειας για ένα γονέα με ένα τουλάχιστον εξαρτώμενο παιδί ανέρχεται σε 27,8%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό με δύο γονείς είναι 22,6%.

- Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά 0-17 ετών (παιδική φτώχεια) είναι το 2014 μικρότερος από το 2013, αλλά εξακολουθεί να είναι κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερος από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού.

Κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (0-17 ετών)²⁷

Ηλικία	2008	2011	2012	2013	2014
0-17	28.7%	30.4%	35.4%	38.1%	36.7%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτία Τύπου: Μάρτιος 2007, Μάρτιος 2010, Φεβρουάριος 2012, Νοέμβριος 2013, Οκτώβριος 2014, Ιούλιος 2015

- Το ποσοστό των παιδιών (κάτω των 17 ετών) που αντιμετωπίζουν σοβαρή υλική αποστέρηση υπερδιπλασιάστηκε μεταξύ των ετών 2008 και 2014

Σοβαρή υλική αποστέρηση (0-17 ετών)²⁸

Ηλικία	2008	2011	2012	2013	2014
0-17	10,4%	16.4%	20.9%	23.3%	23.8%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Δελτία Τύπου: Μάρτιος 2007, Μάρτιος 2010, Φεβρουάριος 2012, Νοέμβριος 2013, Οκτώβριος 2014, Ιούλιος 2015

- Η κατάσταση είναι παρόμοια για νέους που ζουν σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας, παρά το ό,τι ο αντίστοιχος δείκτης εμφανίζει μείωση το 2014.

Παιδιά που ζουν σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας

Έτος	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
%	4.2	3.9	3.9	3.6	4.8	6.3	9.2	12.9	13.8	10.2

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

- Ο κίνδυνος φτώχειας των ηλικιωμένων (άνω των 65 ετών) έμεινε περίπου στα ίδια επίπεδα με το 2013, δηλαδή στο 14,9% για το 2014.
- Ο κίνδυνος φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή χωρίς τα κοινωνικά επιδόματα²⁹ και τις συντάξεις στο συνολικό διαθέσιμο εισόδημα των

²⁷ Hellenic Statistical Authority, Statistics on Income and Living Conditions, Press Releases: March 2007, March 2010, February 2012, November 2013, October 2014.

²⁸ Hellenic Statistical Authority, Statistics on Income and Living Conditions, Press Releases: March 2007, March 2010, February 2012, November 2013, October 2014.

νοικοκυριών) φτάνει στο 52,2%, ενώ όταν υπολογιστούν και οι συντάξεις, αλλά όχι τα κοινωνικά επιδόματα, μειώνεται στο 26%. (Μετά από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις πέφτει στο 22,1%).

- Οι εργαζόμενοι κινδυνεύουν λιγότερο από τους άνεργους και τους μη ενεργούς οικονομικά (συνταξιούχους, νοικοκυρές κλπ). Τα αντίστοιχα ποσοστά του κινδύνου φτώχειας είναι: εργαζόμενοι 13,4%, άνεργοι 45,9%, λοιποί 30,2%. Οι άνδρες άνεργοι αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας 51,9% από τις άνεργες γυναίκες (40,3%). Ο κίνδυνος φτώχειας για τους ανενεργούς (εκτός των συνταξιούχων) είναι 28,4%.

- Οι εργαζόμενοι με πλήρη απασχόληση κινδυνεύουν λιγότερο (11,9%) από τους εργαζόμενους με μερική απασχόληση (27,9%).

- Ο κίνδυνος φτώχειας των ανέργων έχει μειωθεί (από 46,5% το 2013 σε 45,9 το 2014), αφού βέβαια αυξήθηκε πολύ μεταξύ 2009 (38.1%) και 2013 (46.5%) και είναι σημαντικά μεγαλύτερος για τους άνδρες ((51.9%) από τις γυναίκες (40.3%).

- Το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλή ένταση εργασίας αυξήθηκε δραματικά κατά τα προηγούμενα έτη (από 6.5% το 2009, 7,5% το 2010, 11.8% το 2011, 16,1% το 2012 και 19,6% το 2013). Το 2014 παρέμεινε σχεδόν στο ίδιο επίπεδο με το προηγούμενο έτος, δηλαδή ήταν 19,4%.

- Ο κίνδυνος φτώχειας για αυτούς που ζουν σε ιδιόκτητη κατοικία ήταν 20,5% το 2014, ενώ για όσους νοικιάζουν είναι 28.5%.

- Το ποσοστό των ατόμων με σοβαρές υλικές στερήσεις (**Material deprivation**) έχει αυξηθεί πάρα πολύ και είναι **αρκετά υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο**.

Η πορεία του δείκτη υλικής αποστέρησης δείχνει την επίμονη δυσκολία που αντιμετωπίζουν ομάδες του πληθυσμού, καθώς ο αριθμός των ατόμων που αντιμετωπίζουν υλικές στερήσεις αυξήθηκε κατά 930.000 μεταξύ 2008 και 2012. Κατά τα 5 τελευταία χρόνια η αύξηση του δείκτη των υλικών στερήσεων είναι μεγαλύτερη στις ηλικίες 0-64 ετών, από ότι για τα άτομα άνω των 65 ετών. Συγκεκριμένα το 2014, το 21.5% του συνολικού πληθυσμού αντιμετωπίζει δυσκολία σε τουλάχιστον 4 από τους 9 τομείς του δείκτη⁹, όταν το ποσοστό αυτό ήταν 20.3% το 2013, 19.5% το 2012, 15.2% το 2011, 11.6% το 2010 και 11.2% το 2008.

²⁹ Κοινωνικά επιδόματα είναι η κοινωνική βοήθεια (ΕΚΑΣ, εισοδηματικές ενισχύσεις σε νοικοκυριά μόνιμων κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, επίδομα μακροχρόνια ανέργων 45-65 ετών, οικογενειακά επιδόματα, επιδόματα ανεργίας, επιδόματα/βοηθήματα αναπηρίας, εκπαιδευτικές παροχές.

- Επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι **οι υλικές στερήσεις δεν αφορούν μόνο τον πληθυσμό σε κίνδυνο φτώχειας, αλλά επίσης μέρος του μη φτωχού πληθυσμού.** Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι: **το 39,1% του μη φτωχού πληθυσμού έχει** δυσκολίες στην αντιμετώπιση έκτακτων εξόδων ύψους 550 ευρώ περίπου (το αντίστοιχο ποσοστό του φτωχού πληθυσμού είναι 79,1%). Επίσης **το 24,3% του μη φτωχού πληθυσμού δεν μπορεί να έχει επαρκή θέρμανση,** τη στιγμή που το αντίστοιχο ποσοστό του φτωχού πληθυσμού είναι 48,6%.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ : ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΔΕΤΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ Ε&Α ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Έτος	ΑΕΠ σε δις (€)	Εθνική Χρημ.		Διαρθρωτικά		Τακτικός		Επιχειρήσεις		Εξωτερικό		Άλλες πηγές εσωτερικού		Σύνολο Δαπανών Ε&Α	
		Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ	Ποσό	% του ΑΕΠ
2015*	176	60	0,03	350	0,20	420	0,24	450	0,26	180	0,10	50	0,03	1.460	0,83
2016	175,7	100	0,06	100	0,06	450	0,26	530	0,30	150	0,09	55	0,03	1.330	0,76
2017	182,1	150	0,08	200	0,11	490	0,27	630	0,35	200	0,11	60	0,03	1.670	0,92
2018	189,6	200	0,11	300	0,16	530	0,28	700	0,37	230	0,12	65	0,03	1.960	1,03
2019	197,5	300	0,15	300	0,15	570	0,29	750	0,38	260	0,13	70	0,04	2.180	1,10
2020	205,7	400	0,19	400	0,19	610	0,30	790	0,38	270	0,13	75	0,04	2.470	1,20

* Το ΑΕΠ του 2015 υπολογίζεται με βάση την τιμή τριμήνων 2015, τα επόμενα με βάση την αύξηση των προβλέψεων

του Υπ. Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού

Οι υποθέσεις που έγιναν για την κατάρτιση του παραπάνω Πίνακα είναι οι ακόλουθες:

1. **Στήλη «Εθνική Χρηματοδότηση».** Το ελληνικό κράτος χρηματοδοτεί την ΕΤΑ και πέραν της συνεισφοράς στη συγχρηματοδότηση των Διαρθρωτικών. Το 2014 καταγράφηκε αμιγώς εθνική χρηματοδότηση 77 εκ. € που είχε ως κύριο αποδέκτη τα Ερευνητικά Κέντρα και τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι χρηματοδοτήσεις αυτές αφορούσαν κατά κύριο λόγο συμπληρωματικά κονδύλια (matching funds) για την συμμετοχή ερευνητικών ομάδων σε έργα του εξωτερικού κυρίως του 7^{ου} Προγράμματος Πλαισίου. Η χρηματοδότηση αυτή αναμένεται να διευρυνθεί τα επόμενα έτη. Άλλωστε το μέγεθος αυτών

των κονδυλίων, όπως φαίνεται και από τον πίνακα, είναι σχετικά μικρό αφού στο μέγιστο ύψος του θα είναι στο 0,19% του ΑΕΠ.

2. **Στήλη «Διαρθρωτικά (ΕΣΠΑ,ΣΕΣ)».** Περιλαμβάνει κυρίως τα κονδύλια (κοινοτική και εθνική συμμετοχή) που έχουν τοποθετηθεί στον Θεματικό Στόχο 1 «Ερευνα και Καινοτομία», ωστόσο για τα έτη 2015 - 2016 έχουν προστεθεί οι εκτιμήσεις για τις απορροφήσεις από το τρέχον ΕΣΠΑ.
3. **Στήλη Τακτικός Προϋπολογισμός.** Μετά από τη σταθεροποίηση του Τακτικού Προϋπολογισμού στο 0,23% του ΑΕΠ το 2014, εκτιμάται ότι θα ξεκινήσει μία ανοδική πορεία αυτού και θα φτάσει το 2020 στο 0,30% δηλ στα επίπεδα του 2008
4. **Στήλη Επιχειρήσεις.** Η χρηματοδότηση της ΕΤΑ από κεφάλαια των Επιχειρήσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν, κατά το έτος 2007, στο 0,15%. Το 2011, παρά την κρίση και τις χρηματοδοτικές αδυναμίες των επιχειρήσεων, ανήλθε στο 0,21% του ΑΕΠ, το 2013 στο 0,24% και το 2014 στο 0,25% κυρίως λόγω της μείωσης του ΑΕΠ. Εκτιμάται ότι, μία σταθεροποίηση του ποσοστού αυτού, θα υπάρξει κατά το 2015 στο 0,26% και μία άνοδος του θα ξεκινήσει από το 2016 και μετά, ώστε να φτάσει το 0,38% του ΑΕΠ το 2020. Όπως ήδη αναφέρθηκε η πρόβλεψη βασίζεται αφενός στην κινητοποίηση των επιχειρήσεων για χρηματοδότηση ΕΤΑ και αφετέρου στη μόχλευση που θα προκύψει από την υλοποίηση έργων που θα χρηματοδοτηθούν από άλλες πηγές όπως Εθνική Χρηματοδότηση, ΣΕΣ, ΟΡΙΖΩΝ 2020 κλπ.
5. **Στήλη Εξωτερικό – 7^ο ΠΠ και ΟΡΙΖΩΝ 2020.** Με βάση τα οριστικά στοιχεία του 2013, το ποσοστό των κονδυλίων που εισήχθησαν από το εξωτερικό για ΕΤΑ ήταν 204,9 εκ. € ή 0,11% του ΑΕΠ. Το 2014 τα κονδύλια ήταν 196,8 εκ. € το ποσοστό όμως στο ΑΕΠ παραμένει στο 0,11% λόγω μείωσης του τελευταίου. Από αυτά το 80% περίπου προερχόταν από το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο. Σύμφωνα με στοιχεία από το Research & Innovation Performance 2014-Greece country profile της ΕΕ, προκύπτει ότι το συνολικό ποσό που απορροφήθηκε από το 7^ο ΠΠ ήταν της τάξης του 1 δισεκατομμυρίου Ευρώ. Ο ΟΡΙΖΩΝ 2020 διαθέτει 30% περισσότερους πόρους από το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο. Εκτιμάται ότι η Ελλάδα θα έχει αύξηση 25% περίπου στις απορροφήσεις της από

τον ΟΡΙΖΟΝΤΑ 2020, δεδομένου ότι οι νέες χώρες που εισήλθαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά το 2000 θα εντείνουν την συμμετοχή τους σε σχέση με το 7^ο ΠΠ. Με βάση τις παραπάνω υποθέσεις υπολογίζεται ότι κατά την περίοδο 2014 – 2020 θα εισρεύσουν από το εξωτερικό κονδύλια της τάξης των 1500 εκ. € με οπισθοβαρή κατανομή. Για το 2015 τα κονδύλια που εμφανίζονται είναι κυρίως από έργα του 7^ο ΠΠ ενώ από το 2016 και έπειτα αρχίζει η απορρόφηση από το ΟΡΙΖΩΝ 2020 γι' αυτό και εκτιμάται ότι θα υπάρξει μία μείωση του ποσού και του ποσοστού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ : ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014-2020

ΚΩΔ. ΕΠ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Συγχρ/νη Δημόσια Δαπάνη Δεσμεύσεων ΧΠ (€)	ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ - Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων (%)	Ποσοστό Ενταγμένων Έργων (%)	Ποσοστό Νομικών Δεσμεύσεων (%)	Ποσοστό Δαπανών Προς Πιστοποίηση στην ΕΕ (%)
		1	2	6=5/1	8=7/1	11=10/1
01	Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	4.665.144.590	1,43%	1,24%	0,20%	0,10%
02	Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη	5.186.665.146	10,55%	1,28%	1,18%	0,23%
03	Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	2.667.494.916	23,36%	11,68%	8,36%	5,77%
04	Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα	486.913.888	21,33%	11,60%	11,23%	3,58%
05	Ανατολική Μακεδονία Θράκη	507.739.340	17,14%	1,13%	0,00%	0,00%
06	Κεντρική Μακεδονία	964.864.185	16,16%	16,07%	7,49%	2,39%
07	Θεσσαλία	401.130.674	6,85%	4,15%	0,00%	0,00%
08	Ήπειρος	325.846.893	23,73%	4,33%	2,69%	1,28%
09	Δυτική Ελλάδα	490.985.732	10,78%	1,71%	0,00%	0,00%
10	Δυτική Μακεδονία	330.737.741	16,88%	1,15%	0,00%	0,00%
11	Στερεά Ελλάδα	190.052.422	17,15%	1,61%	0,00%	0,00%
12	Πελοπόννησος	270.342.339	1,35%	1,05%	0,00%	0,00%
13	Ιόνια Νησιά	226.924.700	20,16%	1,02%	0,00%	0,00%
14	Βόρειο Αιγαίο	301.669.500	2,06%	0,78%	0,00%	0,00%
15	Κρήτη	434.883.125	24,65%	1,79%	0,00%	0,00%
16	Αττική	1.139.966.974	2,73%	2,73%	0,00%	0,00%
17	Νότιο Αιγαίο	168.170.562	9,19%	8,30%	3,69%	0,65%
20	Τεχνική Βοήθεια	401.870.438	94,02%	84,03%	8,65%	7,57%
ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΜΕΑΚΩΝ (01-04 ΚΑΙ 20)		13.408.088.978	12,82%	6,19%	2,86%	1,63%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ (05-17)		5.753.314.187	12,14%	4,65%	1,52%	0,49%

Από τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι το ποσοστό ενεργοποίησης των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ανέρχεται σε 12,82% ενώ των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σε 12,14%. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων ανέρχονται σε 6,19% και 4,69%.

Μέσα στο 2016 αναμένεται σημαντική αύξηση των ανωτέρω ποσοστών λόγω της περαιτέρω ενεργοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και της ένταξης νέων πράξεων σε αυτά. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τον Φεβρουάριο του 2016 εκδόθηκαν από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία τέσσερις προσκλήσεις προς υφιστάμενες και νεοφυείς επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα με συνολική δημόσια δαπάνη ύψους 252.500.000 ευρώ.